

MINISTERUL EDUCAȚIEI

Mirela Mihăescu • Ștefan Pacearcă
Anița Dulman • Crenguța Alexe • Otilia Brebenel

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

clasa a III-a

 intuitext
grup SOFTWIN

Acest manual școlar este proprietatea Ministerului Educației.

Manualul școlar a fost aprobat prin Ordinul ministrului educației nr. 5348 din 06.10.2021.

Acest manual este realizat în conformitate cu programa școlară aprobată prin Ordinul ministrului educației naționale nr. 5003 din 02.12.2014.

MINISTERUL EDUCAȚIEI

Mirela Mihăescu • Ștefan Păcearcă
Anița Dulman • Crenguța Alexe • Otilia Brebenel

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Clasa a III-a

Disciplina: **Limba și literatura română**

Clasa: **a III-a**

Număr de pagini: **160**

ACEST MANUAL A FOST FOLOSIT DE						
Anul	Numele elevului	Clasa	Școala	An școlar	Starea manualului*	
					la primire	la returnare
1						
2						
3						
4						

*Starea manualului se înscrie folosind termenii: *nou, bun, îngrijit, nesatisfăcător, deteriorat.*

Cadrele didactice vor controla dacă numele elevului este scris corect. Elevii nu trebuie să facă niciun fel de însemnări pe manual.

Copyright © 2021 – **Editura INTUITEXT**

Toate drepturile rezervate Editurii INTUITEXT.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără permisiunea scrisă a Editurii INTUITEXT.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Limba și literatura română, clasa a III-a: manual/ Mirela Mihăescu,
Ștefan Pacearcă, Anița Dulman. – București: Intuitext, 2016

ISBN 978-606-8681-28-3

I. Mihăescu, Mirela

II. Pacearcă, Ștefan

III. Dulman, Anița

811.135.1(075.33)

821.135.1.09(075.33)

Editura INTUITEXT

București, b-dul Dimitrie
Pompeiu nr. 10A,
Clădirea Conect 1, etaj 1,
zona A, biroul nr. 2, sector 2

Departamentul vânzări:

Telefon: 0372.156.300

Fax: 021.233.07.63

vanzari@intuitext.ro

www.intuitext.ro

Referenți:

Prof. univ. dr. Marin Manolescu – Universitatea București

Prof. grad did. I Gabriela Florica Catrina – C. N. „Constantin Cantacuzino” Târgoviște

Imnul național al României

Deșteaptă-te, române!

de Andrei Mureșanu

Deșteaptă-te, române, din somnul cel de moarte,
În care te-adânciră barbarii de tirani!
Acum ori niciodată croiește-ți altă soarte,
La care să se-nchine și cruzii tăi dușmani!

Acum ori niciodată să dăm dovezi la lume
Că-n aste mâni mai curge un sânge de roman,
Și că-n a noastre piepturi păstrăm cu fală-un nume
Triumfător în lupte, un nume de Traian!

Priviți, mărețe umbre, Mihai, Ștefan, Corvine,
Româna națiune, ai voștri strănepoți,
Cu brațele armate, cu focul vostru-n vine,
„Viață-n libertate ori moarte!” strigă toți.

Preoți, cu crucea-n frunte! căci oastea e creștină,
Deviza-i libertate și scopul ei preasfânt.
Murim mai bine-n luptă, cu glorie deplină,
Decât să fim sclavi iarăși în vechiul nost' pământ!

Prezentarea manualului

Scrisoare corectă

Observi cum se scriu corect anumite cuvinte.

Amintește-ți!

Folosești ceea ce știi și poți să faci, pentru a învăța lucruri noi.

Descoperă textul/ Apreciază textul!

Găsești informații în text, scrii despre ceea ce ai citit, îți exprimi opiniile.

Observă!

Afli lucruri noi respectând anumiți pași sau prin încercări proprii.

INVESTIGAȚIE Cauți răspunsuri la probleme din viața de zi cu zi.

PROIECT Lucrezi individual și în grup pentru a obține un produs original.

OBSERV!

Verifici ceea ce ai scris sau ai lucrat.

AUTOEVALUARE

Îți apreciezi rezultatele.

PORTOFOLIU

Îți organizezi lucrările din clasa a III-a.

ASCULTĂM și COMUNICĂM - Înveți să asculți mesaje și să comunicai ceea ce ai înțeles.

Recapitulare - Repeti într-o formă nouă, atractivă ceea ce ai învățat.

Evaluare - Afli cât ai progresat, ce dificultăți ai, cum poți corecta pentru a merge mai departe.

Exersăm, corectăm, progresăm - Ne pregătim pentru noi pași în învățare.

IMPORTANT

Găsești exemple și informații la care poți reveni când este cazul.

Lucrează!/ Folosește-ți cunoștințele!

Folosești în situații noi ceea ce ai învățat.

Atelier de creație

Rezolvi sarcini surprinzătoare, folosind creativ ceea ce ai învățat.

Joc

Înveți cum îți place, înveți jucându-te.

Scrive pe caiet!

1 BUN RĂMAS, VACANȚĂ! BUN GĂSIT, ȘCOALĂ!

9

2 POVEȘTILE PĂMÂNTULUI

11

COMPETENȚE

	<i>Spiridușul cel bun al cărții</i> , după Ada Teodorescu.....	12
	Ascultăm și comunicăm	15
1.1. 1.4. 2.2. 3.1.	<i>Povestea pământului și a muncii</i>	16
	<i>Cu nasul în carte</i> , după Nina Cassian	18
3.2. 3.6. 4.1. 4.4.	Așezarea textului în pagina caietului.....	19
	Jurnalul de lectură	20
4.5.	Cum se organizează un portofoliu	21
	Recapitulare	22
	Evaluare	23
	Exersăm, corectăm, progresăm	24

3 CĂLĂTORIE PE UN NOR

25

COMPETENȚE

	<i>Furtuna</i> , după Ruth Stiles Gannett.....	26
	<i>Țara lui Vreau-și-primesc</i> , după André Maurois	28
1.1. 1.4. 2.2. 2.5.	Personajele textului	30
3.1. 3.2. 3.3. 3.6.	<i>O vizită la Cumuleta</i> , după George Ricus	31
	Semnele de punctuație	33
4.1. 4.4.	Ascultăm și comunicăm	34
	Scrierea textului în care se prezintă o întâmplare imaginată	35
	Recapitulare	38
	Evaluare.....	40
	Exersăm, corectăm, progresăm	42

4 DIN LUMEA REALĂ, ÎN LUMEA TEXTULUI

43

COMPETENȚE

	<i>Ruxi</i> , după Matthew Lipman	44
	Povestirea orală a unor întâmplări trăite	46
	Povestirea orală a unor întâmplări auzite sau văzute.....	46
1.1. 1.2. 2.2. 3.1.	Scrierea textului în care se prezintă o întâmplare trăită	47
3.2. 3.6. 4.3. 4.4.	<i>Cocoș de munte fotografiat</i> , după Ionel Pop	48
	Povestirea orală a unei întâmplări citite.....	50
	Ascultăm și comunicăm	51
	<i>Perla de scoică</i>	52
	<i>Casa lui Tomi</i> , după Adrian Oprescu	54
	Recapitulare	56
	Evaluare.....	58
	Exersăm, corectăm, progresăm	60

5 PLANTELE ȘI ANIMALELE AU POVEȘTEA LOR

61

COMPETENȚE

1.1. 1.4. 1.5. 2.5.

3.1. 3.3. 3.6. 4.3.

4.4.

<i>Povestea florii-soarelui</i> , după Tudor Pamfile	62
Textul nonliterar	64
<i>Puiul de elefant</i> , după Rudyard Kipling	66
Ascultăm și comunicăm	68
Proiectul <i>Plante și animale, între real și imaginar</i>	69
Recapitulare	70
Evaluare	72
Exersăm, corectăm, progresăm	74

6 SEMNELE NESCRISE ALE NATURII

75

COMPETENȚE

1.1. 1.3. 1.4. 2.4.

3.1. 3.4. 3.5. 4.2.

4.5.

<i>Semnul de iarbă</i> , după Silvia Kerim	76
Cuvântul – parte de vorbire. Substantivul	78
Afișul	79
<i>Natura nu te iartă</i> , după Passionaria Stoicescu	80
Substantivul – numărul și genul	82
Ascultăm și comunicăm	83
Recapitulare	84
Evaluare	85
Exersăm, corectăm, progresăm	86

7 ÎN LUMEA SUNETELOR ȘI A CULORILOR

87

COMPETENȚE

1.1. 1.3. 2.1. 3.1.

3.4. 3.5. 4.3.

<i>Fram, ursul polar</i> , după Cezar Petrescu	88
Adjectivul	90
Descrierea unui obiect. Descrierea unei activități	91
<i>Valea cu fluturi, cu păsări și cu flori</i> , după Fănuș Neagu	92
Adjectivul – numărul și genul	94
Descrierea unei persoane	95
<i>Pietricica și caracatița</i> , după Henri Cornélus	96
Scrierea unor instrucțiuni	98
Ascultăm și comunicăm	99
Recapitulare	100
Evaluare	101
Exersăm, corectăm, progresăm	102

8 ÎMPREUNĂ

103

COMPETENȚE

1.3. 1.4. 2.1. 2.4.

3.3. 3.5. 4.2. 4.4.

4.5.

<i>Zăpada mieilor</i> , după Mircea Sântimbreau	104
Pronumele	106
Numărul pronumelui personal	107
Proiectul <i>APA</i>	108
Cum să creezi un fluturaș publicitar	109
Ascultăm și comunicăm	110
<i>Din greșeală</i> , după Lev Tolstoi	111
Recapitulare	112
Evaluare	113
Exersăm, corectăm, progresăm	114

9 DESPRE INVENȚII**115****C OMPETENȚE**1.3. 1.4. 2.2. 2.3.
3.1. 3.5. 4.2. 4.3.

<i>Max, Duc și nava cosmică</i> , după Walt Disney	116
Verbul	118
Invitația	119
Verbul. Numărul verbului	120
Ascultăm și comunicăm	121
E-mailul	122
<i>Aurel Vlaicu</i> , după Mihail Drumeș	123
Recapitulare	124
Evaluare	125
Exersăm, corectăm, progresăm	126

10 COMUNICAREA POLITICOASĂ ȘI RELAȚIILE CU CEILALȚI**127****C OMPETENȚE**1.4. 2.5. 3.1. 3.2.
3.3. 4.1. 4.4.

<i>Matilda</i> , după Roald Dahl	128
Cum adresăm o rugămintă sau o cerere	130
Ascultăm și comunicăm	131
<i>O întâmplare deosebită</i> , după Călin Gruia	132
Recapitulare	134
Evaluare	135
Exersăm, corectăm, progresăm	136

11 JOC ȘI PRIETENIE**137****C OMPETENȚE**1.2. 1.3. 1.4. 2.2.
3.2. 3.3. 3.5. 4.2.
4.4.

<i>Amintiri din copilărie (fragment)</i> , după Ion Creangă	138
Enunțul	140
Ascultăm și comunicăm	141
<i>Doi mari prieteni</i> , după Mihail Sadoveanu	142
Cartea poștală	143
<i>Aniversarea Gretei</i> , după Sandra Warren	144
Recapitulare	146
Evaluare	148
Exersăm, corectăm, progresăm	150

12 CURCUBEUL VACANȚEI**151****C OMPETENȚE**1.3. 2.2. 3.1. 3.4.
3.5. 4.2. 4.4. 4.5.

<i>Vacanța</i> , de Emilia Căldăraru	152
<i>James și piersica uriașă</i> , după Roald Dahl	154
Proiectul <i>Cartea-Curcubeu</i>	156
Evaluare finală	157
În lumea cărților	160

Competențe generale

1. Receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare
2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare
3. Receptarea de mesaje scrise în diverse contexte de comunicare
4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare

Competențe specifice

- 1.1. Extragerea unor informații de detaliu dintr-un text informativ sau literar accesibil
- 1.2. Deducerea sensului unui cuvânt prin raportare la mesajul audiat în contexte de comunicare familiare
- 1.3. Sesizarea unor regularități ale limbii prin raportare la mesaje audiate
- 1.4. Manifestarea curiozității față de diverse tipuri de mesaje în contexte familiare
- 1.5. Manifestarea unei atitudini deschise față de comunicare în condițiile neînțelegerii mesajului audiat
- 2.1. Descrierea unui obiect/ unei ființe din universul apropiat pe baza unui plan simplu
- 2.2. Povestirea unei întâmplări cunoscute pe baza unui suport adecvat din partea profesorului
- 2.3. Prezentarea unei activități realizate individual sau în grup
- 2.4. Participarea la interacțiuni pentru găsirea de soluții la probleme
- 2.5. Adaptarea vorbirii la diferite situații de comunicare în funcție de partenerul de dialog
- 3.1. Extragerea unor informații de detaliu din texte informative sau literare
- 3.2. Formularea unui răspuns emoțional față de textul literar citit
- 3.3. Formularea unei păreri despre o povestire/personajele acesteia
- 3.4. Evaluarea conținutului unui text pentru a evidenția cuvinte-cheie și alte aspecte importante ale acestuia
- 3.5. Sesizarea unor regularități ale limbii pe baza textului citit
- 3.6. Aprecierea valorii cărților
- 4.1. Aplicarea regulilor de despărțire în silabe la capăt de rând, de ortografie și de punctuație în redactarea de text
- 4.2. Redactarea unor texte funcționale simple care conțin limbaj vizual și verbal
- 4.3. Realizarea unei scurte descrieri ale unor elemente din mediul apropiat pornind de la întrebări de sprijin
- 4.4. Povestirea pe scurt a unei întâmplări imaginate/ trăite
- 4.5. Manifestarea disponibilității pentru transmiterea în scris a unor idei

Bun rămas, vacanță!

Lucrează!

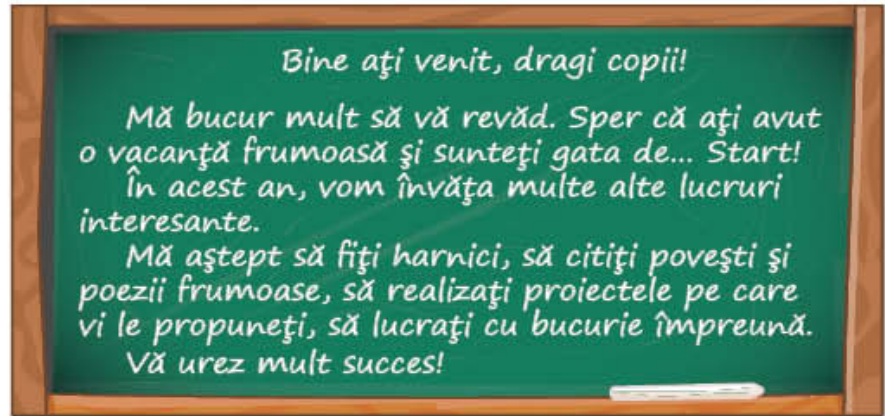
- 1 Care dintre imaginile de mai sus îți amintesc de vacanța ta? De ce?
- 2 Găsește o colegă sau un coleg care a vizitat locuri asemănătoare. Unul ascultă, celălalt povestește. Inversați rolurile. Ați trăit întâmplări asemănătoare?

Joc - În vacanță...

- Realizați, fiecare, un tabel asemănător celui alăturat.
- Adresați colegilor întrebări pentru a afla cine întrunește una dintre condițiile scrise.
- Scrieți în caseta respectivă numele colegului sau al colegei.
- Procedați în același mod pentru a completa toate casetele.
- Cel care a completat primul întregul tabel strigă **BINGO!**

A fost la munte.	A fost la mare.	A fost la bunici.	A fost în tabără.
A călătorit cu trenul.	A călătorit cu autocarul.	A călătorit cu avionul.	A călătorit cu autoturismul.
A fost la cinema.	A fost la bibliotecă.	A fost la muzeu.	A fost la teatru.
S-a plimbat cu bicicleta.	A sărit coarda.	S-a plimbat cu rolele.	A jucat șotronul.

Bun găsit, școală!

Observă!

- 1 Cine crezi că a scris mesajul de pe tablă? Ce așteptări are persoana care a scris mesajul?

Lucrează!

- 2 Ești unul dintre copiii din fotografie. Scrie un text format din 5 – 7 propoziții despre ceea ce dorești să faci în noul an școlar.

Atelier de creație - Albumul clasei

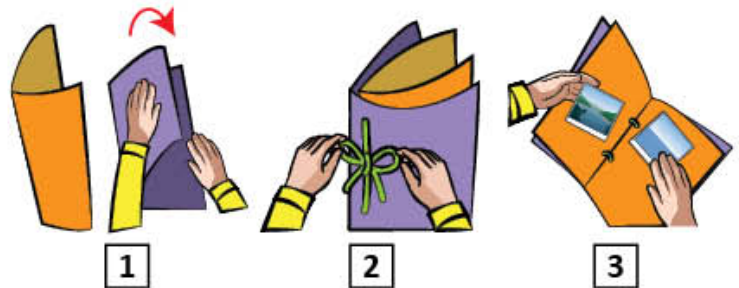
- 3 **Lucrați în grup.** Realizați un album în care fiecare dintre voi va așeza o fotografie sau un desen din vacanță.

Materiale necesare: cartoane colorate, bandă adezivă sau lipici, sfoară, foarfece și perforator.

Instrucțiuni:

1. Îndoiiți cartoanele colorate.
2. Perforați-le, apoi legați-le cu o sfoară.
3. Așezați fotografiile sau desenele voastre în album, fiecare pe câte o pagină, apoi scrieți un enunț prin care să explicați ce reprezintă acestea.

- 4 **Lucrați în perechi.**

a) Citiți poezia *Toamna* creată de copii ca voi.

Uite, rândunici, cocoare
Trec în zbor spre țări cu soare!
Aripi mari și aripioare
Zboară neîncetat.

Uite și școlari, spre școală
Trec voioși cântând!
Ca și ei și noi vom merge
Uite așa, în rând.

- b) Scrieți o poezie de două strofe cu titlul *Toamna*, în care fiecare strofă să aibă patru versuri.
Afișați poezia la *Colțul cititorului* din clasa voastră.

Toamna

autorii

POVEȘTILE PĂMÂNTULUI

Atunci când citești e... ca și cum te-ai plimba printr-o poveste, iar poveștile sunt un fel de țări străine, locuite de ființe pe care nu le întâlnești zilnic, pe stradă.

Pornește în călătorie și vei afla cum să scrii în jurnalul de lectură despre ce-ai văzut și ce-ai auzit pe unde ai umblat, cu cine te-ai întâlnit, ce ți-a plăcut...

E important să știi cum să așezi în pagină ceea ce scrii! Și, pe măsură ce călătorești, îți poți strânge lucrările într-un portofoliu.

Despre toate acestea, vei afla în paginile care urmează.

Spiridușul cel bun al cărții

după Ada Teodorescu

Înainte de a începe să vă povestesc întâmplările de necrezut prin care am trecut, dați-mi voie să mă prezint. Mă numesc **Spiridușul** cel bun al cărții. Locuința mea este, după cum cred că ați și bănuțit, într-o carte de povești. Stau ascuns acolo, între file, și aștept. Văd pe fețele voastre o întrebare și cred că am și ghicit-o.

Grija mea cea mai mare, de la care un Spiriduș nu are voie să se abată, este ca nu cumva cuvintele să se adune în așa fel încât să dea înțelesuri greșite. Tot eu, Spiridușul, sunt cel care, mai ales noaptea, vine în somnul copiilor să le amintească poveștile citite seara de părinții ori de bunicii lor.

Aici însă, în somn, e mai greu decât în carte. Și o să vedeți de ce. În carte mă ajută, cel mai mult și mai mult, scriitorul. El încearcă să povestească totul cât mai clar, pentru ca povestea să fie și frumoasă, dar și plină de învățăminte. Și cum scriitorii îi iubesc pe copii, niciodată vreunul dintre ei n-o să-i învețe ceva rău. De acest lucru, nu duc grijă. Cel mult, mă necăjesc cu vreun copil mai neatent ori mai zburdalnic, care nu vrea să lase ca înțelesul poveștii să-i lumineze fruntea prinsă în zulufi aurii.

Am mari necazuri însă cu Spiridușul din vis. El, Spiridușul cel rău, vrea să-i pedepsească pe copiii neascultători. Le schimbă în vis personajele, le face mai mari și mai **haine** decât le-au inventat scriitorii și le pune să-i urmărească și să-i sperie, drept pedeapsă pentru **poznele** de peste zi.

Eu sunt un spiriduș bun. Și, deși locuiesc într-o minunată carte de povești și mă consider fericit pentru asta, nu am o clipă de liniște.

Întâi și întâi, pentru că băiețelul în cartea căruia stau nu are pic de astâmpăr. Tocmai când bunica ori mama îi citește mai **cu sârg** din carte, vrea ceai, vrea biscuiți.

După ce ascultă povestea, el vrea să afle tot felul de răspunsuri la întrebări care mai de care mai surprinzătoare:

– De ce a bătut moșul cocoșul și cocoșul, dacă tot l-a pedepsit degeaba, de ce s-a mai întors cu punguța cu bani?

– De ce s-a împrietenit Harap-Alb cu Spânul, că doar știa că e om rău, și dacă tot l-a luat slugă, de ce calul lui, care era năzdrăvan și l-a scos din atâtea greutăți, nu l-a sfătuit să nu intre în fântână?

– De ce a trebuit capra să cânte iezilor ca s-o recunoască? Doar casa avea ferestre și era suficient ca ea să se arate la una dintre ele, ca iezii să o vadă și să-i deschidă ușa!

Unui asemenea copil, e greu să-i răspunzi la toate întrebările. Mă ajutați voi, prieteni?

Vocabular

haine – rele la inimă, fără milă

pozne – năzbâții, glume

cu sârg – cu trageră de inimă

Scriere corectă

• Spiridușul cel rău vrea **să-i** pedepsească pe copiii neascultători. (**să îi**)

• Scriitorul îi iubește pe cititorii **săi**. (**lui**)

Descoperă textul!

- 1 Caută în text informații și formulează răspunsuri la întrebări.
- Unde locuiește Spiridușul cel bun?
 - a) în visul copiilor
 - b) într-o carte de povești
 - c) într-o fântână
 - d) într-o casă
 - Cine îi provoacă necazuri Spiridușului celui bun?
 - a) copiii neascultători
 - b) copiii neatenți
 - c) Spiridușul cel rău
 - d) scriitorul
 - Ce grijă are Spiridușul cel bun?
 - De ce vine Spiridușul în somnul copiilor?

Spiridușul cel bun ca nu cumva cuvintele Spiridușul vine să le amintească
 - De ce încearcă scriitorul să povestească totul cât mai clar într-o carte?
- 2 Transcrie fiecare afirmație însoțită de explicația corectă din text.
- a) Spiridușului îi este mai ușor când este în carte decât în visul copiilor,
 - pentru că părinții le citesc copiilor poveștile
 - pentru că îl ajută scriitorul
 - b) Scriitorii nu o să îi învețe niciodată ceva rău pe copii,
 - pentru că îi iubesc pe aceștia
 - pentru ca povestea să fie și frumoasă, dar și plină de învățăminte
- 3 Formulează răspunsuri la întrebările următoare.
- a) Cum îi pedepsește Spiridușul cel rău pe copii, pentru poznele de peste zi? Scrive două moduri în care procedează el.
 - b) De ce Spiridușul cel bun nu are o clipă de liniște, deși locuiește într-o minunată carte de povești? Scrive două motive.
- 4 Exprimă-ți părerea, bazându-te pe informații din text.
- a) Spiridușul cel bun stă ascuns între filele cărții de povești și așteaptă. Ce crezi că așteaptă?
 - b) Care momente te-au făcut să reacționezi așa cum sugerează imaginile de mai jos? Motivează.

Atelier de creație - Fel de fel de întrebări și răspunsuri

- 6 a) Scrie întrebarea pe care ai adresa-o spiridușului din cartea ta de povești. Semnează-te.
 b) Pune foaia într-o cutie, împreună cu ceilalți colegi.
 c) Extrage din cutie o altă foaie și răspunde în scris la întrebare. Dă foaia celui căruia îi aparține.

Folosește-ți cunoștințele!

- Răspunde la întrebări.
 - Cum se numește autorul textului *Spiridușul cel bun al cărții?*
 - Ce legătură ai descoperit că există între text și titlul acestuia?

- Citește din text:
 - enunțul din care afli cine are grijă de cuvintele din cărțile de povești;
 - fragmentele corespunzătoare ilustrațiilor din dreapta.

Lucrează!

- Discută cu un coleg sau o colegă:
 - Spiridușul cel rău* a modificat copertele de mai jos. Cum ai putea corecta ce a modificat el, astfel încât copertele să ilustreze conținutul cărților?

- Alege din biblioteca clasei o carte cu povești ilustrate. Tu descrii o ilustrație, iar colegul sau colega ta recunoaște povestea și spune titlul ei. Schimbați rolurile.

- Observă ilustrația textului *Spiridușul cel bun al cărții*. Este potrivită pentru acest text? Motivează răspunsul.

Atelier de creație - Galeria personajelor fantastice

- Lucreți în perechi.** Realizați, prin desen sau colaj, un personaj în care să îmbinați elemente și însușiri specifice mai multor personaje cunoscute de voi. Alegeți un nume potrivit pentru acesta. Prezentați colegilor lucrarea, apoi expuneți-o la *Colțul cititorului*.

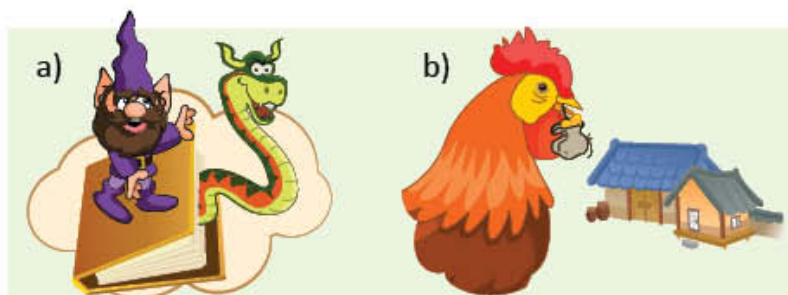
Joc - Povești încurcate

- Formați grupuri de câte 5 colegi. Alegeți o poveste cunoscută de toți membrii grupului. Pornind de la o secvență a poveștii, realizați un scurt text în care personaje din alte povești intervin și modifică desfășurarea evenimentelor.
- Prezentați în fața clasei scenariul imaginat de voi, interpretând fiecare câte un personaj.

IMPORTANT

În realizarea ilustrațiilor se ține seama de:

- vârsta și alte însușiri ale personajelor prezentate în text;
- vestimentația adecvată timpului când se petrec întâmplările prezentate;
- detalii despre locul unde se petrec întâmplările.

ASCULTĂM ȘI COMUNICĂM

▶ Ascultă povestea *Pescarul și delfinii*, după Gheorghe Onea, din manualul digital.

Lucrează!

1 Stabilește ordinea în care au loc întâmplările ilustrate mai jos.

2 Completează spațiile punctate cu informații din textul audiat.

a) Într-o noapte cu lună plină, în năvodul pescarului s-a prins un

d) Pescarul a fost dus în Împărăția Tăcerii de către

b) Tatăl Delfinului de Aur era

e) Pescarul și-a recunoscut fiul așezat pe

c) Pescarul își luă fiul în barcă, la pescuit, deoarece

3 **Lucați în perechi.** Discutați despre modul cum ați ilustra povestea ascultată.

4 a) Privește, cu atenție, imaginile de mai jos. Pe fiecare coloană, acestea ilustrează **începutul**, **continuarea** și **sfârșitul** unor întâmplări.

b) **Lucați în grupuri de câte trei.** Realizați, oral, trei povestiri cu ajutorul ilustrațiilor. Fiecare dintre voi își alege o anumită culoare și povestește întâmplările din partea indicată de culoarea aleasă.

ÎNCEPUTUL

CONTINUAREA

SFÂRȘITUL

Povestea Pământului și a muncii

Se spune că mai întâi a fost făcut cerul cel fără de capăt, apoi Pământul cel înconjurat de ape și toate câte sunt într-însele, iar la urmă a apărut omul **hărăzit** să fie stăpân peste toate făpturile și vietățile pământului, apelor și văzduhului. După aceea, toate au aflat ce îndatoriri au.

Așa s-a rânduit, cerul să fie pentru respirarea oamenilor și a vietăților și loc de petrecere pentru zburătoare, iar plantele să tragă din el, prin frunze, hrană trebuincioasă.

Soarelui i s-a dat poruncă, prin razele sale de foc, să încălzească aerul, pământul și apele și să-și reverse lumina sa asupra tuturor făpturilor aflate sub bolta cerului.

Luna cea schimbătoare și stelele cele fără de număr au fost însărcinate ca ele să fie luminoase noaptea, ca vietățile sălbatice și fricoase, ieșind din ascunsele lor vizuini, să-și poată afla hrana în vremea nopților.

Mărilor fără de fund și lin stătătoare și apelor celor curgătoare le-a fost hărăzit ca în ele să se adăpostească fel de fel de pești și vietăți, ca ele să stingă setea oamenilor și a vietăților și, pe urmă, ca **prisosul** apelor lor să se ridice în formă de abur în aer și, apoi, la vreme de trebuință să cadă pe pământ în formă de ploaie și omăt.

La urmă veni și Pământul ca să ia spre știință de îndatorirea lui și Creatorul i-a zis:

– Tu, negrule Pământ, să hrănești cu ierburile cele mirositoare și cu pomii cei roditori ce vor răsări și se vor hrăni din glia ta, toate vietățile, animalele și pe toți oamenii lumii!

Auzind Pământul această poruncă, s-a cutremurat de frică, după care i s-a schimbat neteda-ia față în munți și văi și a zis:

– Mă prind să hrănesc, să cresc și să adăpostesc toate ierburile, pomii, vietățile și dobitoacele lumii, dar nu mă prind să hrănesc **sumedenie** de oameni ce va fi cu vremea pe pământ. Nu mă prind să hrănesc pe om, fiindcă el, rânduit stăpân peste toate cele, nu va voi să mă lucreze și să mă îngrijească și așa **să-și agonisească** cele de trebuință, ci va aștepta ca toate să i le dau de-a gata, așa cum s-ar zice, mură în gură. De aceea, nu mă prind să-l hrănesc pe om. Poate vor să facă aceasta luminosul Soare, blânda Lună, strălucitoarele stele sau întinsele și nemărginitele mări.

(din *Legende populare românești*)

Descoperă textul!

- Transcrie, apoi completează pe linie, **A** dacă afirmațiile sunt adevărate sau **F**, dacă sunt false.
 - Se spune că mai întâi a fost făcut cerul. ____
 - Soarele a fost hărăzit să fie stăpân peste toate făpturile și vietățile pământului. ____
 - După cer, a fost făcut Pământul cel înconjurat de ape și toate câte sunt într-însele. ____
 - Luna a fost însărcinată să-și reverse lumina asupra tuturor făpturilor aflate sub bolta cerului. ____
 - Pământului i-a fost rânduit să hrănească toate vietățile, animalele și pe toți oamenii lumii. ____

Vocabular

hărăzit – destinat, sortit, rânduit

prisosul – ceea ce depășește
necesarul, surplusul

sumedenie – mulțime, puzderie

să agonisească – să strângă

Scriere corectă

- Creatorul **i-a** zis Pământului să hrănească toate vietățile. (**a zis lui**)
- Pământul crede că omul o să **ia** cele de trebuință de-a gata. (**va lua**)

- 2 Completează spațiile punctate, selectând cuvintele potrivite din text, scrise pe nori.

cerul razele
 luna stelele
 mările pomii

*lin stătătoare
 cei roditori
 zburătoare
 de foc*

*cea schimbătoare
 cel fără de capăt
 cele fără de număr
 trebuincioase*

- 3 Formulează răspunsuri la întrebări.

- a) De ce au fost însărcinate Luna și stelele să fie luminătoarele nopților?
 b) De ce nu s-a angajat Pământul să-l hrănească pe om?

Lucrează!

- 4 Exprimă-ți părerea, folosind informații din text.

- a) Dacă aș fi un iepuraș, i-aș mulțumi Lunii, pentru că
 b) Dacă aș fi un pește, le-aș mulțumi apelor, pentru că
 c) Îi promit Pământului că, pentru

- 5 Ce fragment din text te-a surprins? Notează-ți impresiile urmând pașii de mai jos.

• Ce vei face?

Vei face *Jurnalul cu dublă intrare*.

• Când vei face?

Pe măsură ce vei citi un text.

• Cum vei face?

Vei împărți foaia de scris în două părți egale, separate printr-o linie verticală.

În partea stângă vei transcrie un fragment care ți-a atras atenția.

În partea dreaptă vei motiva alegerea făcută, vei scrie impresii.

• De ce vei face?

Ca să stabilești o legătură între întâmplările citite și cele trăite de tine.

Exemplu:

Fragmentul ales	Impresii
<i>Nu mă prind să hrănesc pe om, fiindcă el, rânduiește stăpân peste toate, nu va voi să mă lucreze și să mă îngrijească și așa să-și agonisească cele de trebuință, ci va aștepta ca toate să i le dau de-a gata, așa cum s-ar zice, mură în gură.</i>	Am ales acest fragment pentru că M-a făcut să mă gândesc la Când l-am citit, am simțit Mi-a amintit de Sunt de acord cu / Nu sunt de acord cu Sunt nelămurit(ă) de

În coloana cu impresii, poți completa doar anumite enunțuri dintre cele date sau poți adăuga și alte comentarii prin care să îți motivezi alegerea făcută.

Joc - Schimburi

- Unii copii vor întruchipa elementele naturii descrise în textul *Povestea Pământului și a muncii: Soarele, Luna cu stelele, mările, Pământul*. Alți copii vor juca rolurile viețuitoarelor: **oamenii, animalele, plantele**.
- Jucați *Cereți și dăruieți!* **Exemplu:** Oamenii vin spre Soare și îi cer căldură, Soarele dăruiește oamenilor ce au cerut, apoi le cere să-i vadă mai des afară (în parcuri, pe biciclete, la munte etc.).

Cu nasul în carte

după Nina Cassian

Cândva, într-o țară de foarte departe,
Trăia o domniță, cu nasul în carte.
Nimic nu vedea, n-auzea ce se întâmplă,
Citea **fără preget** cu un deget la tâmplă.

Și câte-un **mierloi**

Zicea: „Hai cu noi

În blânda pădure de cetini!”

Domnița tăcea,

Țâfnoasă și rea,

Și nu avea niciun prieten.

Treceau anotimpuri cu soare și ploaie,
Cu ierburi și flori, cu ninsori și pâraie.
Domnița, cu nasul în carte întruna,
Uita cum e soarele, roua și luna.

Și n-avu-ncotro:

Uită cum și ce

Bogată e viața cea vie.

Că soarele-i **O**

Și luna e **C**,

Atâta apucase să știe.

Domnița mândră era ca păunul:

„Mai multe ca mine nu știe niciunul!”

Și, nepăsătoare, cu nasul în carte,

De tot ce e-n jur era foarte departe.

Observă!

- Cum este așezat în pagină textul *Deșteaptă-te, române!* de Andrei Mureșanu, față de textul de mai sus?

Descoperă textul!

- Formulează răspunsuri la întrebări.
 - Unde trăia domnița?
 - De ce domnița nu vedea nimic și nu auzea ce se întâmplă în jur?

Venea câte-un miel,
Intra în castel,
Zicând:
„Hai, domniță, la stână,
Să vezi ciobănași,
Și **urdă**, și caș,
Și cea mai gustoasă smântână!”

„Mai lasă-mă, zău, cu prostiile tale!
La stână-oi veni când găsi-voi cu cale.
Acuma nu-mi pasă de oameni și miei.
Știu una și bună: să iau premiu-ntâi!”

Vocabular

fără preget – fără întrerupere, continuu

mierloi – o specie de pasăre

țâfnoasă – înfumurată, îngâmfată

urdă – produs lactat care se obține prin fierberea și închegarea zerului gras, rămas de la prepararea cașului sau de la alegerea untului

Scriere corectă

- Să vezi ciobănași, și urdă, și caș, și **cea** mai gustoasă smântână!
- Domnița nu va ști niciodată **ce-a** pierdut. (**ce a**)

IMPORTANT

Textul tipărit poate fi așezat în pagină pe una, două sau mai multe coloane. Lectura începe de la coloana din stânga.

- Ce voia domnița să obțină?
- La ce a renunțat pentru a-și atinge scopul?
- Ce animale o îndemneau pe domniță să admire lucrurile din jurul ei?

Așezarea textului în pagina caietului

Folosește-ți cunoștințele!

- Formulează răspunsuri la întrebările următoare.
 - Unde este scris titlul textului *Cu nasul în carte*?
 - Unde este scris numele autorului?
 - Unde este scris primul cuvânt din fiecare vers?
 - Cum se procedează în cazul în care un cuvânt nu poate fi scris, în întregime, la capătul rândului?
- Scrie toate modalitățile de despărțire la capăt de rând a cuvintelor *domniță* și *nepăsătoare*.
 - Caută în textul *Cu nasul în carte* cuvintele formate din patru silabe. Scrie toate modalitățile de despărțire a acestora la capătul rândului.

Lucrează!

- Transcrie strofele formate din patru versuri din poezia *Cu nasul în carte*.
- Consideri că domnița din textul *Cu nasul în carte* a greșit renunțând la toate pentru a citi? Scrie cel puțin un argument pentru DA și cel puțin un argument pentru NU. Organizează-ți argumentele în două coloane.
DA, pentru că: **NU, pentru că:**

Atelier de creație - Lumea, o carte deschisă

- Lucați în grup.**
 - Amintiți-vă o activitate desfășurată alături de colegi, în afara școlii, în care v-au impresionat diferite lucruri din jur.
 - Scrieți un text format din 7 – 9 enunțuri, cu ajutorul întrebărilor din dreapta.
 - Realizați un desen sau un colaj care să ilustreze conținutul textului.
 - Legați toate lucrările din clasă într-o singură carte.

Pentru a reuși

- Respectați regulile de scriere corectă și de despărțire a cuvintelor în silabe, la capăt de rând.
- Respectați regulile de așezare a textului în pagina caietului.

Amintește-ți!

Reguli de așezare a textului în pagina caietului

- Titlul se scrie la mijloc, deasupra textului.
- Între titlu/autor și text se lasă un rând liber.
- Fiecare idee nouă se scrie cu alineat.
- Într-o poezie, versurile se scriu cu alineat, iar între strofe se lasă un rând liber.
- Cuvintele pentru care nu mai există spațiu suficient de scriere se despart la capăt de rând, trecând pe rândul următor silabe întregi.

Apreciază textul!

- Recitește poezia *Cu nasul în carte*. Realizează un *Jurnal cu dublă intrare*, organizând textul scris pe două coloane, așa cum ți s-a indicat la pagina 17.

- Unde a avut loc activitatea?
- Când a avut loc?
- Cine a participat?
- Ce s-a întâmplat?
- Ce ați văzut? Ce ați auzit?
- Cum v-ați simțit?

Jurnalul de lectură

 Citește, cu atenție, textul de mai jos.

Tocmai ai terminat de citit o poveste? Felicitări! Ia-ți repede ceva de scris, fiindcă pornim într-o călătorie și vom ține împreună jurnalul, ca să notăm în el ce-am văzut și ce-am auzit pe unde am umblat, cu cine ne-am întâlnit, ce ne-a plăcut și cine știe ce trăsniți ne mai trec prin minte.

Spun că-i o călătorie, pentru că atunci când citești e ca și cum te-ai plimba printr-o poveste, iar poveștile sunt un fel de țări străine, locuite de ființe pe care nu le întâlnești zilnic, pe stradă.

Ia-ți un răgaz și gândește-te la ceea ce ai citit.

(fragment din *Jurnalul de lectură*, după Vlad Zograf)

Observă!

- 1) Ce îți propune autorul să notezi în jurnalul de lectură?

Ascultă-i pe colegii tăi ca să afli dacă și ei au descoperit aceleași lucruri.

Lucrează!

- 2) Citește *Drepturile cititorului*. Scrie alte două drepturi propuse de tine.
- 3) Citește impresiile notate de un copil, membru al *Clubului cititorilor*, în jurnalul său de lectură. Discută cu o colegă sau un coleg despre **aspectele surprinse în pagina de jurnal** de mai jos.

Drepturile cititorului

- 1) Dreptul de a citi orice carte adecvată vârstei
- 2) Dreptul de a nu termina de citit cartea
- 3) Dreptul de a reciti
- 4) Dreptul de a citi oriunde
- 5) Dreptul de a răsfoi cărțile
- 6) Dreptul de a citi cu voce tare
- 7) Dreptul de a avea o părere despre cele citite

(după Daniel Pennac)

• Impresii despre carte (titlu, autor, coperte, ilustrații)	• Povestirea „ <i>Spiridușul cel bun al cărții</i> ” scrisă de Ada Teodorescu se regăsește în cartea „ <i>Întâmplări de neuitat</i> ”.
• Impresii despre personaje (care apar mai des, care plac sau nu)	• <i>Îmi place foarte mult Spiridușul cel bun.</i>
• Gânduri, întâmplări, fapte: – trăite de personaj – care îl emoționează pe cititor	• <i>El dorește ca somnul copiilor să nu fie tulburat de Spiridușul din vis. Apreciez dragostea lui față de copii.</i>
• Ce mi-am imaginat citind textul?	• <i>Dacă eu aș fi spiriduș, aș intra în somnul colegilor mei care nu prea au încredere în ei.</i>
• Ce aș vrea să mai aflu?	• <i>Aș vrea să mai citesc despre faptele Spiridușului din vis, cel care sperie copiii.</i>
• Cui aș recomanda cartea? De ce?	• <i>Recomand cartea unor copii cărora le este frică de anumite personaje din povești și nu mai citesc din acest motiv.</i>

- 4) Realizează și tu un jurnal de lectură. Poți folosi un caiet special în care să scrii însemnări și despre alte cărți.

Cum se organizează un portofoliu

Observă!

- 1 **Lucrați în perechi.** Citiți etapele și sugestiile de organizare a unui portofoliu.
 - Observați ilustrația. Cui aparține portofoliul?
 - Formulați câte o apreciere despre aspectul lui.

■ Ce vei face?

Un portofoliu.

■ Când vei face?

Pe măsură ce parcurgi unitățile de învățare.

■ Cum vei face?

- Vei colecta diferite lucrări realizate în cadrul activităților.
- Unele lucrări îți vor fi indicate de învățătoarea sau învățătorul tău.
- Unele lucrări vor fi indicate în manual, cu simbolul **PORTOFOLIU**.
- Alte lucrări sunt la alegerea ta.

■ De ce vei face?

Ca să observi:

- cum progresezi într-o anumită perioadă;
- care îți sunt realizările;
- ce mai ai de făcut.

■ Cum vei ști dacă ai reușit?

Portofoliul va fi evaluat de învățătoarea sau învățătorul tău.

Părinții sau alte persoane vor analiza și vor aprecia rezultatele activității tale.

SUGESTII PENTRU A REUȘI

- Ai nevoie de câteva materiale:
 - o mapă sau un dosar;
 - coli de scris albe și colorate;
 - un perforator;
 - un calendar pentru a însemna diferite date sau termene stabilite de învățătoarea sau învățătorul tău.
 - Scrie data când ai realizat fiecare lucrare.
 - Lucrările pot fi: jurnale de lectură, desene, ilustrații pentru texte, portrete, scrisori, schițe, poezii, povestiri create de tine, alte cărți/texte recomandate.
- Pe parcursul completării portofoliului, urmărește criteriile de **autoevaluare**:
- Am așezat în portofoliu lucrările cele mai interesante. DA/ NU
 - Am scris data pe fiecare lucrare. DA/ NU
 - Am completat portofoliul la timp. DA/ NU
 - Consider că am progresat. DA/ NU

Lucrează!

- 2 Ce este un portofoliu?
- 3 Ce conține un portofoliu?
- 4 Ai observat că în descrierea pașilor realizării unui portofoliu există etapa *De ce vei face*? Care este motivul existenței acestei etape?
- 5 Ți se pare că o anumită etapă e mai dificilă? Dacă da, motivează.
- 6 Crezi că vei găsi soluții pentru a reuși să îți organizezi propriul portofoliu? Împărtășește-le colegilor tăi!

Recapitulare

Lucrează!

1 Lucrați în perechi.

- a) Compuneți câte trei versuri pentru a continua fiecare dintre cele două poezii pe care le poți folosi ca numărători pentru jocuri.

Din Oceanul Pacific
A ieșit un pește mic
Și pe coada lui scria:
Ieși afară dumneata!

A ieșit și un căluț
.....

Caloiene, caloiene,
Mergi acum la tatăl tău
Ca să iei cheițele
Să deschizi porțițele!

Că, de când nu a plouat,
.....

- b) Recitați în fața clasei poeziile create, însoțind recitarea de mișcările specifice jocului.

2 Scrie cele două poezii obținute, despărțind cuvintele în silabe. **Exemplu:** Din O-cea-nul Pa-ci-fic...

OBSERV CUM SCRUI UN TEXT!

3 Observă imaginile de la exercițiul 4, pagina 15.

Scrie un text format din șapte propoziții, respectând ordinea întâmplărilor sugerate de imaginile din ultima coloană.

Lista mea de verificare

Am scris corect cuvintele?	DA/ NU
Am formulat propoziții clare?	DA/ NU
Am respectat regulile așezării textului în pagină?	DA/ NU
Am despărțit corect cuvintele, la capăt de rând?	DA/ NU

Atelier de creație - Natura, prietena mea!

PORTOFOLIU

4 Ești unul dintre cei doi copii cercetători din imaginile de mai jos. Scrie ceea ce observi referitor la unul dintre mediile de viață ilustrate. Realizează un desen potrivit.

Natura, prietena mea!

Evaluare

2

 Citește, cu atenție, textul de mai jos.

Lumișul din pădure era casa viețuitoarelor mici. Păsările și veverițele locuiau împreună în copaci. Iepurii și aricii împărțeau umbra arborilor, iar peștii și broaștele, apele liniștite ale lacului.

Cu toții erau mulțumiți și liniștiți, până când, într-o zi, au apărut niște făpturi amenințătoare. Iepurele Mic le zărise umbra înainte de apariția lor. Se opriseră la marginea lumișului.

– Am venit să luăm toate viețuitoarele cu pene! au strigat făpturile.

– Noi n-avem pene! au spus broaștele.

– Nici noi! au spus veverițele, aricii și iepurii.

Peștișorii ieșiră afară din apă, arătându-și solzii strălucitori. Păsările ciripeau agitate în vârful copacilor. Se înălțară în aer, cu un țipăt, încercând în zadar să scape.

Iepurele Mic a întrebat animalele rămase, de ce făpturile au luat păsările.

– Au ele un motiv! a răspuns posomorât iepurele Mare.

– Ei, oricum eram prea mulți! Acum e mai mult loc în poiană! a spus ariciul.

A doua zi, făpturile au venit iar, ca să ia animalele din ape: peștii și broșcuțele.

– Ei, oricum broaștele sunt lipicioase, iar peștele e mut, nu zice nimic! a spus ariciul.

Rând pe rând, făpturile au luat toate vietățile din poiană. Iepurii au fost luați ultimii.

Doar iepurele Mic a scăpat fiind ascuns la marginea poienii. Rămas singur, a alergat să spună pățania în alte poieni. Un gând nu-i dădea pace: *Făpturile amenințătoare n-ar fi reușit dacă...*

(fragment din *Lucruri dificile*, după Eve Bunting)

1 Scrie **A** în dreptul enunțurilor adevărate și **F**, în dreptul enunțurilor false.

- ♦ a) În prima zi, făpturile amenințătoare au luat viețuitoarele cu pene. ___
- ♦ b) Ariciul zărise umbra făpturilor amenințătoare înainte de apariția lor. ___
- ♦ c) A doua zi, făpturile au venit iar, ca să ia peștii și broșcuțele. ___
- ♦ d) Iepurele cel mic nu a fost luat, deoarece era în alte poieni. ___

2 Completează enunțurile.

- ♦ a) Dacă aș fi una dintre păsări, m-aș simți, deoarece
- ♦ b) Dacă aș fi iepurele Mic, m-aș simți, deoarece
- ♦ c) Apreciez, deoarece, dar nu apreciez, deoarece

3 Scrie trei posibile continuări ale gândului iepurelui Mic.

Făpturile amenințătoare n-ar fi reușit dacă

4 Transcrie un fragment din text care te-a impresionat. Scrie trei motive pentru alegerea făcută.

5 Scrie toate posibilitățile pentru despărțirea în silabe, la capăt de rând, a cuvintelor: *pățania, veverițele, viețuitoarele, amenințătoare.*

Cum te poți aprecia	1	2	3	4	5
Foarte bine	♦♦♦♦	♦♦♦	trei continuări	trei motive	patru cuvinte
Bine	♦♦♦	♦♦	două continuări	două motive	trei cuvinte
Suficient	♦♦	♦	o continuare	un motiv	două cuvinte

✓ Pentru a merge mai departe, deschide manualul digital. Verifică și corectează, dacă este cazul!

Exersăm, corectăm, progresăm

Folosește-ți cunoștințele!

- 1 Textul alăturat face parte din jurnalul unei clase a treia. Citește-l, apoi răspunde la întrebări.
- Cine a fost însoțitorul copiilor?
 - Unde i-a purtat Spiridușul cel bun pe copii?
 - Ce lucruri noi și interesante ai aflat tu în această unitate de învățare?
 - Scrive propoziții în care să folosești cuvintele: *ne-am bucurat, ne-am necăjit*.

Lucrează!

- 2 **Lucrați în grup.**
- Observați ilustrația din dreapta. Scrieți patru întrebări pe care ați dori să le adresați *vizitatorilor*, în legătură cu locul de unde vin.
 - Stabiliți cine le va vorbi *vizitatorilor* *nemaivăzuți* despre apele, pădurile, viețuitoarele de pe Pământ. Pregătiți prezentarea.

15 octombrie

Încheiem astăzi o unitate de învățare în care am aflat multe lucruri noi și interesante. **Spiridușul cel bun** ne-a purtat prin locuri noi, pe pământ, pe ape, în aer.

Ne-am bucurat, ne-am necăjit, am întrebat, am aflat... .

Acum, vom porni spre unitatea de învățare următoare!

Atelier de creație - Dragi nepământeni,

- 3 Imaginează-ți că ești unul dintre copiii din ilustrația de mai sus, care participă la întâmpinarea *vizitatorilor nemaivăzuți*. Scrie un mesaj adresat acestora, format din șapte propoziții.

Joc - Călătorie în cosmos

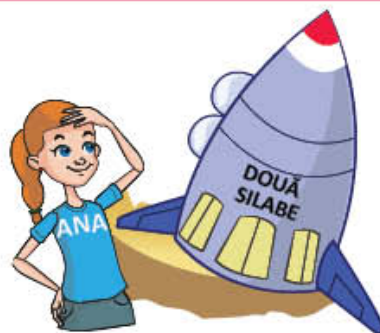
Desenați sau chiar construiți, din carton, o aeronavă cu mai multe intrări. Toți colegii au loc înăuntru, trebuie doar să intre pe ușile potrivite: **DOUĂ SILABE, TREI SILABE** sau **PATRU SILABE**.

Exemplu: Pe ușa deasupra căreia scrie **DOUĂ SILABE**, vor intra copiii ale căror nume conțin două silabe.

OBSERV CUM SCRIB UN TEXT!

Lista mea de verificare

Am scris corect cuvintele?	DA/ NU
Am formulat propoziții clare?	DA/ NU
Am respectat regulile așezării textului în pagină?	DA/ NU
Am despărțit corect cuvintele, la capăt de rând?	DA/ NU

CĂLĂTORIE PE UN NOR

Călătorește în lumea poveștilor! Urcă pe un nor, pe o stea, pe un dragon! Străbate lumi imaginare alături de personaje surprinzătoare! Citește cu ele și despre ele, apoi povestește ce ai aflat!

Sigur ai o lume creată de tine! Descoperă cum să scrii despre întâmplări imaginare, despre locuri surprinzătoare, personaje pe care doar tu le știi. Scrie despre ceea ce faci, cum gândești, ce simți personajele tale! Poate vor să numere stelele dintr-o privire...

Este important cum scrii! Cei care vor citi trebuie să înțeleagă ceea ce ai scris.
Descoperă reguli de scriere în paginile următoare!

Furtuna

după Ruth Stiles Gannett

Elmer și dragonul zburară toată dimineața pe deasupra valurilor albastre și albe. Băiatul urmărea busola ca să se asigure că mergeau în direcția bună.

Dragonul văzu jos o stâncă și îi propuse băiatului să se odihnească pentru puțin timp. Coborî până la stâncă. Elmer scoase șapte mandarine pe care le mâncară, privind cum cerul devine din albastru, gri închis. Se apropia furtuna.

Băiatul se gândi că dacă vântul va fi puternic, valurile vor acoperi stâncă, dar dacă vor merge mai departe, s-ar putea ca furtuna să rămână în urmă. Dragonul și Elmer se înălțară, în timp ce valurile se făceau mai albe și mai sălbatice. Câteva picături căzură din cerul înnegrit. Un vânt **feroce** îi ajunse din urmă, împingându-i în față. Trăsnetele pârâiau, iar ploaia rece și înțepătoare începuse să-i atace. Dragonul simțea că nu putea să mai zboare, aripile sale ude fiind din ce în ce mai grele.

Vântul sufla mai tare și ploaia era mai rece. Elmer se uită la busolă și îi spuse dragonului că nu merg în direcția bună. Era prea târziu! Nu avea ce să mai facă. Elmer lăsă deoparte busola și se uită în jos, la potopul devastator. Auzea cum dragonul abia mai răsuflă și vedea cum dă din aripi din ce în ce mai încet. Se întreba cât timp va mai rezista prin furtuna dezlănțuită.

– Nu mai pot, oftă dragonul și începu să alunece spre apa **învolburată**. Îmi pare rău!

Elmer închise ochii încercând să nu plângă. Deși era tare speriat, îi zise că apreciază cât de mult s-a străduit să-l ducă acasă. Dragonul alunecă în apă. Pleosc!

– Elmer, suntem în siguranță! Am aterizat pe nisip! strigă dragonul bucuros. Nu te da jos pentru că apa îmi vine până la genunchi. Simt cum crește din ce în ce mai mult!

– Poate te afunzi în nisip mișcător!

– Nu cred. Va trebui să așteptăm aici! De ce nu tragi un pui de somn? Eu pot să dorm în picioare.

– Un pui de somn în mijlocul oceanului, în mijlocul unei furtuni?

– De ce nu? E noapte, nu avem ce altceva să facem.

Elmer se întinse pe spatele dragonului și adormi în timp ce tunetele bubuiau în jur. Când se treziră, furtuna trecuse, iar dragonul nu mai avea burta în apă. O ceață groasă îi înconjură.

– Știi de ce apa crește și descrește! exclamă Elmer. E **marea**, iar noi stăm pe un banc de nisip aproape de un țărm și imediat ce se ridică ceața vom putea vedea despre ce fel de pământ e vorba.

Apa scăzu tot mai mult în timpul nopții, dar Elmer și dragonul erau prea bucuroși ca să mai poată dormi.

În cele din urmă, când soarele răsări, dragonul nu mai avea nici măcar picioarele în apă, iar ceața începuse să se ridice.

Vocabular

feroce – crunt, violent, nemilos

învolburată – care se mișcă în vârtej, foarte agitată

maree – mișcare periodică de ridicare sau coborâre a nivelului apelor mării datorită atracției Lunii și a Soarelui

Sciere corectă

- Elmer și dragonul **sar** în sus de bucurie.
- Dacă vor merge mai departe, **s-ar putea** ca furtuna să rămână în urmă.

Descoperă textul!

1 Răspunde la întrebări.

A. Ce prezintă textul *Furtuna*?

- o întâmplare imaginată de autor
- un anunț
- un dialog
- informații științifice despre furtună

2 Transcrie, din text, enunțurile din care află:

- cum și-a dat seama Elmer că nu merg în direcția bună;
- de ce simțea dragonul că nu poate să mai zboare;
- din ce cauză apa oceanului creștea și descreștea.

4 a) Ce cuvinte folosește autorul pentru a impresiona cititorul? Completează spațiile punctate.

- un vânt
- trăsnetele
- ploaia
- potopul
- furtuna
- apa

b) Scrie cuvintele din text care îți produc anumite emoții sau reacții.

Lucrează!

5 Formulează răspunsuri la întrebări, bazându-te pe informațiile din text.

- Ce crezi că l-a făcut pe Elmer să se întrebe cât timp va mai rezista dragonul prin furtuna dezlănțuită?
- De ce crezi că lui Elmer îi venea să plângă?

7 **Cadran.** Completează un tabel asemănător, respectând cerințele.

1. Ce ai auzit când ai citit textul?	3. Textul îți amintește de ceva din viața ta? Dacă da, scrie pe scurt. Dacă nu, completează titlul unei alte lecturi asemănătoare.
2. Ce ai simțit când ai citit textul?	4. Ce învățături desprinzi din text?

B. Pe unde au zburat Elmer și dragonul toată dimineața?

Elmer și dragonul zburară toată dimineața

C. Care sunt semnele care anunțau că se apropie furtuna? *Scrie patru dintre transformările prin care trecea natura.*

3 Găsește în text, apoi scrie în caiet cât mai multe aspecte identificate în fiecare caz.

a) aspecte inspirate din realitate:

- Băiatul urmărea busola ca să
- Cerul devenea din albastru, gri închis pentru că

b) aspecte care nu sunt posibile în realitate:

- Elmer zbura pe
- Dragonul

IMPORTANT!

Într-un text literar:

- informațiile inspirate din realitate se îmbină cu altele imaginate de autor;
- sunt folosite anumite cuvinte sau expresii care impresionează, emoționează cititorul.

6 **Lucreți în perechi.**

Considerați că Elmer și dragonul au procedat bine plecând de pe stâncă în momentul apropierii furtunii? Scrieți, pe baza textului, un argument pentru DA și unul pentru NU.

Țara lui Vreau-și-primesc

după André Maurois

Mișeta era o fetiță care intra în lumea visului cum intră oamenii mari la cinema. Tocmai a primit certificatul *Zâna din clasa a treia* și a pornit pe tărâmul vrăjit al viselor ca să-și facă toate poftele. Așa a ajuns în fața unui stejar uriaș pe care scria *Țara lui Vreau-și-primesc*, țara în care toate visurile se împlinesc.

O întâmpină un corb bătrân, cu ochelarii pe cioc și un fes negru pe cap. Acesta își puse ochelarii sub aripă și-i făcu semn Mișetei să-l urmeze. Apăsă pe un buton ascuns în scoarța copacului și deschise o ușă.

– Ce ascensor adorabil! Ești foarte cumsecade!

Corbul roși de plăcere și, cu aripa, îi mângâie umerii.

– Ești o zână de treabă, spuse el. Ascultă: te sui în ascensor, apeși pe butonul *Croitorie*, aștepti să se oprească și te dai jos.

– Trimit ascensorul înapoi? întrebă Mișeta.

– Ești zână, faci ce vrei... În dreapta, este un birou cu o placă pe ușă: *Celesta, croitoreasa zânelor*.

De câte ori se urca într-un ascensor, Mișetei îi era frică să nu treacă de ultimul etaj și să spargă acoperișul casei. Dar ascensorul din stejar opri la etajul trei. Mișeta ieși, văzu ușa Celestei și bătu. O voce groasă o pofți să intre. Mișeta văzu o doamnă într-o rochie neagră și cu o **bonetă** albă așezată peste niște bucle argintii.

– Bună ziua! spuse doamna. Cine ești dumneata?

– Sunt zâna Mișeta, răspunse ea.

– Foarte bine. Ne ocupăm numaidecât de dumneata.

Urcară o scăriță în spirală și se pomeniră pe-o platformă cocoțată-n vârful stejarului. De jur-împrejur, vedeai numai frunze, iar deasupra, numai cer.

– Unde sunt stofele? întrebă Mișeta mirată.

– Aici, răspunse Celesta, arătându-i cerul. Rochiile de zâne pot fi făcute din cinci țesături diferite: cer complet albastru, cer albastru cu nor alb, apus de soare care există în toate nuanțele, răsărit de soare și cer înstelat.

– Dar cum le croiți?

– Ai să vezi, răspunse Celesta. Vrei cer complet albastru?

– Da, zise Mișeta... Nu vreau nori.

Celesta strigă: *Jupiter! Jupiter!* Un vultur se lăsă din zbor la picioarele lor.

– Jupiter, croiește o rochie de cer complet albastru, pentru zâna Mișeta!

Vulturul se-nălță, dispăru, apoi se-ntoarse purtând în cioc o fâșie de cer împăturită.

– O! se bucură Mișeta, ce frumoasă e!

Țesătura de cer era de un albastru foarte palid. Nu se vedea albul în ea și totuși se ghicea că deasupra cerului plutise un nor **imperceptibil**. Nu se vedeau stele și totuși se ghicea că-n țesătură sunt stele invizibile. La pipăit, era ca aerul călduț.

Celesta desfășură bucata de cer și o îmbrăcă pe Mișeta în cea mai elegantă rochie de zână, prinsă pe șold cu o semilună și pe umăr cu o stea.

– Mulțumesc! spuse Mișeta și făcu fericită cale întoarsă.

Vocabular

- bonetă** – tichie din pânză albă
imperceptibil – insesizabil, care trece aproape neobservat

Descoperă textul!

1 Răspunde la întrebări.

A. Cine a întâmpinat-o pe Mișeta la intrarea în *Țara lui Vreau-și-primesc*?

- un vultur
- croitoreasa zânelor
- un corb bătrân
- o doamnă într-o rochie neagră

B. Unde se petrece întâmplarea din *Țara lui Vreau-și-primesc*?

2 Completează cu informația potrivită din coloana A.

- Fetița a primit certificatul
- Pe stejarul uriaș scria
- În ascensor, Mișeta trebuia să apese pe butonul
- Fetița a bătut la ușa pe care scria

A

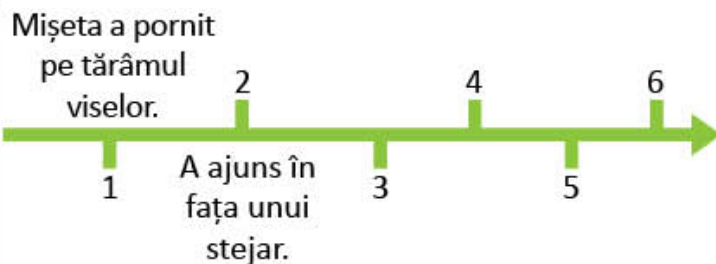
- Celesta, croitoreasa zânelor
- Croitorie
- Jupiter
- Țara lui Vreau-și-primesc
- Zâna din clasa a treia

3 Cum a procedat Mișeta pentru a ajunge la etajul trei? Completează pentru a obține enunțuri. Mai întâi, Apoi, După aceea, În cele din urmă,

Lucrează!

4 Lucrați în grup. Realizați *Axa timpului*, pe o coală de hârtie, după modelul de mai jos. Scrieți pe axă fiecare propoziție din chenar, în ordinea desfășurării întâmplărilor din text.

- Vulturul aduce rochia.
- Corbul îi explică unde să meargă.
- Mișeta alege *stofa* pentru rochie.
- Celesta o îmbracă pe Mișeta în rochie.
- Fata intră în biroul croitoresei.
- Corbul o întâmpină pe fată.
- Celesta îi arată *stofele*.

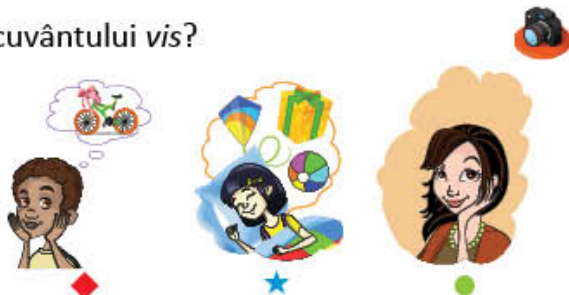
5 Lucrați în perechi.

a) Care este imaginea potrivită pentru fiecare înțeles al cuvântului *vis*?

- vis**
- înlănțuire de imagini în timpul somnului
 - meditație, visare
 - dorință arzătoare

b) Scrieți definiția potrivită pentru:

- cuvântul *visului* din primul alineat al textului;
- cuvintele *visele* și *visurile* din al doilea alineat.

Personajele textului

Folosește-ți cunoștințele!

- 1 Citește, cu atenție, textul, pentru a rezolva sarcinile date mai jos.

Când scrii o carte în care ai personaje umane care intră în relație cu personaje animale, nu e bine să-ți alegi oameni obișnuiți, fiindcă o să-ți plictisești cititorii. Autorul trebuie să se folosească de personaje interesante, mai ales dacă scrie pentru copii. Eu cred că pentru a crea astfel de eroi trebuie să le exagerezi însușirile, fie bune, fie rele.

Așa, e amuzant și interesant ceea ce scrii.

(adaptare după Roald Dahl)

- a) Care cuvânt din fragmentul de mai sus are înțeles asemănător cuvântului personaje?
- animale
 - oameni
 - eroi
- b) Completează enunțul: *Nu e bine să alegi oameni obișnuiți pentru că*
- c) Cum poți scrie un text amuzant și interesant?

Amintește-ți!

- **Personajele** sunt ființele (oamenii, animalele etc.) sau obiectele care participă la întâmplările prezentate într-un text narativ.

- 2 a) Recitește textul *Țara lui Vreau-și-primesc*, apoi scrie care sunt personajele.
- b) Alege personajul pe care îl consideri cel mai interesant. Scrie două motive pentru care l-ai ales.

Lucrează!

- 3 În chenarul din dreapta este prezentată o *hartă a textului*. Realizează și completează o astfel de hartă pentru textul *Țara lui Vreau-și-primesc*.

Titlul	
Autorul	
Locul și timpul întâmplărilor	Personajele
Întâmplările	Învățătura
Sfârșitul întâmplărilor	O ilustrație

Atelier de creație - Timbre cu personaje

- 4 **Lucrați în grupuri** de câte patru.
- Împărțiți o foaie A4 în patru părți egale. Din bucățile de hârtie, realizați *timbre cu personaje* precum cele ilustrate în dreapta.

Joc - Lanțul personajelor

Jucați-vă folosind *timbrele cu personaje*!

Exemplu: Un copil extrage un timbru și prezintă o informație despre personajul ilustrat pe timbrul respectiv. Următorul copil spune altceva despre personajul respectiv și tot așa. Cel care întrerupe *lanțul* iese din joc. Se extrage un nou timbru.

O vizită la Cumuleta

după George Ricus

Într-o noapte, Andreea zbură sus, în văzduh. O luase norul Cumulus, bucuros că descoperise o ființă atât de frumoasă, și o purta peste mări și țări, oceane și continente.

– Eu sunt Andreea, mă recunoști?

– Daaaa! răspunse norul. Ce minunăție să port în brațe o fetiță frumoasă, cu rochia ca florile primăverii, cu obraji cum e crinul și părul ca aurul!

– Mă bucur! Și-acum unde zburăm? a vrut să afle Andreea.

– La mama mea, Cumuleta. Azi împlinesc cinci ani. Dorința ei este să mă sărbătorească. Dacă-i aduc un oaspete drăguț ca tine, va fi fericită.

– Of, eu nu ți-am adus un dar! Nu am știut că este ziua ta, șopti fetița, ridicând din umeri.

– Fii liniștită! Tu ești darul meu! surâse norul.

Își croiau drum printre norii răzlețiți, prin văi albastre cerești și lacuri limpezi, prin care pământul se vedea mic, iar oamenii ca niște furnici harnice. Zburau peste tot ceea ce clădise mâna și inima omenească. Încântarea se citea, din plin, pe chipul fetei.

Deodată, le apăru un zid mare de abur, acoperit de o imensă floare verde, tot de abur.

– Aici locuiesc eu! îi zise Cumulus la ureche.

Norul scoase o cheie mare, învăluită în abur și descuie o poartă de abur.

Andreea și norul intrară într-o grădină de raze de toate culorile, împletite de mâna dibace a unui arhitect nevăzut. Cu pumnii strânși la piept, fetița pășea nerăbdătoare.

Cumulus o pofti pe Andreea să ia loc și îi spuse că mama lui vine îndată. Când toți oaspeții se așezară la masă apăru, ca o ursoaică de ceață, Cumuleta, mama lui Cumulus, Stăpâna norilor, răspândind în jur zâmbete și din ochi lumină.

Cumuleta întinse brațele de abur și spuse:

– Bine ai venit printre noi, norii, ființă pământeană!

Fetița îi zâmbi în semn de mulțumire și își lăsă privirea în jos, rușinată.

Cumuleta puse pe masa de abur un platou cu bunătăți aduse de tornade și bravii cicloni. Mama lui Cumulus le spuse să manânce **fără să se sfiască**.

Curând însă, Andreea își reveni, ba după o vreme începu chiar să se îndoiască de cele întâmplate. Dacă i se păruse numai și dacă totul n-a fost decât o simplă **năzărire**?!

Descoperă textul!

1 Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos.

- Când a zburat Andreea sus, în văzduh?
- Pe unde o purta Cumulus pe Andreea?
- Unde a dus-o norul pe fetiță?

- Ce eveniment sărbătorea mama lui Cumulus?
- Când a apărut Cumuleta în grădina de raze?
- Ce a pus Cumuleta pe masa de abur?

Vocabular

răzlețiți – împrăștiati, răsfirați

dibace – pricepută, iscusită

fără să se sfiască – fără să se rușineze

năzărire – închipuire, vedenie

Scrisoare corectă

- Fii liniștită!
- Cumuleta nu mai avea alți **fii**.

- 2 a) Explică ce înțelegi prin:
- *rochia ca florile primăverii*; • *obrajii cum e crinul*; • *oamenii ca niște furnici harnice*;
 - *răspândind din ochi lumină*.
- b) Ce rol au aceste expresii, în text?
- 4 Răspunde la întrebări.
- a) Care sunt personajele textului?
b) Ce fel de text este? Motivează.
c) De ce este norul personaj?
- 6 Cum a răspuns Andreea la urarea de bun venit a Cumuletei?
- a) Andreea își lăasă privirea în jos.
b) I-a spus că îi mulțumește.
c) Îi zâmbi în semn de mulțumire.
d) A strâns-o în brațe pe Cumuleta.

- 3 Completează cu informații din text.
- a) Cumulus era bucuros deoarece
b) Pe Andreea o bucura faptul că
c) Fetița s-a întristat pentru că
d) Andreea era încântată deoarece
- 5 Citește partea din text care indică:
- a) situația de început;
b) momentul sosirii celor doi acasă la Cumulus;
c) sfârșitul întâmplărilor.

IMPORTANT!

Ideile, emoțiile, sentimentele pot fi comunicate prin:

- cuvinte rostite;
- gesturi (mișcarea capului pentru *da* sau *nu*, ridicarea umerilor, strângerea pumnului etc.);
- expresia feței sau **mimică** (zâmbetul, ridicarea din sprâncene, încrețirea frunții etc.);
- poziția corpului (aplecarea trupului, stând ghemuit etc.).

Lucrează!

- 7 Indică numărul imaginii potrivite fiecărei replici. Motivează alegerea ta, pe baza textului.

a) *Nu am știut că este ziua ta!*

b) *Bine ai venit printre noi, norii, ființă pământeană!*

1

2

3

1

2

3

4

- 8 **Cadranе.** Completează un tabel asemănător, respectând cerințele.

1. Ce ai auzit când ai citit textul?	3. Textul îți amintește de ceva din viața ta? Dacă da, scrie pe scurt.
2. Ce ai simțit când ai citit textul?	4. Ce titlu ai da tu textului?

JOC - Recunoașteți personajul!

Prin gesturi, mimică, poziția corpului, un copil încearcă să redea o anumită acțiune, reacție sau emoție a unuia dintre personajele textului *O vizită la Cumuleta*. Cel care recunoaște situația din text va continua jocul.

Exemplu: *Cu pumnii strânși la piept, fetița pășea nerăbdătoare.*

Semnele de punctuație

Folosește-ți cunoștințele!

- Citește cu intonația potrivită:
 - Daaaa! răspuse norul.
 - Alege cuvântul care exprimă cel mai bine sentimentul trăit de nor.
 - bucurie • uimire • încredere
- Caută și citește, în textul *O vizită la Cumuleta*, enunțuri prin care:
 - se adresează o întrebare;
 - se exprimă o mirare, un îndemn, o bucurie;
 - se comunică o informație.
- Citiți textul pe roluri, cu intonația impusă de semnele de punctuație.
- Lucați în perechi.** Citiți enunțurile scrise în fiecare casetă.

■ Cumuleta spuse:

– Stai jos, fetiță pământeană! Ești bine primită printre noi, norii!

• **Cumuleta îi spuse fetiței să stea jos.**

Apoi, i-a spus că este bine primită printre ei, norii.

• Mama lui Cumulus a spus oaspeților să mănânce, fără să se sfiască.

■ Mama lui Cumulus spuse:

– **Mâncați, nu vă sfiți!**

Lucrează!

- Transcrie enunțurile de mai jos. Modifică-le după modelele date la exercițiul 4.
 - Aici locuiesc eu! îi zise Cumulus la ureche.
 - Cumulus o pofti pe Andreea să ia loc și îi spuse că mama lui vine îndată.
- Transcrie textul de mai jos, înlocuind casetele cu semnele de punctuație potrivite.

Andreea spuse

Eu sunt Andreea Mă recunoști

Daaaa răspuse norul Ce minunăție să port în brațe o fetiță frumoasă cu rochia ca florile primăverii cu obraji cum e crinul cu părul ca aurul
- Imaginează-ți că participi la ospățul Cumuletei. Scrie un răspuns la urarea ei de bun venit.

Amintește-ți!

Semne de punctuație

Denumirea	Când se folosesc
Punctul	<ul style="list-style-type: none"> • la sfârșitul unei comunicări prin care se comunică informații;
Semnul întrebării	<ul style="list-style-type: none"> • la sfârșitul unei comunicări prin care se solicită informații;
Semnul exclamării	<ul style="list-style-type: none"> • la sfârșitul unei comunicări prin care se exprimă un îndemn, o bucurie, o mirare, un sfat, o strigare;
Două puncte	<ul style="list-style-type: none"> • pentru a anunța vorbirea cuiva;
Virgula	<ul style="list-style-type: none"> • înaintea unei enumerări; • pentru a separa cuvintele care exprimă o adresare de restul comunicării; • pentru a separa cuvintele unei enumerări;
Linia de dialog	<ul style="list-style-type: none"> • pentru a indica începutul spuselor fiecărui participant la o comunicare.

- S-a schimbat înțelesul enunțurilor îngroșate, din fiecare casetă? Motivați.
- Ce semne de punctuație au fost eliminate, păstrate sau adăugate, în fiecare caz? Explicați.

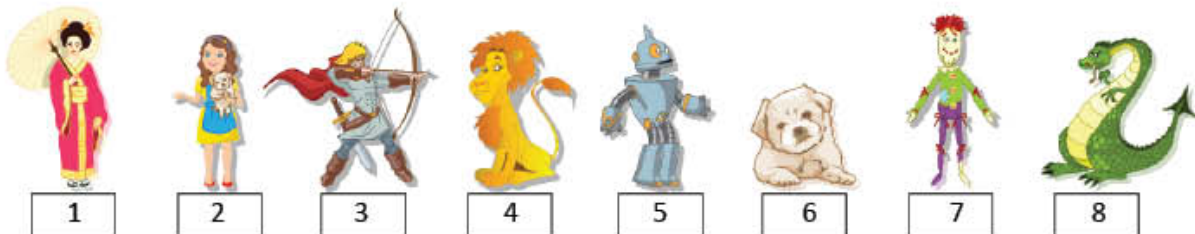
ASCULTĂM ȘI COMUNICĂM

▶ Ascultă fragmentul din povestea *Vrăjitorul din Oz*, de Lyman Frank Baum, din manualul digital.

Lucrează!

- 1 Numește personajele descoperite în fragmentul audiat și indică cifra scrisă sub imaginea corespunzătoare fiecăruia.

- 2 **Lucreți în perechi.**

a) Povestiți întâmplările din textul audiat. Unul dintre voi începe, iar celălalt continuă.

Dorothy se afla în ușa colibei, soarele strălucea, Toto alerga, iar Sperie-Ciori stătea lângă colibă

Fetița l-a descoperit pe Omul de Tinichea rezemat de un copac

Ea a uns încheieturile ruginite ale Omului de Tinichea

Dorothy, Toto, Omul de Tinichea, Sperie-Ciori au plecat la braț

b) Scrie ce îți dorește fiecare personaj din fragmentul audiat.

Atelier de creație – Scenarii, scenarii...

- 3 **Lucreți în grup.** Formați *echipe de actori*. Unul dintre voi va fi povestitorul, iar ceilalți vor interpreta următoarele roluri: Dorothy, Sperie-Ciori, Omul de Tinichea.

Pentru a reuși

AUTOEVALUARE

- Scrieți un scurt scenariu pe baza textului audiat.
- Verificați dacă ați folosit semnele de punctuație potrivite.
- Rostiți replicile respectând intonația impusă de semnele de punctuație.
- Puteți confecționa și folosi măști care să întruchieze personajele interpretate.

Joc – Semne

- a) Se confecționează câte un jeton pentru fiecare dintre semnele de punctuație învățate.
- b) Conducătorul jocului rostește un enunț. Jucătorii ridică jetonul pe care se află semnul de punctuație potrivit tipului de enunț auzit (comunicare de informații, solicitare de informații, mirare, îndemn, bucurie etc.). Ies din joc cei care au ridicat greșit un jeton.

Scrierea textului în care se prezintă o întâmplare imaginată

PASUL 1

Observă! - Pregătirea pentru scriere

- 1 Citește și observă care sunt aspectele la care trebuie să te gândești înainte de a începe să scrii.

Ce voi scrie? ⇒ Despre ce aș putea să scriu? Îmi este clar ce vreau să scriu?
Pentru cine voi scrie? ⇒ Cine va citi ceea ce eu scriu?
De ce voi scrie? ⇒ Ca să se amuze cei care vor citi? Ca să îmi exprim păreri, sentimente?

- Când scrii un text, nu poți exprima ideile tale așa cum îți vin în minte. Trebuie să-ți faci un **plan** în care să stabilești clar ceea ce dorești să scrii.

Lucrează!

- 2 **Lucrați în grup.** Alcătuiți un text continuând următoarea idee: *Căsuța se ridică încet, încet în văzduh.*
- a) Stabiliți ordinea în care veți povesti. Primul copil spune o idee, iar cel de-al doilea o scrie pe o foaie de hârtie. Apoi, al doilea copil continuă cu o idee pe care cel de-al treilea o scrie pe aceeași foaie. Se continuă exercițiul până când foaia ajunge din nou la primul copil.
- b) Citiți ceea ce ați scris. Ați format un text? Ce vă place la el? Ce îi mai lipsește?

PASUL 2

Observă! - Organizarea și ordonarea ideilor în vederea scrierii

- 3 Ai învățat cum este construit un text narativ. Citește și observă cum îți vei organiza ideile.

Părțile textului narativ	Elementele textului care prezintă întâmplări imaginate	Părțile textului redactat de tine	Aspecte ce se vor regăsi în fiecare parte
situația de început	Timpul este precizat sau nu. Locurile sunt și reale, și imaginare. Personajele sunt și reale, și imaginare.	INTRODUCERE	Când se întâmplă? Unde se întâmplă? Cine participă?
întâmplările	Faptele sunt imaginare. Se îmbină aspecte ale realității cu cele imaginate de autor.	CUPRINS	Ce întâmplări se petrec? Ce se vede în jur? Ce sunete se aud? Ce mirosuri se simt?
sfârșitul întâmplărilor	Învățămintele, morala textului. Sentimentele personajelor.	ÎNCHEIERE	Cum se sfârșesc întâmplările? Cum se simt personajele?

- Pentru a scrie un text, stabilește o **listă cu întrebări** referitoare la ceea ce vei scrie. Organizează-le și ordonează-le așa cum ai observat că se procedează într-un text narativ.

Lucrează!

- 4 Răspunde la întrebările din ultima coloană a schemei prezentate la exercițiul anterior, pentru un text cu titlul *Căsuța zburătoare*.

Observă! - Legarea ideilor

5 Citește și observă cum pot fi legate ideile între ele.

A. Vântul s-a zbatut un timp.
Vântul s-a domolit.

B. Vântul s-a zbatut un timp, **apoi** s-a domolit.

6 Răspunde la întrebări.

a) Care dintre cele două variante date la exercițiul 5 este mai potrivită într-un text?

A sau B? De ce?

b) Cum a fost evitată repetarea aceluiași cuvânt?

c) Ce alte cuvinte poți folosi pentru a lega între ele două enunțuri?

- Când scrii un text, ideile trebuie să fie legate între ele. Pentru aceasta, trebuie să folosești anumite **cuvinte care fac legătura între idei**, precum și semnele de punctuație potrivite.
- Cuvintele care se repetă **pot fi înlocuite** cu altele sau, după caz, **eliminate**.

Lucrează!

7 **Lucrați în perechi.**

Citiți propozițiile de mai jos. Identificați modalități de a lega ideile între ele.

- Într-o zi, dinspre nord, veni furtuna.
- Copilul a simțit ceva ciudat.
- Căsuța s-a învărtit în loc de două ori.
- Căsuța s-a ridicat încet, în văzduh.
- Căsuța a ajuns în vârful tornadei.
- Copilul se simțea ca într-un balon.
- Copilul s-a mai liniștit.
- Copilul căzu într-un somn adânc.
- Copilul s-a trezit într-un ținut fermecător.

8 Observă, în exemplul de mai jos, cum sunt legate între ele primele enunțuri de la exercițiul 7. Transcrie, apoi continuă textul folosind cuvinte precum: *în acel moment, după aceea, la final*. Utilizează semnele de punctuație potrivite.

Într-o zi, dinspre nord, veni furtuna.
Deodată, copilul a simțit ceva ciudat.
Mai întâi, căsuța s-a învărtit în loc de două ori. **Apoi**, s-a ridicat încet în văzduh **până când**...

Observă! - Alegerea cuvintelor

9 Citește următoarele comunicări. Alege dintre ele pe cea potrivită pentru exprimarea în scris.

a) Fetița se simțea OK.

b) Fetița se simțea de parcă ar zbura într-un balon.

- Când scrii un text, alegerea cuvintelor este foarte importantă. În primul rând, evită cuvintele pe care le folosești în vorbirea obișnuită. Apoi, trebuie să găsești cuvintele cele mai potrivite **pentru a impresiona cititorul**, pentru a exprima emoții, pentru a prezenta culori, zgomote, fapte, acțiuni.

10 Cuvintele subliniate pot fi înlocuite cu oricare dintre variantele a, b, c. Alege-o pe aceea pe care o consideri **surprinzătoare**. **Exemplu:** ploaia – o zână cu plete de apă.

- furtună a) vifor b) vijelie c) călărețul cerului
- cer senin a) cer ca oglinda b) cer fără nori c) cer albastru

Observă! - Revizuirea textului

A revizui un text scris înseamnă a-l citi cu atenție pentru a-l corecta acolo unde este cazul.

- 11 Citește și observă cum este revizuit fragmentul de mai jos.

În pragul căsuței erau niște făpturi ciudate. **Făpturile Ele** aveau câte o stea în loc de ochi. **Erau Făpturile erau** mai mici decât oamenii. **Făpturile și** aveau o căpetenie. Căpetenia era o bătrânică. Bătrânica era mică și vioaie. **Bătrânica Ea** a făcut o plecăciune.

Întrebări care te vor orienta în revizuire:

- Lipsesc aspecte importante?
- Ai evitat repetarea cuvintelor?
- Întâmplările sunt relatate în ordine?
- Ai marcat cu alineat fiecare idee nouă?
- Propozițiile se leagă între ele?
- Ai folosit corect semnele de punctuație?

Lucrează!

- 12 Transcrie textul revizuit de la exercițiul 11, respectând regulile de scriere și de așezare în pagina caietului.

Atelier de creație - Povești cu stele

- 13 a) Scrie un text în care să prezinți o întâmplare imaginată de tine, care se petrece pe *tărâmul* stelelor. Utilizează și cuvintele *n-ar fi, nu s-ar povesti*. Realizează ilustrații potrivite.
- b) Așază lucrarea ta alături de cele ale colegilor tăi. Realizați o copertă adecvată pentru cartea *Povești cu stele* și așezați-o în *Cutia poveștilor*, pentru a fi citită de toți colegii.

Joc - Propoziții cu... haz

Formați grupuri de câte cinci.

- a) Fiecare copil va împărți o coală de hârtie în cinci părți de aceeași mărime. Pe fiecare coloană va scrie câte o întrebare, în ordinea dată în imaginea din dreapta.
- b) Fiecare copil va scrie cuvântul prin care răspunde la prima întrebare. Partea respectivă de foaie va fi îndoită spre spatele colii, astfel încât răspunsul să nu fie la vedere.
- c) Fiecare va da foaia sa copilului aflat în stânga. Pe foaia primită, fiecare va răspunde la următoarea întrebare și va îndoi partea cu răspunsul său spre spatele colii.
- Se repetă pașii până când fiecare foaie ajunge de unde a pornit. Se citesc *enunțurile* obținute.
- Exemplu:** *Găina înflorită se plimbă pe lac cu rolele.*

Cine?	Ce fel de?	Ce face?	Unde?	Cu ce?

Ce fel de?	Ce face?	Unde?	Cu ce?

Ce face?	Unde?	Cu ce?

Folosește-ți cunoștințele!

- 1 Citește cu atenție paragrafele de mai jos. Ordonează-le pentru a obține un fragment din textul *Mica sirenă a văzduhului*, după George Ricus.

Atât ascultă norul, că-și și luă tălpășița, fugind într-un suflet să istorisească toată întâmplarea mamei lui, pe care-o iubea mai presus de orice pe lume. Uită de rugămintea micii sirene a văzduhului, atât era de orbit de frumusețea noii făpturi.

Avea aripi subțiri și transparente ca apa, iar în loc de picioare, o coadă de pasăre mai albă ca omătul, în vreme ce trupul și fața păreau săpate în marmura cea mai fină. **Iradia** o lumină și o frumusețe nemaîntâlnite.

- Norule, e adevărat că tu mă vezi? spuse mica sirenă a văzduhului.
- Desigur! răspunse norul. Dar de ce întrebi, mică sirenă?
- Pentru că n-am zărit niciodată un nor care să caște o gură atât de mare de mirare și să mă privească parcă din toată ființa lui de abur, așa cum mă privești tu.
- Eu n-am mai văzut vreodată o sirenă atât de frumoasă, care să aparțină văzduhului și numai lui! Cum te numești? o întrebă norul.
- Alicia, răspunse mica sirenă. Dar tu?
- Eu sunt norul Cumulus, fiul Cumuletei.
- Mă bucur de cunoștință! zise mica sirenă. Te rog mult să nu spui nimănui că exist, pentru că vei avea mari necazuri și niciodată nu vei fi crezut! Ia aminte!

Demult de tot, în albastrul înalt al cerului, apăruse o mică sirenă a văzduhului. O zărise un nor care, la început, crezuse că este o închipuire a sa, deoarece știa că nu pot fi întâlnite sirene decât în **undele** mărilor și ale oceanelor, nicidecum în **văzduh**.

- 2 Într-un tabel asemănător celui de mai jos, scrie înțelesurile pe care le dai tu cuvintelor, apoi scrie definițiile găsite într-un dicționar școlar.

	Definiția mea	Definiția din dicționarul școlar
văzduh		
undele		
iradia		

- 3 Răspunde la întrebări, pornind de la textul obținut prin ordonarea fragmentelor.

- Ce fel de text este? Motivează.
- Cum și-a dat seama sirena că norul o poate vedea?
- Care sunt personajele textului?
- De ce norul nu a respectat rugămintea sirenei?

Lucrează!

- 4 Transcrie, apoi completează **A** în dreptul enunțurilor adevărate și **F**, în dreptul enunțurilor false.
- a) Cumulus nu a spus nimănui că Alicia există. ____
- b) Cumulus știa că sirenele nu pot fi întâlnite în văzduh. ____
- c) Alicia i-a spus norului ce i se poate întâmpla dacă va spune că ea există. ____

- 5 Realizează harta textului *Mica sirenă a văzduhului*.

Titlul	
Autorul	
Locul și timpul întâmplărilor	Personajele
Întâmplările	Învățătura
Sfârșitul întâmplărilor	O ilustrație

- 6 a) Caută în text, apoi citește cu intonația potrivită enunțuri care exprimă:
- o rugămintă;
 - bucuria;
 - solicitarea unei informații;
 - surprinderea.
- b) Alcătuește câte un enunț pentru fiecare dintre situațiile de la punctul a).

- 7 a) **Lucrați în grup.** Citiți textul pe roluri.

Observați dacă cititorul:

- respectă intonația impusă de semnele de punctuație;
- citește corect;
- respectă pauzele;
- citește în ritm potrivit.

Acordați-vă, pe rând, cartonașe în culorile de mai sus, dacă răspunsul este DA.

- b) Completează-ți lista de verificare.

OBSERV CUM CITESC!

Lista mea de verificare	
Am respectat intonația impusă de semnele de punctuație?	DA/ NU
Am citit corect?	DA/ NU
Am respectat pauzele impuse de semnele de punctuație?	DA/ NU
Am citit în ritm potrivit?	DA/ NU

- 8 Transcrie textul de mai jos, înlocuind casetele cu semnele de punctuație potrivite.

Cumuleta îl întâmpină zicându-i

Cumulus unde ai fost toată ziua

Cumulus îi răspunde dintr-o suflare

Mamă am întâlnit-o pe mica sirenă a văzduhului

- 9 Scrie un text în care să prezinți o întâmplare imaginată de tine, care se petrece pe *tărâmul norilor*.

Exemplu: Mica sirenă a văzduhului se întâlnește cu o rază de soare.

În textul tău, utilizează și cuvintele *nu s-ar povesti, nu s-a mai auzit*.

Evaluare

 Citește, cu atenție, textul de mai jos.

Dorothy se trezi în urma unei zguduituri puternice. Zdruncinătura îi tăie respirația și o făcu să se întrebe ce s-a întâmplat.

Sări din pat și deschise ușa în grabă. Razele soarelui inundară odaia. Rămase înmărmurită, iar ochii i se făceau tot mai mari văzând lucrurile minunate din jur. Pe când admira cu nesaț pomii cu crengile încărcate de fructe, observă niște oameni ciudați, cum nu mai văzuse.

- Bun venit în țara noastră! spuse o bătrânică mărunțică.
- Sunteți foarte amabilă, dar tornada m-a adus în ținuturile voastre!

Dorothy le povesti toată pățania. Atunci, bătrânică îi spuse că o va ajuta să ajungă la Vrăjitorul din Oz, singurul care poate să o ducă înapoi, acasă.

(din volumul *Vrăjitorul din Oz*, de L. Frank Baum)

1 Încercuiește litera corespunzătoare variantei corecte de răspuns, în fiecare caz.

- ◆ **A.** Ce îi tăie respirația fetei?
 - a) lucrurile minunate din jur
 - b) o zdruncinătură
 - c) pomii cu crengile încărcate de fructe
 - d) razele soarelui
- ◆ **B.** Cine a adus-o pe Dorothy în acele ținuturi?
 - a) niște oameni ciudați
 - b) o bătrânică mărunțică
 - c) Vrăjitorul din Oz
 - d) o tornadă
- ◆ **C.** Ce a aflat Dorothy despre Vrăjitorul din Oz?
 - a) că este un om ciudat
 - b) că este un om foarte amabil
 - c) că este un om minunat
 - d) că este singurul care poate să o ducă înapoi, acasă

2 Unește, prin săgeată, fiecare cuvânt din coloana **A** cu un cuvânt potrivit din coloana **B**.

A

- ◆ a) bătrânică
- ◆ b) oameni
- ◆ c) lucruri
- ◆ d) zguduituri

B

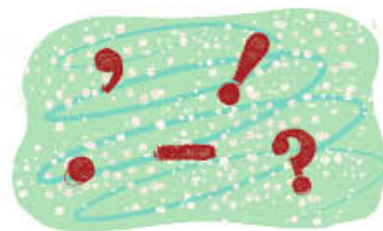
- ciudați
- înmărmurite
- mărunțică
- minunate
- puternice

3 Încercuiește, în fiecare caz, varianta de răspuns care definește într-un mod surprinzător fiecare cuvânt subliniat.

- ◆ a) soarele
- ◆ b) crengile
- ◆ c) înmărmurită
- ◆ ca o stană de piatră, nemișcată, neclintită
- ◆ astru, prințul înălțimilor, corp ceresc
- ◆ ramurile, brațele copacilor, crăcile

4 Scrie, în locul fiecărei casete, semnul de punctuație potrivit.

- O sărută pe frunte și îi spuse
 Dorothy sărutarea mea te va feri de necazuri
 Dorothy îi răspunse fericită
 Mulțumesc bună vrăjitoare

5 Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos.

- ◆ a) Cum s-a simțit Dorothy **la început**?
- ◆ b) Dar **după aceea**?
- ◆ c) Cum crezi că s-a simțit Dorothy **la final**?

6 Scrie enunțurile de mai jos în ordinea desfășurării întâmplărilor.

- Fluturile s-a simțit obosit.
- Vulturul nici nu voia să audă.
- Fluturile s-a ridicat în văzduh.
- Fluturile s-a trezit de dimineață.
- Fluturile a vorbit cu un mac roșu.
- Fluturile s-a așezat pe aripa unui vultur.
- Vulturul l-a urcat în înălțimile reci.
- Fluturile a simțit că amorțește.
- Fluturile l-a rugat pe vultur să-l aducă pe pământ.
- Fluturile nu a mai fost văzut de atunci.

7 Scrie un text cu titlul *Un fluture curios*.

Respectă indicațiile de mai jos:

- ◆ a) Elimină sau înlocuiește cuvintele care se repetă, cu altele potrivite.
- ◆ b) Folosește cuvinte sau grupuri de cuvinte care fac legătura între idei.
- ◆ c) Organizează ideile în cele trei părți: introducere, cuprins și încheiere.

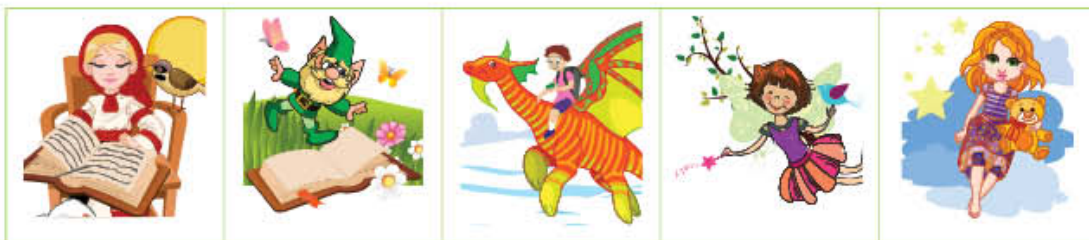
Cum te poți aprecia	1	2	3	4	5	6	7
Foarte bine	◆◆◆	◆◆◆◆	◆◆◆	opt semne de punctuație	◆◆◆	9 – 10 enunțuri	◆◆◆
Bine	◆◆	◆◆◆	◆◆	6 – 7 semne de punctuație	◆◆	7 – 8 enunțuri	◆◆
Suficient	◆	◆◆	◆	4 – 5 semne de punctuație	◆	5 – 6 enunțuri	◆

✓ Pentru a merge mai departe, deschide manualul digital. Verifică și corectează, dacă este cazul!

Exersăm, corectăm, progresăm

- 1 Ai citit textele ale căror ilustrații sunt în tabelul de mai jos. Exprimă-ți părerea despre acestea. Acordă fiecărui text un punctaj, folosind **grila de apreciere** dată.

Titlul					
Ilustrațiile					
Personajele					
Mesajul					
Total					

Mi-a plăcut

foarte puțin	puțin	așa și așa	mult	foarte mult
🌸	🌸🌸	🌸🌸🌸	🌸🌸🌸🌸	🌸🌸🌸🌸🌸

- 2 Caută la bibliotecă volumele din care fac parte textele tale preferate, pentru a citi mai mult.

Atelier de creație - În lumea ta imaginară...

PORTOFOLIU

Ai străbătut lumi imaginare alături de personaje precum: Spiridușul cel bun al cărții, Elmer, dragonul, Andreea, Mișeta, Cumulus, Dorothy. Sigur ai o lume a ta, imaginară, despre care ai putea să scrii. Poți începe chiar acum!

Sugestii:

- Imaginează-ți locuri surprinzătoare: *Țara Gândului Bun*, Folosește cuvintele *într-un, dintr-un*.
- Scrie câteva nume de personaje imaginate de tine: *Copilul cu pantofi zburători*,
- Scrie ce ar putea face, cu cine s-ar putea întâlni: *Buburuza cu elice*
- Scrie câteva întâmplări și ordinea în care le vei prezenta:
Mai întâi, a lustruit pantofii cu Apoi
- Nu uita să scrii despre ceea ce simți, ce gândești despre personajele tale:
Vrea să numere stelele dintr-o privire
- Scrie mai întâi pe ciornă, apoi revizuește ceea ce ai scris.
- Realizează desene ale personajelor tale.
- Când crezi că ai terminat de scris, citește textul cu intonația potrivită, apoi prezintă creația ta și altor persoane.

Joc - Ghicește personajul!

Lucați în perechi. Unul mimează comportamentul personajului preferat, celălalt ghicește despre cine este vorba. Schimbați rolurile.

DIN LUMEA REALĂ, ÎN LUMEA TEXTULUI

Să-ți spun ceva!... și sprâncenele se ridică.

Și tu ai multe de povestit, nu-i așa? Ce-ai trăit, ce-ai văzut, ce-ai auzit, ce-ai citit. Ți se întâmplă, uneori, să povestești cu sufletul la gură, repede, repede?

Asigură-te că toți cei care te ascultă înțeleg ceea ce spui, iar dacă scrii, ai grijă să fie corect! Cei care vor citi trebuie să înțeleagă ceea ce ai povestit în scris.

Fă-ți un plan, adică notează câteva idei importante! Cum?

Află în paginile următoare!

începutul vizitei

Victor

■ Vineri dimineată am plecat cu toți colegii mei de clasă la Grădina Zoologică. Ajunși acolo, domnul învățător ne-a spus că **mai întâi vom vizita păsările**. Ne-am dus într-un cort uriaș care semăna cu o plasă mare întinsă pe niște **prăjini** și am văzut o sumedenie de păsări frumoase, cu penaj multicolor.

Jeni nu se putea desprinde de lângă un papagal mare și bătrân. Radu, care se uita la un cârd de flamingo stând într-un picior, a început și el să stea la fel.

girafa

■ Isabela și cu mine l-am zărit pe **Victor** pe o alee retrasă, umbrită de doi copaci înalți. Ne-am luat după el pe furiș, ca să nu ne vadă. A ajuns într-un loc împrejmuțit cu un gard, s-a oprit și s-a lipit cu obrazul de sârmă.

La început, nu ne-am dat seama la ce se uita. L-am privit câteva clipe în tăcere. Pe urmă am văzut că era un pui de girafă. Îi tremurau genunchii și se uita puțin cruciș. Abia se ținea pe picioare.

■ **Girafa** se apropie de Victor, care întinse mâinile spre ea. Puiul nu se supără. Veni din ce în ce mai aproape, până ajunse lângă el.

Își întinse gâtul și-și frecă botul de fruntea lui Victor. Avea botul umed și Victor se alese cu o pată pe frunte. Pe urmă, puiul de girafă se dădu înapoi, fără să-și ia ochii de la Victor. Și știți ce a făcut Victor? Chiar l-am auzit! Vorbea cu girafa. I-a spus foarte încet: *Ești... atât de frumoasă!*

Puiul a luat-o la fugă, iar Victor se întoarse la grup.

Puteți să vă închipuiți că atâția ani n-a scos un cuvânt și când a reușit, în sfârșit, s-a adresat unei girafe! Unei girafe! Nici nu știți de câte ori am încercat să-l fac să vorbească și n-a vrut. Și pe urmă îi spune tocmai unei girafe că e frumoasă!

curiozitatea

■ Clasa era gata să înceapă a doua parte a vizitei la Grădina Zoologică. Voiam **să văd** dacă Victor va răspunde dând din cap sau vorbind, așa că i-am spus:

– Victor, ți-ai găsit creatura misterioasă?

– Da, Ruxi! mi-a răspuns el în șoaptă.

– Victor, am strigat eu, vorbești!

A dat din cap, însă fără să se uite la mine – se uita la ursulețul panda. Asta m-a cam necăjit, așa că i-am spus:

– Victor, ce te-a făcut să nu mai vorbești?

– Cu animalele am vorbit mereu, mi-a răspuns el.

– Aha! Deci, cu oamenii n-ai putut să vorbești! Dar de ce?

– Eeei, orice aș fi spus, nu avea nicio importanță.

bucuria

■ Apoi, a plecat să se uite la zebre. **Îmi părea bine** că Victor începuse să vorbească din nou. Îmi părea bine și că eu, Ruxi, eram cea căreia i se adresase. Adică, eram prima după girafă.

(din volumul *Filosofie pentru copii. Ruxi*, Capitolul al optulea)

Vocabular

prăjini – bucăți de lemn lungi și subțiri, folosite pentru a fixa și a susține ceva.

Observă!

- Răspunde la întrebări.
 - Ce fel de întâmplări sunt povestite în text?
 - posibile în realitate
 - imaginare
 - Cine povestește întâmplările? Motivează.
 - De ce Isabela și Ruxi s-au apropiat de Victor, pe furiș?
 - De ce a fost Ruxi bucuroasă la sfârșit? Scrie două motive.
- Transcrie enunțurile din text care se referă la animalele ilustrate mai jos.

- Observă cuvintele și ilustrațiile din stânga textului *Ruxi*.
 - Au legătură imaginile cu **fragmentele** în dreptul cărora se află? Explică.
 - La ce te ajută cuvintele scrise colorat în stânga textului *Ruxi*? Motivează.
 - Care sunt cuvintele-cheie din fiecare fragment? Ce legătură există între fiecare fragment și cuvântul-cheie corespunzător?

Lucrează!

- Rezolvă următoarele sarcini de lucru, ajutându-te de cuvintele și de imaginile din stânga textului *Ruxi*.
 - Citește fragmentul din care ai aflat ce i-a spus Victor girafei.
 - Găsește în text secvența în care se prezintă motivul pentru care Victor nu vorbea.
 - Indică partea din text în care se arată că Ruxi era bucuroasă.
- Lucreți în grup.**
 - Pe stelutele galbene sunt scrise cuvinte. Cu ajutorul lor, formulați cât mai multe întrebări despre fragmentul citit la exercițiul 5.
 - Prezentați lista cu întrebările voastre colegilor din celelalte grupuri.
 - Formulați răspunsuri la întrebările adresate de alte grupuri.
- Ți-ar plăcea să mergi la Zoo cu clasa ta? Scrie cel puțin trei motive pentru a argumenta răspunsul tău: *Mi-ar plăcea*

Scriere corectă

- Victor, de ce **n-ai** putut să vorbești cu oamenii? (**nu ai**)
- Ana repetă un cântec la **nai**.

IMPORTANT

- În textul *Ruxi* sunt povestite **întâmplări posibile în realitate**.
- Întâmplările reale pot fi trăite, văzute, auzite, citite.

IMPORTANT

- Comunicările dintr-un text sunt grupate în **fragmente**.
- Cele mai multe comunicări dintr-un fragment se referă la același lucru, persoană sau întâmplare.
- Cuvintele scrise colorat în stânga textului *Ruxi* sunt **cuvinte-cheie**.

- Recitește al doilea fragment al textului. Care este legătura dintre enunțul scris pe steaua albastră și fragmentul citit? Explică.

Isabela și Ruxi
îl observau
pe Victor.

De ce?

Cum?

Cine?

Ce?

Unde?

Povestirea orală a unor întâmplări trăite

Observă!

1 Observă imaginea.

a) Citește replicile.

Mimi, e rândul tău! Poți să ne spui ceva interesant despre ceea ce ați făcut azi la școală?

*Noi am fost la Zoo. Eu am vrut să văd maimuțele. Le-am observat cu atenție. O maimuță părea că **ne** zâmbește! Am cerut voie să-i dau două banane. **Mai întâi**, s-a apropiat cu teamă, **apoi** le-a luat. A fost amuzant că, **la final**, a aruncat spre mine cojile.*

Ne-am simțit minunat!

b) Răspunde la întrebări.

- Cine relatează întâmplările?
- Despre ce povestește?
- Cui i se adresează?
- Cu ce scop povestește?

IMPORTANT

Pentru a relata întâmplări trăite de tine, singur sau cu alții:

- stabilește scopul comunicării (informare, convingere, schimb de idei, exprimare de păreri);
- folosește cuvinte precum: *eu, noi, mai întâi, apoi, la final*;
- asigură-te că cei care te ascultă înțeleg ce spui.

Lucrează!

2 Transcrie, din textul *Ruxi*, trei enunțuri în care fetița povestește întâmplări trăite de ea.

3 Povestește unui coleg sau unei colege o întâmplare trăită de tine în timpul pauzei.

Povestirea orală a unor întâmplări auzite sau văzute

Observă!

1 Observă imaginea.

a) Citește replicile.

Andu, ce a făcut Mimi azi la școală?

*Mimi a fost împreună cu clasa la Zoo. Ea a vrut să vadă maimuțele. A fost impresionată de o maimuță care părea că **le** zâmbește. I-a dat două banane. Mimi s-a amuzat că a aruncat spre ea cojile. Toți s-au simțit minunat.*

b) Răspunde la întrebările de mai jos.

- Cine povestește întâmplările?
- Despre ce povestește?
- Cui i se adresează?

IMPORTANT

Pentru a relata întâmplări trăite de alții, pe care le-ai auzit sau la care ai fost martor, folosești cuvintele *ea, el, ei, ele*.

Lucrează!

2 Transcrie, din textul *Ruxi*, trei enunțuri în care fetița povestește întâmplări trăite de colegii ei.

3 Povestește cuiva din clasă o întâmplare pe care ai auzit-o de la un coleg sau de la o colegă.

Scrierea textului în care se prezintă o întâmplare trăită

Folosește-ți cunoștințele!

- 1 Amintește-ți pașii de urmat în scrierea unui text.

Amintește-ți!

Când scrii un text, ai în vedere:

- organizarea și ordonarea ideilor în vederea scrierii;
- legarea ideilor;
- alegerea celor mai potrivite cuvinte;
- revizuirea (verificarea) textului.

Observă!

- 2 Observă schema textului care prezintă întâmplări **reale**. Aceasta te va ajuta să scrii, la rândul tău, despre întâmplări trăite de tine.

Lucrează!

- 3 Scrie un text cu titlul *În parc*, în care să prezinți întâmplări trăite de tine. Folosește cuvintele: *ne-am dus, m-am întâlnit*. În timp ce scrii textul, urmărește tabelul de mai jos.

Pentru a reuși

AUTOEVALUARE

- Ai în vedere faptul că tu ești persoana care povestește ceea ce a trăit.
- Ai grijă să scrii corect! Cei care vor citi trebuie să înțeleagă ceea ce ai scris.
- Notează câteva idei pentru fiecare parte a textului.

Care vor fi părțile textului redactat de tine?	Ce întrebări formulezi pentru fiecare parte?	Ce cuvinte poți folosi?
INTRODUCERE	Când s-a întâmplat? Unde s-a întâmplat? Cine a participat?	• <i>mai întâi,</i> <i>la început</i>
CUPRINS	Ce întâmplări s-au petrecut? Cu ce mijloace? Ce lucruri ai văzut? Ce sunete ai auzit? Ce mirosuri ai simțit?	• <i>la un moment dat,</i> <i>apoi, după aceea,</i> <i>pe urmă</i>
ÎNCHEIERE	Cum s-au sfârșit întâmplările? Cum te-ai simțit la final?	• <i>în cele din urmă,</i> <i>la final</i>

Cocoș de munte fotografiat

după Ionel Pop

planul

■ Îmi aduc aminte o întâmplare trăită la munte, în căutarea cocoșilor.

S-a lipit de mine un fotograf. Plănuise să surprindă pe o **peliculă** dansul unui cocoș de munte. Nu s-a lăsat abătut de la **planul** lui nici când i-am spus că aceste păsări își joacă dansurile în zori, când lumina e slabă, în umbra brazilor înalți și că-s greu de apropiat. A insistat și de ce să nu-i fac omului o plăcere?

M-am oferit **călăuză** fotografului. Ne-am străduit, am speriat mulți cocoși, a țcănit de multe ori aparatul, dar nădejdea fotografului a scăzut. Prevedea că, pe film, cocoșul va fi doar o minusculă siluetă în vârf de brad, iar el voia un cocoș înfoiat, să-i poți număra penele din coadă.

■ Întorși la cabană, îl văd că se uită la **cocoșul împăiat** din peretele camerei. Fără să stea pe gânduri, îmi făcu o propunere.

– Frumos cocoș! Ce-ar fi dacă l-am fotografia pe acesta?

– La dispoziția dumitale! Te asigur că va sta nemișcat. Poate va și zâmbi, dacă-i vei porunci.

– Dar nu așa, ci în copac! Îl aranjăm în cetini. Cine va cunoaște dacă-i împăiat sau viu?

A doua zi, paznicul a urcat cocoșul în molid, l-a potrivit la vedere și i-a camuflat pedestalul. Minunat! Fotograful se sui și el în molidul din apropiere ca să-l prindă de aproape. Ce poză senzațională are să fie!

Ne-am pomenit că vorbim în șoaptă de parcă cel din cetini avea viață în el.

atacul

■ **Vâjj!** șuieră deasupra noastră o **acvilă** ca o rafală de vânt din burduful cerului.

Ce-a urmat, s-a desfășurat în câteva minute. Unde înainte stătea pironit cocoșul, acum era încăierare mare. Acvila și-a încleștat ghearele, lovea cu ciocul, bătea din aripi, dădea să se ridice în aer cu prada încleștată. Zburau penele bietului cocoș, se opintea răpitoarea, dar nu izbutea. Paznicul legase bine cocoșul cu sârmă. Fotograful a centrat aparatul, a declanșat o dată și încă o dată.

Acvila s-a desprins, a fâlfâit și s-a retras într-un copac. În urma **atacului**, bietul cocoș pendula pe o creangă a molidului, cu capul spre pământ, cu aripile și cu coada desfăcute. Era așa de comic!

fotografiile

■ Entuziasmul se citea pe chipul fotografului.

– Am făcut niște poze grozave! *Atacul acvilei asupra cocoșului de munte împăiat!* Să-l văd pe cel care a surprins un asemenea moment! Al meu e premiul întâi!

Acasă i-am cerut să-mi arate și mie minunatele **fotografii**. S-a cam codit, apoi mi-a arătat. Niște cetini de brad. Acvilă și cocoș, nimic.

– Știi, spuse dezamăgit ... în grabă, am centrat cam alături... Dar la anul sper să reușesc să fotografiez dansul unui cocoș de munte. Mă mai luați și la anul cu voi?

– Fără îndoială! Și vom comanda să vină și acvila. Numai decît!

cocoșul împăiat

Vocabular

- peliculă** – bandă folosită în arta fotografică pentru înregistrarea imaginii
călăuză – ghid
acvilă – pasăre răpitoare de zi

Scriere corectă

- **Ne-am** străduit să găsim pasărea.
- Este **neam** cu noi. (rudă)

Descoperă textul

1 Citește primul fragment din textul *Cocoș de munte fotografiat*.

a) Răspunde la următoarele întrebări:

- Cine a plecat la munte? • Ce a plănuit fotograful?
- Ce i-a spus însoțitorul fotografului, despre planul său?
- De ce nu avea fotograful șanse să-și îndeplinească planul?

b) Explică legătura dintre acest fragment și cuvântul scris în stânga fragmentului, cu roșu.

c) Alege dintre propozițiile date pe cea care poate înlocui cuvântul *planul*.

- Fotograful a plecat la munte. • Fotograful a plănuit fotografierea unui cocoș de munte.
- Fotograful a speriat mulți cocoși în încercarea de a-i fotografia.

Folosește-ți cunoștințele!

2 Citește al doilea fragment al textului.

a) Citește întrebările din tabel. Scrie enunțul obținut cu ajutorul cuvintelor scrise în dreptul fiecărei întrebări.

Cine a așezat?	<i>paznicul</i>
Ce a făcut paznicul?	<i>a așezat</i>
Ce a așezat?	<i>cocoșul împăiat</i>
Unde a așezat?	<i>în molid</i>
De ce a așezat cocoșul în molid?	<i>pentru a fi fotografiat</i>

b) Ce reprezintă enunțul obținut la punctul a)?

Lucrează!

4 a) Stabilește ordinea ideilor principale, conform întâmplărilor petrecute în text: , ...,

- ▼ Fotograful a fost dezamăgit de fotografiile făcute.
- Fotograful a plănuit fotografierea unui cocoș de munte.
- Acvila s-a repezit asupra cocoșului împăiat.
- ◆ Fotograful a propus fotografierea cocoșului împăiat.

b) Scrie ideile în ordinea stabilită la punctul a).

5 a) Transcrie fragmentul corespunzător ideii principale notate cu simbolul ▼.

b) În care fragment se prezintă atacul păsării răpitoare asupra cocoșului împăiat?

IMPORTANT

Comunicarea prin care se transmite informația cea mai importantă dintr-un fragment al unui text reprezintă **ideea principală** a fragmentului.

3 Citește al treilea fragment al textului.

a) Formulează ideea principală, folosindu-te de întrebările date.

- Cine a atacat?
- Ce a făcut acvila?
- Pe cine a atacat?

b) Scrie ideea principală obținută: *O acvilă*

IMPORTANT

Ideile principale înlănțuite în ordinea apariției în text formează **planul de idei**.

Povestirea orală a unor întâmplări citite

Observă!

- 1 a) Recitește textul *Cocoș de munte fotografiat*, după Ionel Pop.
b) Descoperă cum procedezi pentru a relata și altor persoane **întâmplări despre care ai citit**:

📖 Identifică în text fragmentul în care se află întâmplările pe care dorești să le relatezi.

★ Recitește ideea principală corespunzătoare fragmentului ales.

✓ Adaugă detaliile cele mai interesante.

✓ Povestește întâmplările în ordinea derulării lor.

✓ Povestește și discuțiile dintre personaje.

✓ Folosește și cuvinte nou învățate.

Exemplu:

📖 Al doilea fragment:

De la Întorși la cabană, până la de parcă cel din cetini avea viață în el.

★ Fotograful a propus fotografierea cocoșului împăiat.

✓ Văzând cocoșul împăiat de pe peretele camerei, fotograful i-a propus călăuzei să îl așeze între cetini pentru a-l fotografia.

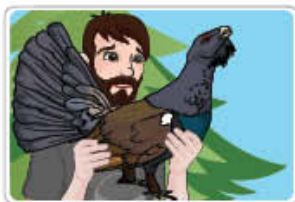
A doua zi, paznicul a fixat cocoșul împăiat între cetinile unui molid. Fotograful s-a urcat într-un copac din apropiere, gândind că va face o poză senzațională.

Lucrează!

- 2 **Lucrați în perechi.**

a) Observați *cărțile de joc* ilustrate mai jos.

b) Unul povestește o întâmplare sugerată de una dintre ilustrații, celălalt arată *cartea de joc* corespunzătoare întâmplărilor relatate. Schimbați rolurile.

Atelier de creație – Cărți de joc cu povești

PORTOFOLIULIU

- 3 **Lucrați în grup.**

a) Realizați cărți de joc în care să ilustrați personaje și întâmplări dintr-o poveste.

Materiale necesare: carton, foarfece, creioane colorate, carioci, plicuri.

Indicații: Decupați cartoanele. Realizați un simbol pentru grupul vostru și desenați-l pe spatele fiecărei cărți. Realizați ilustrațiile.

b) Schimbați cărțile de joc cu alt grup. Povestiți oral ceea ce credeți că au ilustrat colegii voștri.

c) Așezați cărțile de joc în plicuri. Scrieți, pe plic, trei-patru enunțuri despre poveste.

d) Puneți plicurile în *Cutia poveștilor* pentru alte jocuri pe care le puteți organiza.

ASCULTĂM ȘI COMUNICĂM

▶ Ascultă textul *Elefantul de la circ*, din Ghidul „Educație pentru caracter”, din manualul digital.

Lucrează!

- Notează, în timpul audierii, cuvintele necunoscute.
 - La finalul audierii, discută cu ceilalți colegi despre sensul cuvintelor notate.
- Ascultă, din nou, câte un fragment din textul *Elefantul de la circ*. Pentru a dovedi că ai ascultat cu atenție, rezolvă sarcinile de mai jos, după fiecare fragment audiat.

Primul fragment

- Găsește *intrusul*!
lei, tigri, elefanți, cămile, urși, maimuțe, papagali, zebre, girafe, păuni.
- Desenează cortul instalat de circari folosind culorile precizate în text.

Al doilea fragment

Completează enunțul: *Elefantul părea un splendid*

Al treilea fragment

Scrive cuvintele șoptite de către tânăr elefantului:
a) cuvântul șoptit prima dată; b) cuvântul șoptit a treia oară.

Al patrulea fragment

Formulează răspunsuri la întrebările:
a) De ce se consideră că lucrătorii au instalat cortul într-un loc greșit?
b) Unde trebuia să fie instalat cortul?

Al cincilea fragment

Completează enunțurile:
a) Elefantul arăta mai degrabă a b) Susurul lui plăcut îi exprima

- Elefantul de la circ impresionează prin comportamentul său. Citește argumentele date și completează lista cu încă trei.
 - Finalizarea unei sarcini.
 - Satisfacția muncii bine făcute.
 - Scrive dovezile ascultării pe cartonașe colorate.

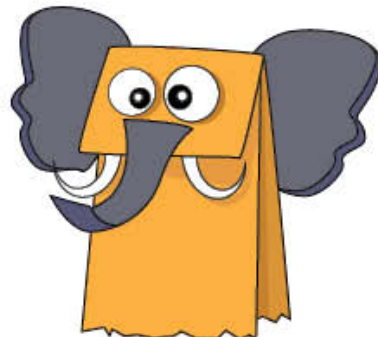
Atelier de creație – Cum să confecționezi un... elefant

- Materiale necesare:** o pungă mică de hârtie, carton roz, gri și alb, foarfece, lipici sau bandă adezivă, carioci sau creioane colorate.

Indicații:

- Scrive-ți numele pe spatele pungii de hârtie.
- Taie din carton cenușiu două *urechi de elefant*. Atașează-le de marginile pungii pe partea din spate (partea fără îndoitură).
- Taie o trompă din același fel de carton cenușiu. Lipește-o de mijlocul capacului pungii. Întoarce trompa în sus, înfășurând-o pe un creion.
- Taie doi *fildeși* din carton alb și lipește-i sub capacul pungii.
- Desenează doi ochi pe fața elefantului.
- Realizează gura elefantului, tăind o limbă din carton roz și lipind-o sub capac.
- Poți păstra în **punguța-elefant** diferite obiecte mici, la alegerea ta.

Perla de scoică

Un tânăr privea fascinat, în vitrina unui magazin de bijuterii, cel mai frumos colier de perle pe care îl văzuse vreodată. Fiecare perlă din colier era minunată. Avea o culoare excepțională și o strălucire la care doar puteai visa. Tânărul se gândea că șiragul de perle costă mult, probabil mai mult decât își putea permite. Peste două zile era aniversarea mamei lui. Încă de pe când era doar un băiețel, economisise banii din greu câștigați

pentru ca, într-o zi, să-i cumpere mamei un dar deosebit.

Tânărul l-a întrebat timid pe bijutier:

– Îmi spuneți, vă rog, cât costă acest colier?

Când bijutierul răspunse, tânărul rămase surprins de preț. Era mult mai mare decât își imaginase.

– De ce este atât de scump? întrebă tânărul nedumerit.

– O, domnule, perlele sunt **veritabile!** Sunt autentice în toate privințele.

Bijutierul îi spuse că atunci când o scoică își deschide **valvele** cochiliei, resturi care plutesc în apa din jur sau fire de nisip pătrund și se cuibăresc în zonele cele mai sensibile ale scoicii. Când se întâmplă asta, scoica secretă un lichid ca o lacrimă, numit sifed, pentru a acoperi firicelele de nisip sau **impuritățile**. Lacrimile depunându-se în jurul răniei, ușurează durerea și formează un strat strălucitor în jurul cicatricei. În ani și ani, numeroasele straturi de lacrimi devin o perlă autentică. Fiecare perlă veritabilă este rezultatul unor ani de suferință îndurați de scoică.

Tânărul se gândea că și mama lui suferise adesea și trecuse prin numeroase necazuri. Deși plânse cu lacrimi multe, niciodată nu-și vărsase amarul pe cei din jur. Dimpotrivă, fusese iertătoare, iubitoare și bună. Viața ei era foarte asemănătoare cu cea a frumoaselor perle în toate privințele. Tânărul îl întreabă pe bijutier dacă avea și perle mai ieftine.

Bijutierul deschise o altă vitrină și îi aduse un colier din perle de cultură.

Văzând nedumerirea de pe fața tânărului, bijutierul îi explică deosebirea dintre perlele de cultură și cele veritabile:

– Perlele de cultură par adevărate pe dinafară, dar sunt false pe dinăuntru. Cultivatorii de perle pun o mărgică de sticlă în interiorul scoicii și o lasă acolo până ce se acoperă cu un strat subțire de sifed. Când învelișul este destul de **dens** ca să arate ca o perlă adevărată, scot mărgica din scoică și o vând la un preț mai mic. Dar pentru că sunt false în interior, perlele de cultură crapă și se tocesc ușor.

Tânărul își spuse în gând că mama lui nu e falsă pe dinăuntru. Ea nu încearcă să fie ceea ce nu este. Mama lui e asemenea unei perle autentice, în toate privințele.

Convins că mama lui merita perle adevărate, tânărul începu să numere banii din greu adunați pentru a plăti colierul. Bijutierul puse cu grijă perlele într-o cutiuță de catifea și i-o dădu tânărului. Plecând din magazin, acesta se gândea cu nerăbdare la ziua de naștere a mamei lui.

(din Ghidul *Educație pentru caracter*)

Vocabular

veritabile – adevărate, autentice

valve – cele două părți ale cochiliei unei scoici

impurități – corpuri, substanțe străine care se găsesc în alte corpuri

dens – consistent, gros, îndesat

Descoperă textul!

1 Răspunde la întrebări.

- Ce privește tânărul în vitrina magazinului de bijuterii?
- De ce economisise tânărul bani?
- Cum se formează perlele adevărate?
- Prin ce se deosebesc perlele de cultură de cele adevărate? Scrie trei deosebiri.
- De ce consideră tânărul că mama lui merita perle adevărate? Scrie două motive.

2 Caută în text și completează pe caiet cauza (C) sau efectul (E), după modelul dat.

(C) Era cel mai frumos colier de perle pe care îl văzuse vreodată.	(E) Tânărul privea fascinat colierul.
Fiecare perlă avea	Fiecare perlă din colier era minunată.
Perlele sunt veritabile.	Colierul este
Resturi sau fire de nisip	Scoica secretă un lichid numit sifid.

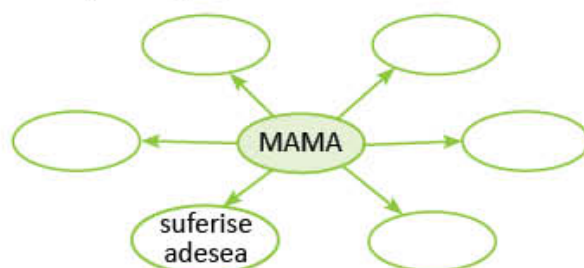
3 Lucrați în perechi. Citiți, pe rând, ideile principale de mai jos. Precizați fragmentul din care este extrasă fiecare idee.

- Tânărul aseamănă viața mamei lui cu cea a perlelor autentice.
- Bijutierul îi explică tânărului de ce colierul este scump.
- Tânărul cumpără pentru mama lui perlele adevărate.
- ★ Un tânăr caută un dar deosebit pentru aniversarea mamei lui.
- ◆ Tânărul află de la bijutier despre formarea unei perle veritabile.
- Bijutierul îi explică tânărului cum se obțin perlele de cultură.

4 a) Ordonează ideile principale de la exercițiul 3, conform întâmplărilor petrecute în text: ■, ..., b) Scrie ideile în ordinea stabilită la punctul a).

5 Lucrați în grup. Realizați, pe coli mari, două desene asemănătoare celor de mai jos. Completați cercurile libere cu informații din text. Puteți adăuga și alte cercuri.

6 Completează spațiile punctate.

- Din acest text, cel mai mult mi-a plăcut, deoarece
- Mi-ar plăcea să fiu cultivator de perle, pentru că
- Nu mi-ar plăcea să fiu cultivator de perle, întrucât

Casa lui Tomi

după Adrian Oprescu

■ Tomi trebuia să aibă și el o casă a lui, așa că am comandat o cușcă. Pentru moment, era mult mai mare decât îi trebuia lui. Am așezat-o în curte și l-am invitat **să-i facă inaugurarea**. Nu a vrut să intre. Cu cât îl apropiam de cușcă, cu atât se lăsa mai tare pe picioarele din spate și se împotriva cu cele din față, lăsând dâre adânci în pământ. L-am luat în brațe și l-am băgat înăuntru. A ieșit imediat afară.

Atunci mi-a venit ideea să-i fac în cușcă un pat de fân. S-a uitat curios la mine cum așezam fânul, bătându-l ușor cu mâna, pentru ca paietele **rebele** să se așeze cumiți lângă celelalte. Când am terminat, l-am invitat iar, mângâind fânul cu mâna și laudându-i culcușul cel nou. A intrat singur, s-a învățat puțin adulmecând locul și s-a culcat pe fân. Și-a pus capul pe labe și m-a privit pe sub sprâncene, să vadă dacă sunt mulțumit. Eram foarte mulțumit! Îmi era limpede că inaugurarea fusese făcută și că Tomi devenise conștient că avea o casă a lui.

■ Dar nu m-am oprit aici. Cușca trebuia să aibă și o ușă. Sub un **șopron** care adăpostea tot felul de lucruri, aveam o foaie de cort. Mai întâi, am măsurat atent intrarea în cușcă. Apoi, am tăiat din foaia de cort o bucată care depășea cu șapte centimetri limitele intrării. Tomi **m-a secondat** îndeaproape, pe tot parcursul operațiilor. În final, am prins bucata de pânză cu niște cuișoare deasupra intrării. Cum era puțin **rigidă** și grea, acoperea perfect, prin cădere, intrarea cuștii.

L-am invitat din nou pe Tomi să intre în cușcă. A lăsat urechile pe spate și n-a mișcat. Am ridicat pânza, **l-am înșfăcat**, l-am băgat înăuntru și am lăsat pânza să cadă. A încercat s-o zbughească afară, dar nu i-am dat voie. A rămas un timp fără să miște. Nu-i auzeam nici respirația. Când am socotit că s-a obișnuit cu întunericul, am ridicat pânza. A ieșit dând din coadă. L-am poruncit să intre iar, arătându-i cu degetul cușca. A intrat. Am lăsat pânza să cadă.

■ A trecut o vreme și l-am strigat apoi pe nume: Tomi! Cățelul a răspuns imediat, semn că-și cunoștea numele, ieșind încet, cu pânza prelingându-i-se lin pe spate. Învățase încă o lecție. În fiecare seară, când i se spunea că trebuie să meargă la culcare și era dat afară din bucătărie, intra cuminte în cușcă. Dar nu se retrăgea imediat în căldura și întunericul ei. De obicei, supraveghind încă o vreme mișcările casei și urmărind **domolirea** lor treptată, își scotea botul afară printre pânză și cadrul intrării, respirând totodată aerul rece și curat al serii. O fi fost Tomi caraghios, dar prost nu era deloc!

Vocabular

să îi facă inaugurarea – să înceapă să o folosească

rebele – dezordonate, răvășite

șopron – adăpost pentru unelte agricole, nutreț și vite

m-a secondat – m-a însoțit, mi-a stat alături

rigidă – lipsită de flexibilitate, țeapănă

l-am înșfăcat – l-am prins cu putere, l-am înhățat
domolirea – liniștirea, încetinirea

Descoperă textul!

- 1 Răspunde la întrebări.
- Cum a reacționat câinele când stăpânul l-a invitat să facă *inaugurarea cuștii*?
 - Ce a făcut Tomi după ce a fost băgat prima dată de stăpânul său în cușcă?
 - Cum a reușit stăpânul să îl determine pe cățel să intre singur în cușcă?
- 2 Ce obiecte, dintre cele ilustrate mai jos, crezi că a folosit stăpânul lui Tomi pentru a realiza ușa cuștii? Motivează.

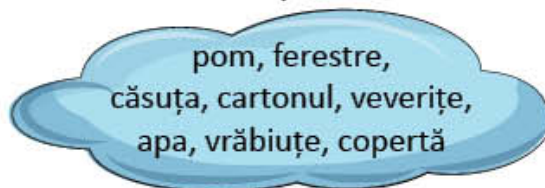
- 3 Relatează cum a fost făcută ușa cuștii, folosind cuvintele de mai jos.
Mai întâi, stăpânul lui Tomi a **Apoi**, **În final**,

Lucrează!

- 4 a) Precizează care este legătura dintre imaginile date în text și cele trei fragmente în care a fost împărțit textul.
 b) Scrie planul de idei al textului folosind ca sprijin imaginile din text.
- 5 a) Transcrie din text un fragment care te-a impresionat. Scrie două motive pentru alegerea făcută.
 b) Povestește oral, unui coleg sau unei colege, fragmentul transcris.

- 6 a) Completează versurile folosind cuvintele de pe norul albastru.

O cutie de carton
 O agăț cu sfoară în
 Tai și ușițe
 Cât să-ncapă

Dar se înmoaie
 De la de ploaie!
 Iau o albastră
 Și acopăr noastră.

- b) Scrie denumirea materialelor necesare și indicațiile pentru a confecționa căsuța păsărelor.
- 7 Scrie un scurt text în care să prezinți cum ai confecționat un anumit obiect.

Atelier de creație – Păpuși din... pănuși

PORTOFOLIU

- 8 a) Citește versurile. Scrie despre ce păpuși este vorba și din ce sunt ele făcute.

Din știuleți și din pănuși
 Fac un teatru de păpuși.
 Cu peruca lui bălană,
 Un știulete-i Cosânzeană.

Cel cu păru-i negricios
 Spun că este Făt-Frumos.
 Unul, la orizontal,
 Spun că-i renumitul cal.

Din mănuși, mai la distanță
 Se înfoaie o Cotoroanță.
 Lângă ea, din făcăleț
 Fac și zmeul îndrăzneț.

(Teatrul de păpuși, după Emilia Căldăraru)

- b) Realizează o păpușă pentru teatrul de păpuși al clasei.

Recapitulare

Citește textul de mai jos.

Mihaela mi-a povestit o întâmplare cu un pui de căprioară.

Era iarnă. Mihaela asculta povești depănate de bunica ei. Deodată, un urlet venind din afară le înfioră pe amândouă. Bunica scăpă din poală ghemul de lână. Un timp, niciuna nu mai scoase o vorbă, stând cu urechile ciulite spre fereastră. Nu se deslușea mare lucru. Cu toate acestea, din când în când, parcă cineva bătea ușor în geam.

Bătrâna se ridică și se apropie mai mult de fereastră. Așa văzu lupii care fugăreau o căprioară. Mihaela se apropie de bătrână. Văzu două mogâldețe, ca niște câini ciobănești, căutând să încolțească puiul de căprioară care nu mai putea fugi mult. Mihaela propuse bunicii să deschidă ușa ca să intre în casă căprioara.

Mihaela nu a mai așteptat încuviințarea bunicii. Mai întâi, Mihaela aprinse lampa, apoi, găsi o cămașă ruptă, o înfășură pe un lemn, turnă gaz peste ea, îi dădu foc și deschizând ușa, aruncă făclia departe, în zăpadă. Atunci lupii se opriră locului, iar căprioara trecu pragul casei, tremurând și răsuflând din greu. Era un pui care abia se mai putea ține pe picioare.

Toată iarna puiul de căprioară n-a mai fost lăsat să iasă din casă. Mihaela i-a făcut un culcuș de paie în iatacul în care nu mai dormea nimeni. În primăvară însă, când a început să dea colțul ierbii, Mihaela i-a deschis poarta, iar puiul de căprioară a luat-o la fugă spre pădure.

(Puiul de căprioară, după Virgil Carianopol)

1 Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

A. Ce a scăpat bunica din poală?

- a) cămașa c) făclia
b) lampa d) ghemul

B. Unde a bătut puiul de căprioară?

- a) în fereastră c) în poartă
b) în geam d) în ușă

2 Scrie acțiunile Mihaelei, în ordinea în care s-au petrecut.

- Aprinse lampa.
- Aruncă făclia în zăpadă.
- A deschis poarta iatacului.
- Dădu foc cămașii.
- Deschise ușa casei.
- Găsi o cămașă ruptă.
- A făcut un culcuș de paie.
- Înfășură cămașa pe un lemn.
- Turnă gaz peste cămașa ruptă.

3 Transcrie un fragment, la alegere. Formulează întrebări referitoare la textul transcris, cu ajutorul cuvintelor scrise pe steluțele galbene.

4 Pentru fiecare dintre enunțurile de mai jos, alege cuvântul **Adevărat** sau cuvântul **Fals**.

A. Cele două mogâldețe pe care le-au văzut bunica și Mihaela erau câini ciobănești.	Adevărat	Fals
B. Puiul de căprioară n-a mai fost lăsat să iasă din casă toată primăvara.	Adevărat	Fals
C. Mihaela propuse bunicii să deschidă ușa ca să intre în casă căprioara.	Adevărat	Fals

5 Scrie ideile principale de mai jos, în ordinea derulării întâmplărilor.

- Mihaela a reușit să oprească lupii.
- Lupii fugăreau un pui de căprioară.
- Căprioara a rămas în casă până primăvara.
- Mihaela și bunica au auzit un urlet afară.

6 Scrie despre cum a procedat Mihaela ca să alunge lupii. Folosește cuvintele: *mai întâi, apoi, în final, a înfășurat-o, a aruncat-o*.

7 a) Imaginează-ți că ești unul dintre copiii din ilustrația de mai jos. Scrie un text format din cel puțin zece enunțuri. Găsește un titlu potrivit.

b) Verifică dacă textul scris de tine respectă cerințele din lista de verificare de mai jos.

OBSERV CUM SCRUI UN TEXT!

Lista mea de verificare

Conține răspunsuri la întrebările:

- Cine participă la întâmplare? DA/ NU
- Unde se petrece întâmplarea? DA/ NU
- Când se petrece întâmplarea? DA/ NU

Are introducere, cuprins și încheiere. DA/ NU

Are un titlu potrivit conținutului. DA/ NU

Este atractiv. DA/ NU

Este așezat corect în pagină. DA/ NU

Este scris corect și frumos. DA/ NU

 Citește, cu atenție, textul de mai jos.

- ◆ Am petrecut multe vacanțe la bunici cu întâmplări de neuitat. Iată una dintre ele.

Era după Crăciun. Gerul strașnic înghețase apele. Pământul se acoperise cu un strat de omăt. Într-o asemenea zi, bunicul se apucă să înșire pe niște sârme subțiri felioare de slăninuță. Apoi, merse cu ele în ogradă și le agăță ici-colo, prin copaci, prinzându-le de crengi.

Mi s-a părut ciudat și l-am întrebat pe bunicul ce face cu slăninuța. Îmi spuse că o dă cu împrumut. Nu părea că glumește. Când m-a văzut nedumerit, mi-a spus să am răbdare că mă lămuresc îndată.

▼ N-a trecut mult și copacii din ogradă s-au umplut de păsărele: unele mici, cât nuca, cu scufițe albastre, altele mai mărișoare, surii. Erau pițigoii. Făceau larmă, săltând în zbor scurt de la o sârmă la alta, apoi, săturându-se de slăninuță, își ștergeau cioculețele de scoarța pomilor.

■ **Când vacanța de iarnă s-a sfârșit, am plecat la școală.** Am revenit la bunici în vacanța de primăvară. Pițigoii bunicului rămăseseră tot prin livadă. Cercetau scoarța pomilor. Din loc în loc se opreau și, lovind scurt o dată sau de două ori, prindeau omida! Bunicul mi-a spus atunci că așa își plătesc datoria din iarnă când au primit slăninuțe: aleargă și ciugulesc ouăle de omidă. Într-o zi, un pițigoi adună cam tot atâtea ouă de omizi cât cântărește numai el.

(fragment din *Pițigoii*, după Eugen Jianu)

1 Încercuiește litera corespunzătoare variantei care completează fiecare enunț de mai jos.

- ◆ **A.** Băiatul a revenit la bunici
 - a) după Crăciun
 - b) într-o zi cu ger strașnic
 - c) în vacanța de iarnă
 - d) în vacanța de primăvară
- ◆ **B.** Băiatului i s-a părut ciudat faptul că
 - a) pițigoii săltau în zbor scurt de la o sârmă la alta
 - b) un pițigoi adună cam tot atâtea ouă de omizi cât cântărește numai el
 - c) bunicul merse cu slăninuțele în ogradă și le agăță prin copaci, prinzându-le de crengi
 - d) pițigoii își ștergeau cioculețele de scoarța pomilor
- ◆ **C.** După ce se săturau de slăninuță, pițigoii
 - a) loveau scurt, o dată sau de două ori, scoarța pomilor
 - b) făceau larmă
 - c) își ștergeau cioculețele de scoarța pomilor
 - d) săltau în zbor scurt de la o sârmă la alta

2 Ai aflat cum își plătesc pițigoii datoria. Scrie trei acțiuni folosind informațiile din text.

3 Încercuiește **DA** pentru enunțul adevărat sau **NU** pentru enunțul fals.

- ◆ a) Bunicul dă pițigoilor slăninuța cu împrumut. DA/ NU
- ◆ b) Adunând omizile, pițigoii își plătesc datoria din iarnă, când au primit slăninuțe. DA/ NU
- ◆ c) Întâmplarea de neuitat se petrece în anotimpul primăvara. DA/ NU

4 Scrie, în caseta din dreptul ideii principale, simbolul corespunzător fragmentului din care este extrasă.

- ◆ a) Iarna, bunicul pune în copaci felioare de slăninuțe.
- ◆ b) Primăvara, pițigoii cercetează scoarța copacilor din livadă.
- ◆ c) Pițigoii saltă de la o sârmă la alta ca să mănânce slăninuțele.

5 Citește, cu atenție, enunțurile de mai jos. Scrie enunțurile în ordinea desfășurării acțiunilor, înlocuind spațiile punctate cu următoarele cuvinte: *Mai întâi*, *Apoi*, *În cele din urmă*.

- s-au ridicat în stol și au pornit spre miazăzi. • S-au așezat pe sârmele de telegraf.
- Cuiburile lor au rămas goale. • au început să vină din ce în ce mai multe.
- erau doar câteva. • Rândunelele au început să se pregătească de plecare în țările calde.

6 Exprimă-ți părerea față de bunic pe baza informațiilor din text.

Îl apreciezi pe bunic? Scrie trei motive pentru răspunsul tău.

7 Observă ilustrația. Imaginează-ți că ești unul dintre copii. Scrie un text format din zece enunțuri.

- Scrie un titlu potrivit pentru textul tău.

Verifică dacă:

- ai scris corect cuvintele;
- ai formulat propoziții clare și complete;
- ai folosit semnele de punctuație potrivite;
- ai așezat corect textul în pagină.

Cum te poți aprecia	1	2	3	4	5	6	7
Foarte bine	◆◆◆	trei acțiuni	◆◆◆	◆◆◆	șase enunțuri ordonate corect	trei motive	9 – 10 enunțuri
Bine	◆◆	două acțiuni	◆◆	◆◆	4 – 5 enunțuri ordonate corect	două motive	7 – 8 enunțuri
Suficient	◆	o acțiune	◆	◆	trei enunțuri ordonate corect	un motiv	5 – 6 enunțuri

✓ Pentru a merge mai departe, deschide manualul digital. Verifică și corectează, dacă este cazul!

Exersăm, corectăm, progresăm

- 1 Ce crezi că s-a întâmplat înainte și după momentul surprins în ilustrația alăturată?
- 2 **Lucrați în perechi.** Povestește oral, cum a fost prima ta zi de școală din clasa a treia. Colegul sau colega va povesti, de asemenea, despre prima zi de școală. Spuneți fiecare cum vi s-a părut povestea ascultată.

3 Scrie un text din zece enunțuri în care să povestești o întâmplare pe care ai observat-o în recreație.

4 Imaginează-ți o întâlnire cu personajele din textele pe care le-ai citit în această unitate. Scrie, pe caiet, o întrebare sau o apreciere pentru fiecare.

Ruxi	Fotograful care dorea să pozeze un cocoș de munte	Tânărul care a cumpărat mamei perle adevărate	Stăpânul cățelului Tomi	Mihaela

5 La sfârșitul acestei unități, încearcă să apreciezi cum reușești să rezolvi sarcinile de mai jos. Desenează o ★ pentru sarcinile la care ai nevoie de ajutor; două ★★ pentru sarcinile la care mai ai de învățat; trei ★★★ pentru sarcinile lucrate foarte bine.

AUTOEVALUARE

Scriu un text în care prezint întâmplări trăite sau văzute de mine.	
Povestesc și altor persoane întâmplări despre care <u>eu</u> am citit.	
Povestesc, oral, o întâmplare trăită <u>de mine</u> .	
Povestesc, oral, o întâmplare văzută sau auzită.	
Povestesc despre emoțiile trăite alături de personajele din textele citite.	

Joc – Mimă

- Se scriu pe bilețele numele copiilor din clasă, apoi se pun într-un bol.
- Fiecare extrage un bilețel din bol.
- Imitați un gest caracteristic copilului al cărui nume l-ați extras.
- Colegii ghicesc despre cine e vorba și apreciază mima.

PLANTELE ȘI ANIMALELE AU POVESTEA LOR

E lumea plină de povești! Povești surprinzătoare despre apariția stelelor, a mărilor și oceanelor, a florilor și copacilor, a păsărilor... povești. Tu știi o poveste despre cum a apărut o floare, un munte ori altceva? Cine nu simte vraja când povestea începe așa: *Se spune că, pe vremuri, elefantul nu avea trompă...?*

Da, este elefantul despre care ai învățat la științe, dar sigur o să îți placă și povestea! *Află în paginile care urmează despre fascinantele lumi: imaginară și reală.*

Povestea florii-soarelui

după Tudor Pamfile

☀ Trăia odată o fată de împărat care îl îndrăgea atât de mult pe Soarele cerului nostru, încât a pornit în căutarea lui, fără ajutorul nimănui. Și-a mers cale fără capăt, ca și nădejdea ei fără sfârșit, că, dacă nu azi, măcar mâine, poimâine, răspoimâine, la anul, peste zece, peste o sută de ani, tot îl va putea întâlni.

☀ Ajunse, într-un târziu, în miez de codru întunecos. Stând ea **uluită** și ostenită, aude un țipăt ascuțit. În vârful unui copac era un cuibar.

– Vino și mă apără, că mult bine ți-oi face!

Fata se sui în copac și văzu un puișor golaș care tremura de frică.

– Ce cauți tu aici, singur? întrebă fata.

– Sunt pui de balaur și am mai avut și frați, dar împăratul vânturilor mi i-a furat, iar pe mama a alungat-o. Stai lângă mine și mă păzește!

– Din ce fel de lighioană te tragi?

– Mama e împărăteasa cețurilor, negurilor și a **pâclelor**. E mai mare peste nori și promoroace. Când plânge ea, curg ploile pe pământ, iar când se piaptănă, se aștern troiene pe câmpuri.

☀ Nu trecu mult și apărură împăratul vânturilor cu chip de balaur.

– Dă-te la o parte, să mănânc pe puiul ceții, iar apoi te voi lua să mergem amândoi pe pustiri.

– Ba nu, vântule, nu-l vei mânca! Nu acum!

Vântul se opri primind făgăduiala că, dacă va veni mai târziu, are să-i dea la ospăț pe puiul ceții.

☀ Sosi la cuib și împărăteasa norilor ca să-și vadă puiul și acesta îi povesti toată pățania.

– Cum să-ți mulțumesc? o întrebă ea pe fată.

– Du-mă pe tărâmul Soarelui, răspunse fata.

– Uuuu, drept să-ți spun acum nu-ți pot îndeplini voia din pricina vântului celui rău.

– Dacă-i așa, o să aștept, zise fata. Să vii peste un an.

– Mă voi întoarce, zise împărăteasa și se duse.

☀ După jumătate de an, veni iar împăratul vânturilor. Fata îi zise:

– Voi merge cu tine dacă o lași pe împărăteasa norilor să mă plimbe pe cer.

– Bine! O las să te plimbe!

Fata s-a și simțit luată de un nor și dusă până la scara cerului. Ce-i mai trebuia acum? O zi până la castelul de cleștar al Soarelui, ca să-și îndeplinească visul.

☀ Dându-și seama de planul fetei, vântul îndată trimise veste mamei Soarelui că picior pământean se află în împărăția ei. Aceasta dădu veste în țară că cineva vrea să ajungă la feciorul ei.

Fata de împărat a fost prinsă și prefăcută într-o sămânță. Mama Soarelui a azvârlit sămânța pe pământ, să crească și să înflorească. Așa a apărut o plantă a cărei floare seamănă la chip cu Soarele. Din răsărit și până-n asfințit, floarea îl urmărește fără încetare, îl plânge de dor, dar de atins, niciodată.

Vocabular

uluită – surprinsă, uimită

pâcle – cețuri, neguri

Scriere corectă

• – Vântule, **nu-l** vei mânca!
(**nu îl**)

• Acțiunea a avut rezultat **nul**.
(**fără efect**)

Descoperă textul!

- 1 Completează cu informații din text pentru a obține enunțuri adevărate.
 a) Fata de împărat a pornit în căutarea b) Când a ajuns în, fata a auzit
 c) Fata de împărat i-a cerut împărătesei norilor să
- 2 **Lucrați în perechi.** Asociază fiecare enunț cu personajul potrivit, după modelul: a) → ■.

a) Tremura de frică.	◆ fata de împărat
b) I-a furat pe frații puiului de balaur.	○ împăratul vânturilor
c) A pornit în căutarea Soarelui.	● împărăteasa norilor
d) A azvârlit sămânța pe pământ.	● mama Soarelui
e) Când plânge, curg ploile pe pământ.	■ puiul ceții
	● Soarele

- 3 În imaginile de mai jos s-au produs încurcături. Descoperă cui aparține fiecare replică (a →).

<p>a) <i>Cum să-ți mulțumesc?</i></p> 	<p>b) <i>Bine! O las să te plimbe!</i></p> 	<p>c) <i>Vino și mă apără, că mult bine ți-oi face!</i></p> 	<p>d) <i>Ce cauți tu aici, singur?</i></p> 		
---	--	---	--	---	---

Lucrează!

- 4 Transcrie, din text, enunțul din care afli de ce stătea puiul de balaur singur în cuib.
- 5 Scrie enunțurile de mai jos în ordinea derulării întâmplărilor.
- Fata îl convinge pe împăratul vânturilor să nu îl mănânce pe puiul ceții.
 - Împărăteasa norilor o duce pe fata de împărat până la scara cerului.
 - Într-un codru întunecos, fata găsește un pui de balaur.
 - Fata de împărat este transformată într-o floare asemănătoare Soarelui.
 - Împărăteasa norilor îi mulțumește fetei că i-a salvat puiul.
 - Fata de împărat pleacă în căutarea Soarelui.
- 6 Completează un *Jurnal cu dublă intrare*, după modelul propus la exercițiul numărul 5, de la pagina 17.
- 7 Scrie planul de idei al textului, formulând fiecare idee principală sub formă de întrebare.

Atelier de creație – Călătorie către Soare

- 8 **Lucrați în grup.** Ilustrați pe o coală de hârtie întâmplările trăite de fata împăratului, de la plecarea sa în căutarea Soarelui, până în momentul preschimbării sale în floare.

Folosește-ți cunoștințele!

1 **Lucrați în grup.** Realizați un tabel asemănător celui de mai jos.

- a) Completați prima coloană cu informații pe care le dețineți despre **floarea-soarelui**.
b) Completați a doua coloană cu întrebări despre ceea ce ați dori să mai aflați.

ȘTIU	VREAU SĂ ȘTIU	AM AFLAT
– de la răsăritul soarelui și până la apus, se rotește după soare; – este o plantă cu flori galbene,;	Care este originea plantei? Ce părți ale plantei se folosesc?	

Lucrează!

2 Citește cu atenție textul *Floarea-soarelui*, de mai jos.

Floarea-soarelui este o plantă originară din America de Nord. Indienii o considerau imaginea Zeului Soare. La început, floarea-soarelui a fost cultivată în Europa, ca plantă decorativă.

Mai târziu, un țaran rus a descoperit presa pentru uleiul de floarea-soarelui. Așa a fost introdus în alimentație uleiul din semințele acestei plante.

De obicei, planta atinge o înălțime de doi metri. Frunzele sale verzi sunt în formă de inimă. Floarea-soarelui este o plantă destul de puternică. Este sensibilă la lumină, mai exact este fotosensibilă. De la răsăritul Soarelui și până la apus, floarea-soarelui se rotește după Soare, pentru a beneficia din plin de toată lumina și căldura lui.

Uleiul de floarea-soarelui extras din semințe conține substanțe grase și este un produs cu multe întrebuințări în alimentație și în tratarea unor boli. Ceea ce rămâne după ce se extrage uleiul, este folosit în hrana animalelor. Mai sunt folosite frunzele și tulpinile fragede, pe cale de a înflori, precum și petalele mari, galbene, din care se fac diferite preparate medicinale.

Floarea-soarelui reprezintă una dintre cele mai importante plante melifere, adică plante de la care albinele culeg nectarul pentru miere.

3 Formulează răspunsuri la întrebări.

- a) De unde este originară floarea-soarelui?
b) Cine a descoperit presa pentru ulei?
c) De ce se rotește floarea-soarelui după soare?
d) Care sunt folioasele obținute de la floarea-soarelui?

IMPORTANT

Textul nonliterar:

- prezintă aspecte ale realității;
- conține informații precise;
- are rolul de a informa.

4 **Lucrați în grup.** Completați ultima coloană a tabelului realizat la exercițiul numărul 1b, cu informații noi despre floarea-soarelui, pe care le-ați aflat din text.

Atelier de creație – Buchet de informații

5 Confectionează *floarea-soarelui* din carton colorat. Scrie pe fiecare parte componentă a plantei scurte informații despre partea respectivă. Expune lucrarea ta alături de cele ale colegilor tăi.

A

Lăcrimioare

după Vasile Alecsandri

Multe flori lucesc în lume,
Multe flori mirositoare!
Dar ca voi, mici lăcrimioare,
N-are-n lume nicio floare
Miros dulce, dulce nume!

Voi sunteți lacrimi de îngeri
Pe pământ din cer picate,
Când, prin stele legănate,
A lor suflete curate
Zboară cu duioase plângeri.

Sunteți fragede și albe
Sunteți dragi inimii mele!
Cu voi, scumpe floricele,
Albe mărgăritărele,
Primăvara-și face salbe.

B

Lăcrămioara

Lăcrămioara mai este denumită și *mărgăritar* sau *dumbrăvioară*.

Florile sunt albe, intens și plăcut mirositoare. Fructele sunt mici sfere, de un roșu aprins.

Poate fi întâlnită în păduri de foioase, lunci, regiuni deluroase și de câmpie.

Lăcrămioara are nevoie de umiditate în permanență, pentru ca frunzele să nu se îngălbenescă.

(Enciclopedia pentru copii)

Descoperă textul!

1 Completează enunțurile. (A)

- Înainte de a fi flori, lăcrămioarele au fost
- Cu albele mărgăritărele, primăvara

2 Formulează răspunsuri. (B)

- Ce denumire mai au lăcrămioarele?
- Ce culoare au fructele plantei?

Lucrează!

3 Rezolvă sarcinile de mai jos pentru a stabili ce tip de text este fiecare dintre textele A și B.

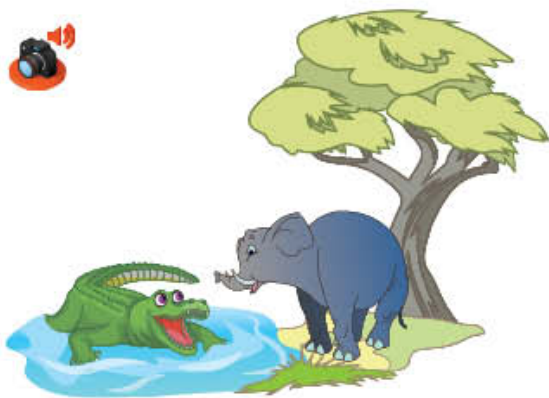
a) Alege răspunsul potrivit în cazul fiecărui text, apoi completează un tabel asemănător celui dat.

- Cine prezintă? – un poet – un om de știință/ un specialist
- Ce prezintă? – informații exacte – aspecte din realitate, îmbinate cu unele imaginate
- Cu ce scop prezintă? – pentru a informa – pentru a sensibiliza

	Textul <i>Lăcrimioare</i> , după Vasile Alecsandri	<i>Lăcrămioara</i> , din <i>Enciclopedia copiilor</i>
Întrebări		
Cine prezintă?		
Ce prezintă?		
De ce prezintă?		

b) Completează fiecare enunț cu varianta corectă: *literar* sau *nonliterar*.

- Textul *Lăcrimioare*, după Vasile Alecsandri este un text
- Textul *Lăcrămioara*, din *Enciclopedia copiilor* este un text

Puiul de elefant

după Rudyard Kipling

În vremuri de mult apuse, elefantul nu avea trompă. Avea un nas negricios și borcânat, mare cât o gheată, pe care și-l răsucea jur împrejur, dar cu care nu putea apuca nimic. Tot atunci, trăia un pui de elefant plin de o curiozitate **nesățioasă**. Cât era ziulica de lungă, nu mai contenea cu întrebările.

Într-o zi, îl întrebă pe unchiul său lung-de-picioare, Struțul, cum de i se încrețeau penele din coadă. Apoi, se duse la mătușa sa cea înaltă, Girafa, și o întrebă de ce are pielea bălțată.

Într-o altă zi, întrebă pe unchiul său pântecos, Hipopotamul, de ce are ochii roșii. Punea întrebări despre orice vedea, auzea sau simțea, mirosea sau atingea.

Într-o dimineață, puiul puse o întrebare, mai năstrușnică decât toate celelalte: *Cu ce se ospătează Crocodilul?*, la care toți făcură tare: *Ssst!* Se întâlni cu pasărea Kolokolo și o întrebă și pe ea același lucru. Aceasta îi spuse că va afla răspunsul dacă se va duce la malul râului străjuit de copaci tropicali uriași.

A doua zi, elefantul spuse tuturor:

– La revedere! Mă duc să aflu cu ce se ospătează Crocodilul.

Puiul nu mai văzuse crocodili și nici nu-și închipuia cum arată. Curiozitatea îl măcina și voia să afle.

Prima vietate peste care dădu fu Pitonul încolăcit în jurul unei stânci.

– lertați-mă, n-ați văzut cumva vreun Crocodil? întrebă puiul de elefant.

– Am văzut! răspunse Pitonul. Ce vrei să afli?

– Puteți să-mi spuneți cu ce se ospătează?

Pitonul îl împinse pe puiul de elefant cu coada-i tare și solzoasă, iar acesta plecă mai departe. Dădu peste ceva ce părea a fi un trunchi de copac. Era, de fapt, Crocodilul, în carne și oase, care clipi dintr-un ochi.

– Aș dori să-mi spuneți dacă nu cumva ați văzut un Crocodil. Știți ce mănâncă?

– Vino mai aproape, eu sunt Crocodilul!

Și, ca să fie crezut pe cuvânt, vărsă câteva lacrimi de crocodil. Puiului de elefant i se tăie suflarea și inima începu să-i bată.

– Vino să-ți vorbesc la ureche, ca să nu ne audă nimeni!

Puiul naiv își apropie capul de gura cu dinți ascuțiți, iar Crocodilul îl apucă de nas.

– Cred, spuse Crocodilul printre dinți, că azi o să încep masa cu un elefant!

– *Tă-mi trumul! Mă toare!*

Pitonul se târî la locul cu pricina, zicând:

– Dacă nu te opintești din răspuțeri, crocodilul te va zvârli în apă cât ai zice pește și te va mânca.

Puiul de elefant se așeză și trase și iar trase, până începu să i se întindă nasul. Crocodilul se **opintea** din răspuțeri și trăgea, și iar trăgea. Nasul elefantului se lungea văzând cu ochii. Trăgându-l de nas, Crocodilul i-l preschimbase în trompă.

De atunci, toți elefanții din vremea noastră au în loc de nasul ca o gheată, o trompă.

Vocabular

nesățioasă – nestăpânită, nepotolită
se opintea – se încorda

Descoperă textul!

- Răspunde la întrebări.
 - Unde a plecat puiul de elefant?
 - Care este prima vietate întâlnită de elefant în drumul său?
 - Ce dorea elefantul să afle despre crocodili?
- Exprimă-ți părerea!
 - Ce anume l-a determinat pe puiul de elefant să plece de acasă?
 - Ce crezi că s-ar fi întâmplat dacă puiul de elefant nu ar fi plecat?

Lucrează!

- Citește formulele de adresare prin care puiul de elefant solicită informații despre crocodil.
- Completează cu informații din text.
 Demult, elefantul avea
 Puiul de elefant își apropie capul de, iar Crocodilul Puiul de elefant trase până
 De atunci, toți elefanții
- Lucreți în perechi.** Delimitați textul în fragmente, apoi realizați planul de idei.
 - Povestiți fiecare, oral, un fragment din text.

Atelier de creație – Fel de fel de explicații

- Lucreți în grup.** Formulați răspunsuri cât mai *surprinzătoare* la întrebările de mai jos.
 - De ce bradul este verde tot timpul anului?
 - De ce crește salcia pe malul apei?

Exemplu: De ce au florile de in culoarea albastră? *Cerul senin a dorit să se oglindească într-o floare și a ales floarea de in.*

Joc – De ce... ?

Lucreți în grup. Confectionați cartonașe și jucați-vă împreună, respectând regulile date.

<p>Materiale necesare: carton verde și galben, ilustrații sau desene cu plante și animale, foi dictando, lipici, foarfece.</p> 	<p>Indicații</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tăiați 10 cartonașe verzi și 10 cartonașe galbene, de mărimea unei jumătăți de foaie dictando. • Pe fiecare cartonaș verde, lipiți câte o imagine reprezentând o plantă sau un animal. • Pe fiecare cartonaș galben, scrieți câte o scurtă povestire imaginară referitoare la fiecare plantă sau animal, dintre cele ilustrate pe cartonașele verzi, ca răspuns la o întrebare surprinzătoare. (Exemplu: <i>De ce are renul coarne rămuroase?</i>) 	<p>Regulile jocului</p> <ul style="list-style-type: none"> • Așezați-vă în cerc. • Așezați cele 20 de cartonașe cu fața în jos. • Fiecare jucător extrage o carte verde și una galbenă. • Dacă textul scris pe cartea galbenă se potrivește cu imaginea extrasă, se păstrează ambele cartonașe. Dacă nu, cărțile se pun la loc și se extrag altele. • Câștigă jucătorul care va avea mai multe perechi potrivite de cartonașe.
--	---	--

▶ Ascultă textul *La Zoo*, din manualul digital.

Lucrează!

1 Scrie numele copiilor care vor putea răspunde, în cadrul proiectului *Plante și animale*, între real și imaginar, la întrebările de mai jos.

a) De ce are zebra linii?

b) De ce are leopardul pete?

c) De ce are cangurul marsupiu?

d) De ce are struțul picioarele lungi?

Lăcrămioara

Florin

Violeta

Mugurel

Crenguța

Viorel

Stejara

2 Ascultă din nou textul. Adaugă cuvinte potrivite din textul audiat pentru a obține enunțuri adevărate.

a) Când spune *Cred că nu am înțeles ce ai întrebat*, administratorul vorbește cu

b) Replica *Vă rog să mai spuneți o dată!* este spusă de

3 **Lucați în grupuri** de câte cinci elevi. Stabiliți ordinea imaginilor. Precizați ce rol doriți să interpretați fiecare. Creați replici acolo unde lipsesc. Interpretați.

Panel 1: Zookeeper: *Cerbul? Prima alee, la dreapta!* (Green square icon)

Panel 2: Boy: *....!* Girl: *Viorel, de ce are cerbul coarnele ca niște ramuri?* (Orange diamond icon)

Panel 3: Boy: *Mugurel, ce înseamnă fantastic?* Girl: *....!* (Red circle icon)

Panel 4: Zookeeper: *Este deschis până la ora 19.00!* Boy: *....?* (Blue star icon)

PROIECT

Plante și animale, între real și imaginar

■ Ce veți face?

Veți realiza o carte a clasei cu informații exacte despre plante și animale, dar și cu anumite **credințe** ale oamenilor despre ele.

■ De ce veți face?

- Veți cunoaște mai bine lumea de lângă voi.
- Veți scrie un text din imaginație despre o plantă sau un animal, la alegerea fiecăruia dintre voi.

■ Cum veți face?

1. Căutați informații științifice despre o plantă sau un animal.
2. Organizați informațiile culese într-un text.
3. Creați un text cu întâmplări imaginate, având ca personaj planta sau animalul ales.
4. Scrieți pe o foaie de hârtie cele două texte.
5. Realizați un desen sau lipiți, pe foaie, o ilustrație potrivită.
6. Așezați toate foile în ordine pentru a obține o carte a clasei.
7. Realizați o copertă.

■ Cum veți ști dacă ați reușit?

- Prezentați cartea altor elevi, părinților voștri.
- Expuneți cartea la *Colțul cititorului*.

Sfaturi pentru a reuși

Pentru scrierea textului nonliterar:

- Căutați informații despre planta sau animalul ales, în enciclopedii sau pe internet.
- Selectați informații pe care le înțelegeți.
- Introduceți informațiile în enunțuri formulate clar și corect.

Pentru scrierea textului literar:

- Gândiți-vă la anumite aspecte deosebite, specifice plantei sau animalului ales.
- Imaginați-vă o întâmplare prin care să oferiți o explicație surprinzătoare pentru ceea ce este specific plantei sau animalului (cum a apărut, culoarea, cum se comportă).

Așezați în pagină cele două texte și ilustrațiile, într-un mod cât mai interesant.

AUTOEVALUARE

	DA	NU
Am respectat etapele proiectului?		
Am colaborat cu ceilalți colegi?		
Am oferit srijin la realizarea proiectului?		

Exemplu:

Demult, demult, bradul rămânea fără frunze toamna, ca toți ceilalți copaci din pădure.

Într-o zi, o mică pasăre ceru adăpost copacilor. Doar bradul a primit-o între ramurile lui.

Când Crivățul a început să scuture frunzele copacilor, împăratul Vânturilor l-a cruțat pe brad.

De atunci, bradul are frunzele verzi tot timpul anului.

Bradul este deosebit prin așezarea frunzelor care, popular, se mai numesc și ace.

Acestea au o lungime medie de 2 centimetri și sunt dispuse de-a lungul crengilor.

Bradul se menține verde pe tot parcursul anului. Își schimbă frunzele (acele) treptat de-a lungul întregului an, iar acest lucru se poate observa văzând covorul de ace căzute la tulpina bradului.

 Citește, cu atenție, textul de mai jos.

Matu era o țestoasă bătrână, care își număra secolele de viață pe degete și nu-i ajungeau toate. Coco, un papagal cu pene colorate, cu limba lungă și ascuțită era prietenul ei.

De la o vreme, Matu era schimbată. Devenise neatentă chiar și atunci când Coco îi povestea isprăvile lui adevărate sau imaginate ori noutățile din insula lor.

Într-o zi, Coco a văzut-o pe Matu scormonind în dreapta și în stânga, căutându-și un ou.

– Răspunde-mi, te rog, Soare, ai observat unde am pus oul? Ajută-mă că am îmbătrânit și uit!

– N-am timp să observ, surioară, am răspunderi mari! vorbi Soarele din înălțimea sa solară.

Coco veni lângă Matu și o mângâie, să o încurajeze:

– Data viitoare, când iarăși vei oua, să-mi spui și voi nota!

Nu trecu mult și Matu a ouat patru frumoase ouă rotunjoare. Începu să le așeze cu grijă în diferite locuri. În timpul acesta, Coco o asculta cu atenție pe Matu care repeta cu voce tare ce făcea, ca nu cumva să uite.

– Un ou îl pun pe malul mării albastre, un altul, pe plaja de nisip gălbui, al treilea, aici, păzit de piatra gri și ultimul, în iarba verde.

În urma țestoasei, Coco, prieten de nădejde, se asigură că ouăle nu vor mai fi rătăcite.

– Și acum, în iarba verde voi pune o pană roșie, lângă apa albastră – o pană albă, în nisipul gălbui – o pană neagră, iar una galbenă – pe piatra gri. Matu, acum le vom găsi ușor!

– Dar tu ai rămas cam jumulit!

Coco a plecat dansând, iar penele ce i-au rămas jucau în vânt.

După zile cu soare arzător, din oul cu pană galbenă-nsemnat, ieși un pui țestos galben de sus și până jos. Broscuța Matuța, de un alb imaculat, spărsese oul ce lângă pana albă a stat.

Un pui țestos roșcat ieși grăbit din oul de pana roșie păzit, iar lângă pana neagră, ce strălucea frumos, ședea un pui țestos, rotund și negricios!

(Coco și Matu, după Ella Conovici)

Lucrează!

1 Citește din text enunțurile din care ai aflat:

a) cât de bătrână este țestoasa Matu;	c) de ce nu poate Soarele să o ajute pe Matu;
b) cine este Coco;	d) locurile unde țestoasa a așezat cele patru ouă.

2 Pentru fiecare dintre enunțuri, alege cuvântul **Adevărat**, dacă enunțul este adevărat și cuvântul **Fals**, dacă enunțul este fals.

A. Prietenul țestoasei Matu era Coco.	Adevărat	Fals
B. Țestoasa nu mai găsea una dintre pene.	Adevărat	Fals
C. Broscuța Matu era de un alb imaculat.	Adevărat	Fals
D. În iarba verde a pus o pană albastră.	Adevărat	Fals

- 3 Trasează o linie de la fiecare pui la locul de unde a ieșit.
a) puiul galben	◆ de lângă apa albastră
b) puiul alb	★ de lângă piatra gri
c) puiul roșcat	■ din iarba verde
d) puiul negru	◆ din înălțimea solară
	● din nisipul gălbui
- 4 Precizează, în scris, alte formule de solicitare a unor informații, pe care Matu le-ar fi putut folosi în discuția sa cu Soarele.
– **Răspunde-mi, te rog**, Soare, ai observat unde am pus oul?
- 5 Completează cu varianta potrivită din coloana **A** sau **B** pentru a obține enunțuri adevărate.
	A	B
a) În text sunt prezentate	• date, aspecte din realitate	• întâmplări imaginare
b) Textul <i>Coco și Matu</i>	• informează pe cititori	• îi amuză pe cititori
c) Textul <i>Coco și Matu</i> este un text	• literar	• nonliterar
- 6 a) **Lucrați în perechi.** Delimitați textul în fragmente, apoi realizați planul de idei.
b) Povestiți fiecare, oral, un fragment din text.

Atelier de creație – Picături de curcubeu

- 7 Gândește-te la o întâmplare imaginară prin care să explici de ce au papagalii penele viu colorate. Alcătuiește un text format din cel puțin zece enunțuri, în care să prezinți întâmplarea. Folosește cuvintele: *odată, niciodată*.

Pentru a reuși

Respectă cele trei părți ale textului:

- **introducerea** – cum arăta papagalul demult;
- **cuprinsul** – întâmplarea care a produs, într-o zi, schimbarea papagalului;
- **încheierea** – ce anume s-a schimbat de atunci.

OBSERV CUM SCRUI UN TEXT!

Lista mea de verificare

Conține răspunsuri la întrebările:

• Cine participă la întâmplare?	DA/ NU
• Unde se petrece întâmplarea?	DA/ NU
• Când se petrece întâmplarea?	DA/ NU

Are introducere, cuprins și încheiere. DA/ NU

Are un titlu potrivit conținutului. DA/ NU

Este atractiv. DA/ NU

Este așezat corect în pagină. DA/ NU

Este scris corect și frumos. DA/ NU

Joc – Culoarele naturii

Lucrați în grup. Realizați un tabel asemănător celui de mai jos. Colorați fiecare casetă albă cu acea culoare care se obține prin combinarea culorii de pe verticală cu cea de pe orizontală. Scrieți în casete cât mai multe denumiri de plante și animale care au culoarea respectivă.

	roșu	galben	albastru
roșu		morcov,	
galben			
albastru			

Citește, cu atenție, textul de mai jos.

Oceanele și mările sunt străbătute de milioane de ani de cele mai mari broaște țestoase din lume. Ele sunt bine echipate pentru viața din ocean, având înotătoare puternice și capacitatea de a sta sub apă peste o oră, trăgând aer în piept o singură dată. Carapacele lor uriașe și tari le apără de dușmani. Când este atacată, țestoasa se ridică și bate apa cu înotătoarele pentru a-și înapăimânta dușmanul.

Țestoasele călătoresc în grupuri, parcurgând distanțe foarte mari. Un grup poate parcurge peste 1600 de kilometri într-un an, dar se întorc primăvara târziu și vara, în același loc, pentru a-și depune ouăle. În nopțile de vară, în timpul fluxului, femelele înoată spre țărm pentru a-și face cuib. Fiecare umblă pe plajă până găsește locul potrivit. Acolo sapă, cu cele patru înotătoare, o groapă adâncă de vreo 60 de centimetri și lată de aproximativ 25 de centimetri.

Când încep să depună ouăle, pe față le curg lacrimi mari. Dar nu plâng. Ochii le șiroiesc tot timpul ca să se curețe de nisipul intrat în ei.

Femela are nevoie cam de douăzeci de minute pentru a depune între 100 și 150 de ouă. Acestea sunt perfect rotunde, cam de dimensiunile mingilor de golf și au coaja groasă ca să nu se spargă când cad în cuib. Femela acoperă imediat cuibul cu nisip, ajutându-se de înotătoare și presară nisip și în jurul lui ca să îl mascheze.

După ce se odihnește câteva minute, țestoasa își mai face câteva cuiburi, apoi se întoarce în mare. Masculii nu ies niciodată din mare, ci așteaptă sfârșitul verii când vor putea călători iar.

Puii ies din găoace după 60 de zile. Așteaptă până se face noapte și apoi țâșnesc deodată din cuib, întâmpinați de dușmani nerăbdători să-i distrugă. Pe țărm sunt ratoni, câini sălbatici, mistreți în căutare de hrană. În largul mării îi așteaptă peștii cei mari. E bine că femela depune multe ouă pentru că foarte puțini pui supraviețuiesc.

Numărul țestoaselor de mare a scăzut.

(fragment din *Țestoasa de mare*, după Keith G. Hay)

1 Răspunde la întrebări.

- ♦ A. Ce lățime are groapa săpată de țestoasă pentru a depune ouă?
 - a) în jur de 20 de centimetri
 - b) aproximativ 25 de centimetri
 - c) vreo 60 de centimetri
 - d) 100 de centimetri
- ♦ B. Când ies din cuib, puii sunt întâmpinați de dușmani nerăbdători să îi distrugă. Care sunt aceștia?

Pe țărm, puii, iar în largul mării
- ♦ C. De ce le curg țestoaselor lacrimi mari pe față?

2 Precizează ce fel de text este textul *Țestoasa de mare*, literar sau nonliterar. Scrie două argumente care să susțină afirmația ta.

- 3 Ai aflat din text că țestoasele de mare au înotătoare puternice. Completează un tabel asemănător celui dat, pentru a arăta cum le ajută înotătoarele în diferite situații.

	◆ Când înoată	◆ Când sunt atacate	◆ Când își fac cuib
Modul în care folosesc înotătoarele	a) sapă o groapă adâncă; b)....

- 4 Copiii din imagine vizitează Acvariul din Constanța. Ghidul tocmai răspunde la întrebarea Anei. Scrie ce crezi că spune fiecare copil în situațiile indicate mai jos. Utilizează, în formularea enunțurilor, diferite **formule de solicitare**.

- ◆ a) Ana solicită o informație despre țestoasele de mare.
- ◆ b) Emil nu a înțeles ce înseamnă un cuvânt folosit de ghid în explicația dată Anei.
- ◆ c) Olga nu a auzit întreaga explicație oferită de ghid.

În nopțile de vară, în timpul fluxului, femelele înoată spre țărm pentru a-și face cuib.

- 5 Alcătuieste un text în care să prezinți o întâmplare imaginată prin care să explici de ce țestoasa nu își părăsește niciodată carapacea. Respectă cerințele:

- ◆ a) Scrie cel puțin zece enunțuri.
- ◆ b) Stabilește un titlu potrivit.
- ◆ c) Respectă cele trei părți ale textului:
 - **introducerea**: cum arăta țestoasa demult/ce comportament avea;
 - **cuprinsul**: întâmplarea care a produs, într-o zi, schimbarea țestoasei;
 - **încheierea**: ce anume s-a schimbat de atunci.

Cum te poți aprecia	1	2	3	4	5
Foarte bine	◆◆◆	răspuns și două argumente	◆◆◆	◆◆◆	◆◆◆
Bine	◆◆	răspuns și un argument	◆◆	◆◆	◆◆
Suficient	◆	răspuns	◆	◆	◆

✓ Pentru a merge mai departe, deschide manualul digital. Verifică și corectează, dacă este cazul!

Exersăm, corectăm, progresăm

Lucrează!

- 1 **Formați grupuri de câte patru elevi.** Memorati poezia.

Găsiți o melodie potrivită și creați un cântecel.

larna ninge cu ochi mari Și îi știe pe cei mici
 Peste codrii seculari Dacă ascultă de bunici,
 Când coboară lin și mândru Dacă-s răi sau sunt cuminti
 Cu argint lucind pământul. Și-i ascultă pe părinți.

Fulgul de zăpadă este Fulgul de zăpadă știe
 Ochiul apei din poveste Că el este o bucurie,
 Ce ne vede uneori larna când cu ochii mari
 Când coboară lin din nori. Ninge-n codrii seculari.

(*Fulgul de zăpadă*, după Nichita Stănescu și Gheorghe Tomozei)

- 2 Găsește modalități surprinzătoare de a continua enunțurile, altele decât cele din text.

a) Fulgul de zăpadă este b) larna ninge cu peste

- 3 Citește cuvintele care rimează în poezie. Găsește și tu un al treilea cuvânt care să rimeze cu celelalte două. **Exemplu:** uneori – nori – ninsori.

Atelier de creație – Câte mai trec prin mintea copiilor...

- 4 Creează un text pornind de la una dintre imagini.

Citește sugestiile oferite pentru un text intitulat *Fulgii de nea*.

Introducere:

Ce erau demult, demult fulgii de zăpadă?

Pe vremuri, fulgii de zăpadă erau fluturi de gheață albi, albi ca laptele. Ei locuiau în cer, într-un castel de gheață.

Cuprins:

În urma căror întâmplări se produce schimbarea?

Într-o zi de iarnă, după ce au tot alergat prin palat, au dorit să iasă afară

Încheiere:

Ce anume s-a schimbat?

De atunci, în fiecare iarnă, cad pe Pământ roiuri de fulgi, cu mii și mii de forme.

Joc – Cuvinte-jucării

Lucrați în grup.

- a) Unul dintre voi citește primul cuvânt din lista de mai jos. Cine găsește un cuvânt care să rimeze cu acesta îl spune, apoi îl scrieți.

Regula: cel care spune primul cuvântul care rimează, citește cuvântul următor.

fluturaș – covoraș gheață – iarnă – fulgi – brad –
 derdeluș – pârtie – urcuș – ger – lumânările –

- b) Creați rime potrivite numelui vostru. Alcătuiți enunțuri.

Exemplu: *Ionescu Viorel crește ca un copăcel. Mareș Mioara iubește vioara.*

SEMNELE NESCRISE ALE NATURII

Se spune despre voi, copii, că sunteți ca niște *oameni de știință*. Copiii se întrebă, cercetează, investighează, caută. Și tu ești unul dintre ei! Sigur te-a uimit strălucirea Lunii, zborul unui bondar sau zbuciumul furtunii în povești sau în realitate!

Și apoi, cu toate avuțiile adunate în cuvinte, câți copii rămân pe margine când începe jocul: *Munți, ape, flori, fete și băieți* sau alte jocuri de cuvinte...?

Cercetează în paginile următoare magia și rolul cuvintelor în vorbire și în scriere!

admirația

● Luna se uita la Pământ așa cum te uți la ceva îndepărtat și tare apropiat în același timp. Îl socotea un prieten bun. Îl **admira** și îl privea cu mult interes. În frumusețea lui, când aurită de soare, când împodobită de ninsoare, când lucioasă de ploii, când vălurită de vânt, Pământul era întruna schimbător.

necazul

● Tocmai când se așezase la fereastră, Luna observă că asupra Pământului se abătuse un mare **necaz**. **Învrăjbiți** din cine știe ce pricini, oamenii intraseră în război. Luna se frecă la ochi, îngrozită. Nu-i venea să creadă că se poate întâmpla așa ceva. Oamenii aveau toate motivele să fie mulțumiți cu traiul pe Pământ. Acesta le oferea toate bogățiile lui și nu le cerea decât să-i respecte pădurile, animalele, florile, iarba și să-i păstreze râurile curate.

durerea

● Valurile mici de iarbă presărate cu flori fură **sfârtecate**, câmpul fu răscolit cu mii și mii de **tranșee**. Creștetul **falnic** al Pământului se pustii, lăsând să apară în haina verde a pădurilor găuri mari și negre. Din sprâncenele lui alcătuite din brazi pitici, acum ciopârțite, păsările zburară înfricoșate, iar apele mărilor și oceanelor se tulburară. Pământul gemea de **durere** și de revoltă, iar zâmbetul îi pieri de pe chip.

frământarea

● Luna se sperie grozav, temându-se ca nu cumva Pământul să se îmbolnăvească de inimă rea. *Ar fi o boală fără leac*, își zise Luna. Aștepta un semn oricât de mic, care să-i spună că Pământul se face bine. Dar timpul trecea și semnul bun nu se ivea. Luna **se frământa** fără încetare. Ar fi dorit să îl ajute, dar vrăjile ei nu se potriveau pentru o boală atât de grea. Luna observa Pământul de parcă ar fi vegheat la căpătâiul unui suferind de lângă care Speranța plecase.

rănile

● În cele din urmă, Luna îl auzi cum oftează și îl văzu cum se scutură de amorțeală. Pământul începu să-și vindece **rănile** cu doctoriile pe care le avea la îndemână: Ploaia și Soarele. Pe locul fostelor păduri, abia dacă se zăreau două, trei pâlcuri de fagi ori de molizi răsăriți din semințele aduse de vânt. Valurile mărilor și ale oceanelor erau încă tulburate. Pe întinderea câmpiilor arse se zărea pe alocuri câte o floare.

schimbarea

● Într-o dimineață, Luna băgă de seamă o **schimbare**. Pământul avea iar vechea înfățișare. Sub mantia de iarbă, parcă întinerise. Munții se acoperiseră iar de codri deși. Sprâncenele de brazi pitici erau iarăși stufoase. Vrăbiile ciripeau fericite printre genele lui verzi. În lumina dulce a primăverii, caii sălbatici alergau iar pe pășuni. Bucuria se vedea pe chipul Pământului.

– Da! strigă Luna fericită. Și-a vindecat rănile și sufletul! A uitat! Sau se prefacă că a uitat. Așadar, i-a iertat! *Semnul iertării este iarba!* hotărî Luna, dând din cap.

Vocabular

învrăjbiți – întărâtați, înfuriați
sfârtecate – rupte, sfâșiate
falnic – mândru, semeț, impunător
tranșee – șanțuri cu rol de apărare în timp de război

Scriere corectă

- Lui **nu-i** venea să creadă. (**nu îi**)
- Pământul începu **să-și** vindece rănile. (**să își**)

Descoperă textul!

- Completează cu informații din text pentru a obține enunțuri adevărate.
 - Învrăjbiți din cine știe ce pricini, oamenii
 - Pământul gema de
 - Pământul începu să-și vindece rănila cu
 - În lumina dulce a primăverii, caii
- Formulează răspunsuri la întrebări.
 - Ce le cerea Pământul oamenilor?
 - Au respectat oamenii cererile Pământului?
Prezintă trei argumente.
 - Ce a simțit Luna când a văzut că oamenii au intrat în război?
 - De ce s-a speriat Luna?
 - Cum se simțea Luna văzând că Pământul surâde?
 - În ce anotimp și-a recăpătat Pământul vechea înfățișare?

Lucrează!

- Înlocuiește cuvintele subliniate cu altele care au același înțeles. Transcrie enunțurile.
 - Oamenii aveau toate motivele să fie mulțumiți cu traicul pe Pământ. (**viața, munca**)
 - Luna parcă ar fi vegheat la căpătâiul unui suferind. (**capătul, creștetul**)
 - Într-o dimineață, Luna băgă de seamă o schimbare. (**mutare, transformare**)
- Transcrie, din text, enunțurile în care se regăsesc cuvintele cu înțeles opus celor de mai jos.
 - dușman ● urâtenie ● pace ● tristețe ● deznădejde
- Pentru fiecare serie dată, alege cuvintele potrivite dintre: *corpuri cerești, copaci, ape, flori*.
Exemplu: ochi, inimă, cap → părți ale corpului
● fagi, molizi, brazi →; ● Luna, Soarele, Pământul →; ● mări, oceane, râuri →;
 - Scie câte două cuvinte din text care se referă la termenul dat.
● animale →; ● plante →; ● forme de relief →; ● sentimente →
- Completează un tabel asemănător, cu formulări diferite pentru fiecare idee principală a textului.

	Cuvânt-cheie	Enunț	Întrebare
●	Luna își privea cu admirație prietenul.
●	Ce necaz s-a abătut asupra Pământului?
●	durerea
●	De ce se frământa Luna fără încetare?
●	rănila
●	Înfățișarea Pământului s-a schimbat.

- Lucrați în grupuri** de câte șase. Povestiți oral textul, fiecare dezvoltând o idee principală.

Atelier de creație – Îmi pasă!

- Compune câte un mesaj pentru Pământ și pentru Lună.
- Scrie mesajele pe forme decupate din hârtie reciclată.

Dragul meu Pământ,

.....

Cuvântul – parte de vorbire.

Substantivul

Observă!

- 1 Caută în textul *Semnul de iarbă* cuvinte care indică:
- a) ființe → *oamenii,*; d) numere → *trei,*;
 b) lucruri → *haină,*; e) însușiri → *bun,*;
 c) fenomene ale naturii → *ploi,*; f) acțiuni → *alergau,*

- 2 Scrie comunicările, apoi subliniază cuvintele care denumesc:
- a) **ființe** → Brazii erau deși, vrăbiile ciripeau, caii alergau liberi.
 b) **lucruri** → În haina verde au apărut găuri mari și negre.
 c) **fenomene ale naturii** → Suprafața apei era vălurită de vânt.

- 3 a) Ce denumesc substantivele evidențiate în textul dat?

Ce este furtuna solară? Câte stele sunt pe cer? Aceste întrebări au fost adresate de către un băiat doamnei învățătoare, când aceasta le-a vorbit despre Soare. Astfel, Petrișor, a aflat că Soarele este o stea ca toate celelalte de pe cer. Claudia, o fetiță curioasă, știa că oamenii au ajuns până la Lună, dar nu și până la Soare. Aflase acest lucru la Asterix, un club pentru pasionații de astre.

b) Citește cuvintele colorate cu verde și precizează ce indică acestea. Ce fel de literă inițială s-a folosit pentru scrierea lor?

Lucrează!

- 4 Scrie câte cinci exemple de substantive care denumesc: ființe, lucruri, fenomene ale naturii.
- 5 Scrie cuvintele de pe etichete pe două coloane: cu literă inițială mică sau mare, după caz.

MAMIFERE

NIL

INTRARE

INDIA

IEȘIRE

MAREA NEAGRĂ

ANTIPA

INSECTE

ANTARCTICA

PROGRAM

CASA

JOC – Găsește perechea!

- **Lucreați câte doi.** Scrieți pe un cartonaș verde un substantiv care întotdeauna are litera inițială mare. Pe un cartonaș albastru scrieți un substantiv cu literă inițială mică, ce îl poate înlocui pe primul. **Exemplu:** *Emma – fată.*

- **Jucați-vă!** Așezați toate cartonașele verzi din clasă într-un bol, iar pe cele albastre în altul. Extrageți fiecare un singur cartonaș. La un semnal, căutați perechea cuvântului de pe cartonașul propriu. Câștigă primii copii care au format o pereche de cuvinte.

IMPORTANT

- Cuvintele se pot împărți, după ceea ce exprimă, în grupe numite **părți de vorbire**.

- Partea de vorbire care denumește ființe, lucruri, fenomene ale naturii se numește **substantiv**.

- Substantivele care indică o **anumită** ființă, un **anumit** lucru sau un **anumit** fenomen al naturii se scriu cu **litera inițială mare**, indiferent de locul unde se găsesc în propoziție.
- Substantivele care denumesc ființe, lucruri, fenomene ale naturii **de același fel** se scriu cu **litera inițială mică** dacă nu sunt la începutul enunțului.

Afișul

Observă!

1 Observă afișul de mai jos.

slogan → **NATURA ESTE PRIETENA NOASTRĂ!**

îndemn → **Vino alături de micii ecologiști!**

imagine →

informații → **Participă la Campania ECO inițiată de clasa a III-a, vineri, ora 12.00, în curtea școlii!**

IMPORTANT

Un afiș este adresat cititorului cu diferite **scopuri**:

- să viziteze un anumit loc;
- să asiste la un spectacol, la un eveniment, la o sărbătoare;
- să participe la o anumită acțiune;
- să cumpere un produs.

Un afiș **conține**:

- un slogan;
- un îndemn;
- o imagine;
- scurte informații despre produs sau eveniment (locul, data, ora).

Textul scris și imaginea sunt la fel de **importante**.

Formulează răspunsuri la întrebări:

- Ce exprimă propoziția scrisă cu verde? Dar cea scrisă cu albastru?
- Unde este așezată imaginea?
- Ce informații sunt scrise sub imagine?

Lucrează!

2 **Lucați în grup.** Realizați un afiș care să promoveze concursul *Reciclăm și natura o salvăm!*, în care se vor confecționa obiecte din materiale refolosibile. Expuneți afișele în școală sau în comunitate.

Atelier de creație – Gândesc și acționez ECO!

3 Dacă nu vrei ca Terra să devină un depozit uriaș de gunoaie, poți face câteva lucruri.

- Scrie pentru fiecare ilustrație de mai jos câte un slogan.
- Realizează un afiș folosind hârtie reciclată. Expune-l pe holul școlii!
- Participă la activități ECO!

.....

.....

.....

Natura nu te iartă

după Passionaria Stoicescu

Trăia pe pământ, la capătul lumii, într-un palat,
după Cer, după Soare, o vrăjitoare.

Vremea o chema și de nimic nu se plânga.
Nici chiar de singurătate,
fiindcă avea un prieten, crocodilul Stamate.

Adesea, ea îi povestea
ce mai văzuse și cu ce se distra.
Căci am uitat să vă spun: în palat,
vrăjitoarea *Vremea* avea un ocean fermecat.

Prin sticla lui aburită se zărea ca-ntr-un vis
și ce fusese cândva și ce avea să fie scris.
Odată, vrăjitoarea se uită prin ochean
Și-apoi îi spuse lui Stamate:

— Natura nu te iartă cu nimic,
nici uriaș de ești, nici foarte mic!
Distrugi păduri întregi că mori de foame,
ea se apără cu otrăvite **poame**.
Te-ntinzi stăpân pe tot ce vezi înaintea,
ea dă un frig și te învață minte.
Sau, ca răspuns la lipsa de măsură
dă un potop sau, poate, o căldură!
De mii de ani, natura întruna șlefuieste
Și echilibrul pe Pământ îl **restabilește**.

Descoperă textul!

- Transcrie, apoi încercuiește **DA** dacă enunțul corespunde informațiilor din text sau **NU**, dacă nu corespunde.
 - Vrăjitoarea se numea *Vremea*.
DA NU
 - Palatul vrăjitoarei se afla la poalele unor munți.
DA NU
 - Prietenul vrăjitoarei era Pământul.
DA NU
 - De mii de ani, natura restabilește echilibrul pe Pământ.
DA NU

Aceasta e povestea și să-nveți din ea:
să nu fii **lacom** pentru-a exista!
Să nu faci **tărăboi** atât de mare,
să tulburi munții, apele din mare,
căci pentru toți e un locșor sub soare!
Cât ți-l păstrezi și cum ți-l îngrijești,
Atâta vreme ai să-l stăpânești!

Vocabular

- poame** – roade, fructe
restabilește – reface
lacom – care dorește pentru sine cât mai mult
tărăboi – zarvă, larmă, gălăgie

Sciere corectă

- **S-au** scurs mulți ani de atunci.
 - Dă un potop **sau** o căldură. (**ori**)
- Formulează răspunsuri la întrebări.
 - De ce *Vremea* nu se simțea singură?
 - Ce îi povestea adesea vrăjitoarea prietenului său?
 - Ce vedea *Vremea* prin ocheanul fermecat?
 - Despre ce i-a povestit vrăjitoarea crocodilului după ce s-a uitat prin ochean?

- 3 Completează cu informații din text un tabel asemănător celui de mai jos.

Comportamentul omului	Reacția naturii
Distruge păduri întregi.
....	Dă un frig.
Este lipsit de măsură.

Lucrează!

- 4 **Lucrați în perechi.** Citiți și memorați ultimele șapte versuri ale poeziei.
- Recitați în pereche, împărțindu-vă versurile între voi în diverse moduri.
 - Scrieți versurile, după autodictare. Pentru a verifica dacă ați scris corect, faceți schimb de caiete și consultați manualul.
- 5
- Care parte din text te-a impresionat cel mai mult? Scrie două motive.
 - Ce învățături se pot desprinde din acest text?
- 6 Precizează *intrusul* din fiecare șir de cuvinte. Motivează alegerea.
- Soare, Vremea, Stamate, crocodil, Pământ; c) frig, vrăjitoare, potop, căldură;
 - palat, sticlă, fermecat, ocean, locșor; d) păduri, munți, ape, îngrijești, poame.
- 7
- Explică scrierea cu literă mare a unor cuvinte din poezie, aflate în interiorul propozițiilor.
Exemplu: Stamate este numele crocodilului.
 - Transcrie din poezie versurile în care cuvintele **povestea** și **mare** sunt substantive.

Atelier de creație – Apa vieții

- 8 Apa este prețioasă. Să o folosim cu măsură! Să o păstrăm curată! Poți face câteva lucruri:

- Propune părinților să nu arunce în chiuvetă uleiul folosit!
- Închide robinetul imediat după ce ai terminat de spălat!
- Folosește mai puțin detergent când speli vasele!

Realizează un afiș pentru economisirea apei. Expune-l pe holul școlii!

Joc – Căutarea de comori

Lucrați în grup.

- În diverse locuri din sala de clasă se află cartonașe pe care sunt scrise diferite substantive ce denumesc bogățiile ale Pământului (ființe, lucruri, fenomene ale naturii).
- Într-un interval de timp stabilit de învățător, toți copiii caută cartonașe. La expirarea timpului, fiecare echipă va grupa substantivele găsite, în funcție de ceea ce denumesc.
- Câștigă echipa care va așeza cât mai multe cartonașe în cutărul potrivit.

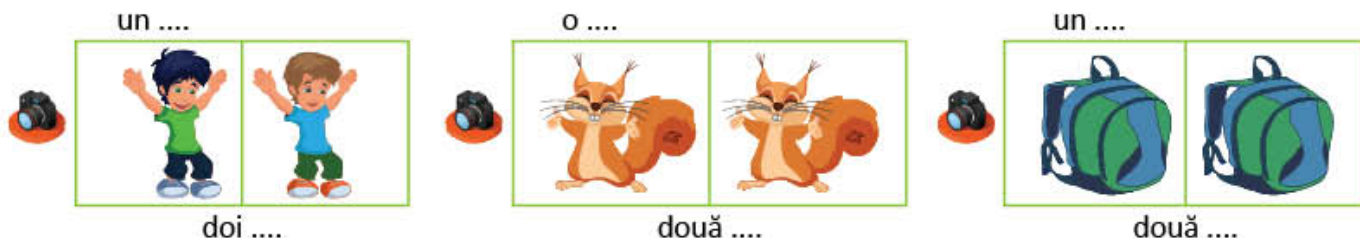

Substantivul – numărul și genul

Observă!

1 Citește textul, apoi completează cuvintele care însoțesc imaginile.

A nins și e greu să mai fie cineva atent la lecții. Se aude clopoțelul. Curtea școlii se umple de copii veseli. **Un copil** s-a așezat pe **ghiozdan** ca pe o săniuță. Alți **doi copii** nu se folosesc de **ghiozdane**, ci de niște cartoane. **O veveriță** speriată s-a cățarat tocmai în vârful bradului, iar alte **două veverițe** s-au lipit de trunchiul copacului. Un băiat și o fată curăță de zăpadă căsuțele păsărelelor. Azi sunt de serviciu în grădina școlii.

IMPORTANT

- Când denumesc o singură ființă, un singur lucru sau fenomen al naturii spunem că substantivele sunt la **numărul singular**. Exemple: măr, casă, furnică etc.
- Când denumesc mai multe ființe, lucruri sau fenomene ale naturii spunem că substantivele sunt la **numărul plural**. Exemple: mere, case, furnici etc.

2 Numără substantivele de pe linia B, apoi scrie-le.

Lucrează!

3 Caută în dicționar și scrie câte cinci substantive pentru fiecare gen.

IMPORTANT

După modul cum se numără, substantivele sunt de **trei genuri**:

feminin	masculin	neutru
o (femeie) – singular; două (femei) – plural;	un (bărbat) – singular; doi (bărbați) – plural;	un (pix) – singular; două (pixuri) – plural.

JOC – Cuvinte cu... surprize

Transformă cuvintele date, după modelul: *un foc* → *o focă*. Ce observi?

- un cal → • un lup → • un par → • un furtun → • un tren →

INVESTIGAȚIE – Sunt copiii din școala noastră preocupați de lectură?

■ Ce veți face?

Veți face o investigație în școală.

■ De ce veți face investigația? Care este problema?

- Copiii petrec mult timp la computer. Mai sunt copiii preocupați de lectură? Dacă da, care le sunt preferințele pentru lectură?
- Stabiliți împreună cu doamna/domnul învățător o listă cu presupuneri (ipoteze) despre preocuparea elevilor de a citi.

■ Cum veți investiga? Care este modul de lucru?

✓ Organizați-vă!

1. Stabiliți grupul căruia îi veți adresa întrebările.
2. Scrieți o listă de întrebări. Citiți întrebările de mai jos. Adăugați și voi altele.

a) Ce lecturi preferi?

- povești articole din reviste pentru copii
 poezii texte din enciclopedii

b) Care este personajul tău preferat?

✓ Împărțiți-vă responsabilitățile! Stabiliți:

- a) cine distribuie lista de întrebări;
- b) cine alege și grupează răspunsurile;
- c) cine realizează tabelele sau diagramele cu rezultate.

✓ Realizați investigația!

- a) Distribuți copiilor listele cu întrebări.
- b) Alegeți și grupați răspunsurile copiilor.
- c) Realizați tabelele sau diagramele cu rezultatele.
- d) Analizați și interpretați rezultatele cu întreaga clasă.
- e) Stabiliți concluziile și scrieți un text format din cel puțin zece enunțuri despre ceea ce ați aflat.

■ Cum veți ști că ați reușit?

- a) Verificați dacă toți copiii au completat chestionarul.
- b) Stabiliți dacă toți copiii au răspuns la toate întrebările.

Sfaturi pentru a reuși

investigație – cercetare efectuată cu un anumit scop

ipoteză – presupunere, formulată pe baza unor fapte cunoscute, observate

Stabiliți numărul de copii și vârsta.

Explicați copiilor care primesc listele:

- de ce faceți investigația;
- că nu e nevoie să se semneze;
- să pună simbolul **x** în caseta cu varianta de răspuns corespunzătoare.

Organizați rezultatele în tabele.

Găsiți voi alte modalități.

Ce lecturi preferi?	Nr. de elevi
povești	45
poezii	20
articole din reviste	20
texte din enciclopedii	15
TOTAL	100

Care este personajul preferat?	Nr. de elevi
din lumea animalelor	85
din lumea copiilor	15
TOTAL	100

AUTOEVALUARE

1. Ai explicat colegului/colegei de ce faceți investigația? DA/ NU
2. Ai dat lămuriri atunci când un copil nu a înțeles întrebarea? DA/ NU
3. Ai solicitat lămuriri când tu nu ai înțeles răspunsul? DA/ NU
4. Ai oferit sugestii pentru scrierea textului? DA/ NU
5. După părerea ta, copiii sunt preocupați de lectură? • Mai degrabă da. • Mai degrabă nu.
6. Cum te-ai simțit participând la investigație? Desenează un emoticon.

Lucrează!

1 **Lucreți în grup.** Realizați un tabel asemănător celui de mai jos.

- a) Completați prima coloană cu informațiile pe care le cunoașteți despre **păduri**.
b) Completați a doua coloană cu întrebări despre ceea ce ați dori să mai aflați despre **păduri**.

ȘTIU	VREAU SĂ ȘTIU	AM AFLAT
....	

2 **Citește textul de mai jos.**

Pădurile din Europa sunt astăzi amenințate de *ploile acide*. Există puține acțiuni directe de salvare a acestora. Grecia deține mai mult teren acoperit cu arbuști și tufişuri decât orice altă țară europeană. Pădurile Poloniei sunt cele mai atacate de ploile acide. Și pădurile din România, din Munții Carpați, suferă din cauza poluării.

Multe păduri au fost tăiate pentru construcții, pentru foc. Se taie păduri și pentru a face pârții de schi. Fără rădăcinile arborilor care fixează solul, avalanșele sunt tot mai dese.

În lume se plantează arbori pentru a micșora efectele tăierii pădurilor. Trunchiurile acestora sunt protejate împotriva animalelor rozătoare cu ajutorul unor tuburi.

Oamenii speră ca arborii să trăiască sute de ani, iar plantele și animalele pe cale de dispariție să se înmulțească. (*Salvarea pădurilor*, din *Arborele lumii*, nr. 7 din anul 2008)

3 **Lucreți în grup.** Completați ultima coloană a tabelului realizat anterior, cu informațiile noi, pe care le-ați aflat din text, despre păduri.

4 Recitește textul *Salvarea pădurilor*. Completează cu substantivele potrivite din text.

- În text se vorbește despre pădurile din următoarele țări:,,
- Pădurile din Munții sunt atacate de poluare. Multe păduri sunt tăiate pentru, pentru sau pentru a face de În lume se plantează Oamenii protejează copacilor cu

5 a) Scrie substantivele subliniate în text, pe trei coloane, după genul lor.

b) Schimbă numărul fiecărui substantiv și alcătuiește propoziții cu cele obținute.

JOC – Selectează corect!

- Descoperă obiectele care nu se află în coșul corect! Grupează substantivele care denumesc obiecte din aceeași categorie. Scrie-le la **numărul plural**, pe patru cartonașe de culori diferite.
- Primii copii care termină vor primi medalii nostime confecționate de voi din materiale reciclabile.

Evaluare

 Citește, cu atenție, textul de mai jos.

La Pol, apa s-a întrecut pe sine, e și apă-apă, plină de pești, dar și palat de gheață doldora de povești. În sticle transparente de gheață săpate în munte, ca niște chilii, cineva a ascuns jucării: pui de urs alb, somnoroși, legănați de mama lor și de duiosul cântec ursesc: *mor-mor*.

Totdeauna, foca și ursoaica albă încep, cu puii ce-au crescut, jocul prin zăpadă. Ele știu de la început că n-or să se mai vadă. Banchizele plutitoare le vor duce copiii departe, spre alți ghețari, să se descurce, doar au crescut mari. Dar chiar dacă părinții și copiii vor fi despărțiți de ghețari, dorul și celelalte sentimente se vor dovedi mai tari. Ghețarii se mai întâmplă să se topească și drag cu drag să se întâlnească.

La Pol e curat, curat. Să nu murdărim zăpada, că ar fi păcat!

Și acum, cât aș număra până la doi, să alergăm la Polul Nord, acolo-i de noi! Ne suim în săniile multe, agățate una de alta, ca vagoanele unui tren, doar că aici trenul e tras de pomișori umblători, adică de reni. Tot anu-i o zi, una și bună, în care luminează și Soare și Lună. Și dacă nu mai sunt nopți, adio somn, adio dormitoare! Ne putem da cu săniile cât e ziuica de mare!

(La Pol e curat, după Lucia Olteanu)

1 Încercuiește **A** pentru adevărat și **F**, pentru fals.

- ♦ a) La Pol, apa e plină de pești. **A F**
- ♦ b) La Pol, apa e plină de sticle transparente. **A F**
- ♦ c) La Pol, ghețarii nu se topesc niciodată. **A F**

2 În fiecare șir de cuvinte trebuie să rămână doar substantive de același gen. Subliniază intrusul!

- ♦ a) povești, mama, nopți, reni, sănii;
- ♦ b) pești, pui, tren, părinte, copil;
- ♦ c) tren, vagoane, cântec, zi, palat.

3 Schimbă numărul substantivelor subliniate în text și scrie-le pe cele obținute.

4 Observă afișul de mai sus. Răspunde la următoarele întrebări:

- ♦ a) Ce fel de aspecte se prezintă?
- ♦ b) Ce scop are acest afiș?
- ♦ c) Ce fel de text este cel de pe afiș?

5 Recitește textul. Scrie trei îndemnuri de protecție a mediului, cu referire la Polul Nord.

Un explorator la Polul Nord

Participați la o atractivă prezentare de fotografii!

Vă așteptăm joi, 24 mai,
de la ora 13.00, la biblioteca școlii.

Cum te poți aprecia	1	2	3	4	5
Foarte bine	♦♦♦	♦♦♦	opt substantive	♦♦♦	trei îndemnuri
Bine	♦♦	♦♦	6 – 7 substantive	♦♦	două îndemnuri
Suficient	♦	♦	4 – 5 substantive	♦	un îndemn

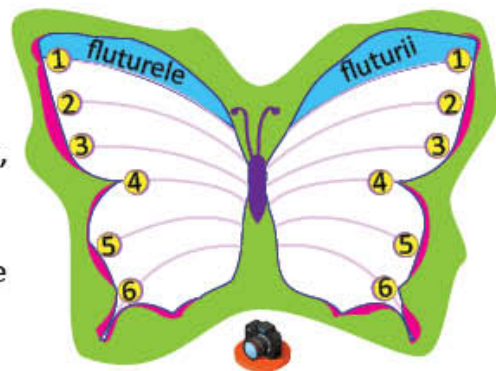
✓ Pentru a merge mai departe, deschide manualul digital. Verifică și corectează, dacă este cazul!

Lucrează!

- 1 a) Caută în textul de mai jos șase substantive la numărul singular.

În fine, fluturile, ocolind florile, încercă să zboare în linie dreaptă, lăsându-și umbra fugitivă peste: un cărăbuș profesionist, o omidă oranj, un nasture de la blugii vărului meu Gigi, o piatră rotundă și galeșă, cu un singur ochi de peruzea și fără de rost, un ac de cusut ruginit, peste un șoarece necăjit, descris în una dintre poveștile mai dinainte, peste un morcov, și, în cele din urmă, peste un pistrui.

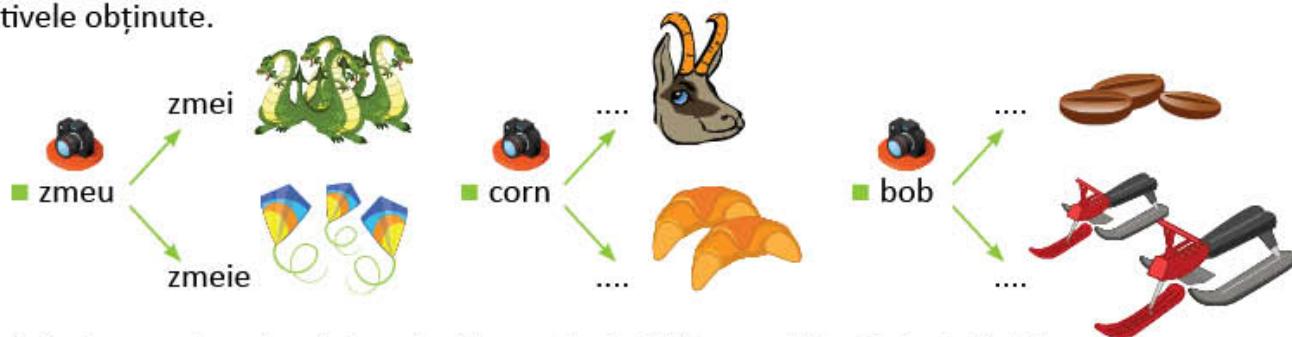
(fragment din *Carte de citire, carte de iubire*, Nichita Stănescu, Gheorghe Tomozei)

- b) Desenează un fluture. Scrie pe aripa din stânga substantivele găsite la punctul a), iar pe aripa din dreapta scrie-le la numărul plural.

- c) Colorează zonele în care ai scris substantivele, folosind următorul cod de culori:

■ gen feminin; ■ gen masculin; ■ gen neutru.

- 2 Identifică formele diferite de plural ale substantivelor date. Alcătuieste propoziții cu substantivele obținute.

- 3 a) Scrie numele autorului pentru fiecare text citit în această unitate de învățare.

• *Semnul de iarbă* – • *Natura nu te iartă* – • *La Pol e curat* –

- b) Din *lumea textului*, în lumea ta! Alege textul care îți amintește de o experiență personală. Găsește un coleg care a ales același text și prezentați-vă unul altuia experiențele.

- 4 Realizați, în grup, un afiș prin care să promovați concursul *Natura, prietena mea*, pe care puteți să îl organizați la biblioteca școlii, cu ocazia *Zilei Pământului*.

Joc – Un dar cu rimă

- a) Descoperă *darul cu rimă* potrivit pentru fiecare dintre numele: Mioara, Mihai, Costăchel, Mirela, Petruța, Emilia, Ștefan. **Exemplu:** Emilia – cochilia.

- b) Realizează o listă de daruri cu rimă și pentru colegii tăi.

ÎN LUMEA SUNETELOR ȘI A CULORILOR

Se spune despre voi, copii, că dați culoare lumii, că gândiți în sunete și imagini, în mișcări și gesturi! Voi, copii, știți cel mai bine cum să intrați în vorbă cu plante sau animale de la noi, de la Polul Nord, din mări și oceane, de oriunde. Voi puteți inventa și reinventa lumea cu imaginația voastră, pentru că voi vă întrebați cel mai des: *De ce?*

Sigur ți s-a întâmplat și ție să vorbești cu o steluță, cu un fluture... Ce-ai întrebat?

Citește în paginile următoare despre copii ca tine sau altfel decât tine!

Află despre cuvinte care colorează lumea și o redau mai bogată în însușiri!

Fram, ursul polar

după Cezar Petrescu

Fram era atracția Circului Struțki. De la o vreme, era ca un om **deznădăjduit**. I se făcuse dor de ghețurile polare. Directorul circului a înțeles că nu-i mai rămăsese decât să-l trimită la Polul Nord. Găsise pe cineva care s-a oferit să-l ducă pe Fram în patria urșilor albi.

Vestea făcu **vâlvă** în circ. În ziua plecării au trecut cu toții, clovni și gimnaști, acrobați și călăreți, să-și ia rămas bun de la ursul polar. Cel mai de la urmă a rămas clovnul August. La spectacole, avea nasul ca un gogoșar roșu și părul cărămiziu din perucă, așa cum îl zbârlea, ca să stârnească râsul galeriei. De data asta nu mai era așa.

Era dimineață. Încă nu sosise ceasul reprezentației. August nu-și îmbrăcase încă hainele de paiată și nu-și pictase fața. Era acum un om ca toți oamenii: slăbuț, scund, îmbrăcat în haine sărăcăcioase, cu obrazul obosit și cu ochii rotunzi, triști.

Așa arăta August în viața adevărată, după ce-și lepăda fracul portocaliu cu o coadă stufoasă, ghetete lungi, peruca roșcată și nasul caraghios. Era un om bătrân, bolnav și singur. Ca și Fram, se simțea o ființă **ostenită**. Ar fi vrut și el să scape de viața aceasta de **paiată nostimă**, de salturi mortale și de strâmbături caraghioase, care fac mulțimea să râdă. Dar pentru el nu se afla nicio scăpare.

Acum clovnul bătrân venise să-și ia rămas bun de la Fram, ursul alb, polar. Șapte ani cutreieraseră împreună oraș după oraș, cu circul. Au fost răsplătiți cu aplauze, s-au bucurat de simpatia mulțimii. Acum viața îi despărțea.

August intră în cușca lui Fram. Ursul îl privi cu ochii blânzi și buni. Prietenia lor era veche. S-ar fi zis că ursul înțelege și el cu ce preț, în multe seri, paiata se silea să fie veselă ca să încânte mulțimea.

– Așadar, pleci? întrebă August, trecându-și mâna prin părul lui Fram.

Ursul nu știa să răspundă. De altfel nici nu știa că pleacă.

Se mirase că toți au trecut pe la el, că l-au dezmiertat, că i-au împărțit siropuri dulci, fructe parfumate, pește uscat, alte daruri. Dar nu înțelegea rostul acestor dovezi de dragoste. Simțea că se pune la cale ceva nou și neobișnuit. Mișcarea oamenilor făcu să îi treacă și lui un neastâmpăr în vine. Priceperea sa se oprise însă aici.

– Așadar, pleci? repetă întrebarea August. Îmi va fi urât. Circul rămâne gol fără tine.

Clovnul își îngropă obrazul bătrân și zbârcit în blana ursului alb.

Fram îl atinse cu un gest ușor, prietenos și blând, cu laba, parcă înțelegându-i durerea.

Omul se smuci deodată de lângă animal. Simțea că lacrimi sărate îl podidesc. Nu voia să vadă alți oameni acest spectacol caraghios: August, clovnul, plângând!

Vocabular

deznădăjduit – fără speranță

vâlvă – agitație, frământare

ostenită – obosită

paiată – clovn, bufon

nostimă – amuzantă

Scriere corectă

- Prietenii lui Fram **i-au** împărțit siropuri dulci.
- Ei îl **iau** pe Fram și îl duc la Polul Nord.

Descoperă textul!

- Formulează răspunsuri la întrebări.
 - Cine era atracția circului Struțki?
 - Unde urma să fie dus Fram? De ce?
 - Cine era August?
 - De ce dorea August să scape de viața de clown?
 - De ce a intrat August în cușca lui Fram?
 - De ce l-a întristat pe August plecarea lui Fram?
- Scrive enunțurile completând cuvintele ascunse sub urme.
 - În ziua plecării au trecut cu toții, și , și , să-și ia rămas bun.
 - August ar fi vrut să scape de viața de paiată , de salturi și de strâmbături .
 - Fram îl atinse cu un gest , și , cu laba, parcă înțelegându-i durerea.
- Ce ai aflat despre August? Completează cu informații din text un tabel asemănător.

August	omul obișnuit	clownul
înfățișarea	slăbuț,	nas ca un gogoșar roșu,
îmbrăcămintea
starea sufletească

Lucrează!

- Scrive enunțul, apoi subliniază *ce alte daruri* a primit Fram, în afara celor menționate în text. I-au împărțit siropuri dulci, un cerc roșu, fructe parfumate, pește uscat, o minge ovală, un lanț auriu, sardele sărate.
- Observă chipul fiecărui clown, apoi scrie cuvântul potrivit.

clown serios

clown ...

clown ...

clown ...

clown ...

Atelier de creație – Cuvinte magice

- Continuă enunțul: *Prietenia înseamnă* Realizează un desen sugestiv.

.... să pun brațul meu peste brațul cald al prietenului meu, iar ochii mei să vadă ceea ce văd ochii lui senini.

Joc – Descoperă cuvântul!

Scrieți, pe câte o fâșie de hârtie, un cuvânt care arată ce reprezintă prietenia pentru fiecare. Din toate fâșiile de hârtie realizați **AULIUL** prieteniei.

Adjectivul

Observă!

1 a) Citește textul.

S-a pornit o ploaie mărunță. Bate un vânt rece. Clopoțelul anunță sfârșitul orelor. Ticu, un băiețel scund, cu ochii albaștri și părul blond, se tot ridică pe vârfuri, privind spre ușa școlii.

O așteaptă pe sora lui, Elena.

– Pe cine cauți? îl întreabă doamna Matei.
– Pe sora mea, Elena.
– Spune-mi cum arată, poate o văd eu, spune doamna.
– E o fată înaltă și subțire, are părul creț, roșcat și are ochii albaștri. Este îmbrăcată cu trening albastru. Are o geantă mare, verde, de sport și o minge galbenă. A fost la handbal.

– Gata, am văzut-o! Uite-o, e în pragul școlii!

b) Găsește cuvintele care ajută la recunoașterea Elenei.

c) Observă ilustrația. Precizează care este Elena.

2 Completează spațiile punctate cu însușirile precizate în text. Adaugă încă trei însușiri potrivite, în fiecare caz.

- trening
- băiețel
- vânt

Lucrează!

3 Scrie fiecare substantiv însoțit de adjectivele care se regăsesc în textul de mai sus.

- ploaie – rece, mărunță, torențială
- geantă – rotundă, mare, verde

4 a) Realizează un tabel asemănător, apoi completează-l cu informații din text.

	statură	ochi	păr
Ticu
Elena

b) Precizează care sunt asemănările și deosebirile dintre cei doi frați.

5 Alcătuieste propoziții cu adjectivele care au înțeles opus cuvintelor: *rece*, *înalt*, *mare*, *veseli*.

6 Transcrie, din textul *Fram, ursul polar*, după Cezar Petrescu, alineatele în care este prezentat August, așa cum era el în viața reală. Subliniază adjectivele.

Atelier de creație – Marionete

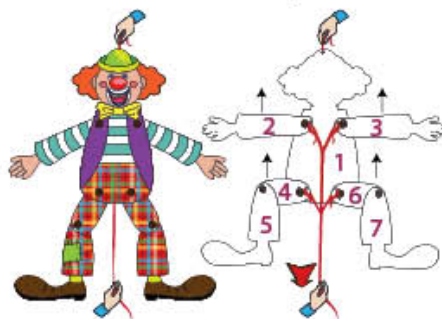
- 7 a) Ascultă cu atenție instrucțiunile din manualul digital, apoi realizează o marionetă asemănătoare celei din imaginea alăturată.
b) Prezintă colegilor marioneta, folosind cât mai multe adjective.

IMPORTANT

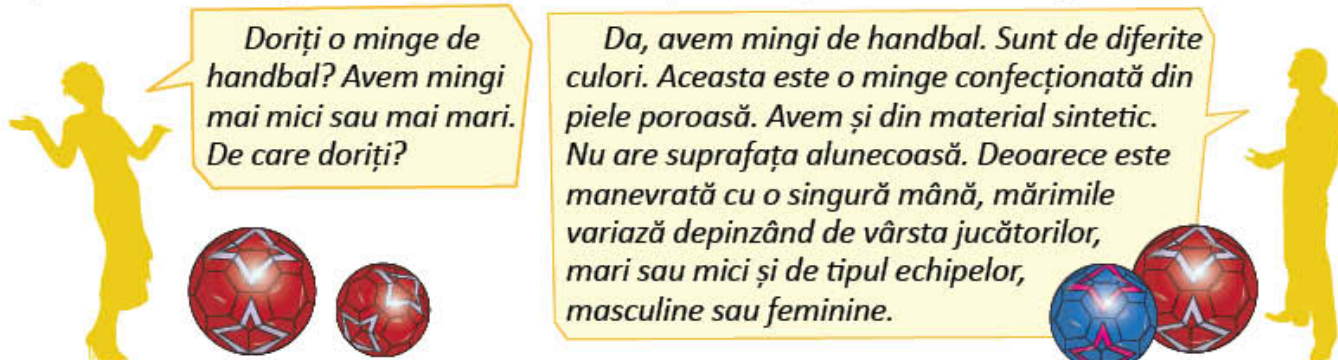
Cuvintele care se referă la substantive și indică însușiri ale unor ființe, lucruri sau fenomene ale naturii sunt **adjective**.

Descrierea unui obiect. Descrierea unei activități

Observă!

- 1 a) Dacă tu ai fi cumpărătorul, de la cine ai cumpăra mingea? Motivează răspunsul.

Doriți o minge de handbal? Avem mingi mai mici sau mai mari. De care doriți?

Da, avem mingi de handbal. Sunt de diferite culori. Aceasta este o minge confecționată din piele poroasă. Avem și din material sintetic. Nu are suprafața alunecoasă. Deoarece este manevrată cu o singură mână, mărimile variază depinzând de vârsta jucătorilor, mari sau mici și de tipul echipelor, masculine sau feminine.

b) Identifică adjectivele din textele de mai sus și precizează la ce ajută ele în prezentarea mingii.

c) Formulează răspunsuri, cu ajutorul informațiilor din textele de mai sus.

- Cum se numește obiectul prezentat?
- Ce culoare are?
- Din ce material este confecționat?
- La ce se întrebuițează?
- Câte tipuri există?
- Cine folosește obiectul?

- 2 a) Completează primele două coloane ale tabelului *Știu, Vreau să știu, Am aflat*, cu informații despre jocul de handbal.

b) Citiți în perechi textul *Jocul de handbal*, apoi completați coloana *Am aflat*.

Jocul de handbal este un joc colectiv, cu o tehnică simplă. Pentru că îmbină alergarea și săritura cu prinderea și aruncarea, este un joc dinamic în care se aplică principiul fair-play-ului, adică respectarea adversarilor și a regulilor de joc. Denumirea sportului vine de la *hand* (mână) și *ball* (minge), deoarece jucătorii aruncă mingea cu mâna, încercând să o introducă în poarta echipei adverse. Este un joc tânăr față de alte jocuri sportive.

Povestea handbalului a început demult, când directorul unei școli din Danemarca le-a interzis elevilor să mai joace fotbal, din cauza accidentărilor. Pentru că nu au putut renunța la jocul cu mingea, băieții mai mari au început să joace fotbal... cu mâna!

Profesorul de sport, încântat de ideea elevilor, a acordat un cadru organizat jocului inventat, stabilind câteva reguli generale. Tot el a numit jocul *handball*. (*Enciclopedia copiilor*)

- 3 Formulează răspunsuri despre jocul descris în textul de mai sus:

- Cum se numește?
- Cum a apărut?
- Ce fel de joc este?
- Cine participă?
- Cum se joacă?

Lucrează!

- 4 Alege un obiect din camera ta. Descrie-l colegilor astfel încât ei să poată avea o imagine cât mai cuprinzătoare a acelui obiect.

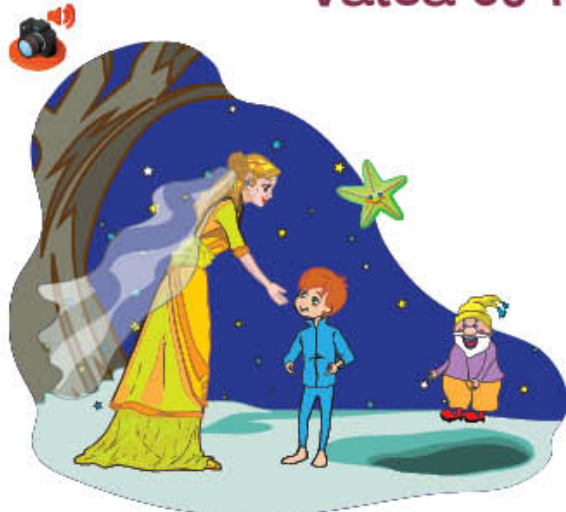
IMPORTANT

- **a descrie** = a prezenta cu ajutorul cuvintelor.
- Pentru a descrie un obiect, un lucru, un loc, un joc, trebuie să faci referire la aspect, mărime, formă, culoare, mișcare, sunete, gust, întrebuițare, după caz. Poți prezenta modul în care a apărut, cum a fost inventat.

Valea cu fluturi, cu păsări și cu flori

după Fănuș Neagu

Bănică se sculă înainte de miezul nopții și se uită pe fereastră. Sus, în cer, Luna **bucălată** certa o stea verde, cu codițe:

– Să nu te mai prind că-ți bagi nasul în copca pe care am făcut-o în Dunăre!

Era o noapte liniștită de la sfârșitul lui februarie. În noaptea asta o să se întâmple ceva nemaivăzut, își zise băiatul, uitându-se pe fereastră. În clipa aceea, Luna se schimbă într-o fată cu un voal alb și lung, care cobora încet prin văzduh.

Din **copcă** ieși un pitic dolofan, cu **șalvari** portocalii, turcești, cu cizme roșii și o scufie galbenă cu ciucuri albaștri.

– Du-te și adu-l aici pe Bănică! Vreau să-i arăt cel mai frumos lucru, fiindcă el a salvat de la îngheț niște lebede, surorile mele! zise Luna.

Piticul veni spre casa băiatului, îngenunche pe ultima treaptă a scării și spuse:

– Domnule, vă invit să mergeți cu noi, să vă arătăm mai bine primăvara.

– Sunt gata, spuse Bănică și-o porni la drum.

Ajuns în fața Lunii, băiatul se înclină. Luna-și flutură părul blond, lung și îl mângâie pe obraji. Stelele se mișcă, sunându-și cerceii de **cleștar** și începură un cântec minunat. Steluța verde, cu care băiatul vorbea în fiecare seară, înainte de culcare, i se așeză pe umeri și-i spuse:

– Tu ești prietenul meu, dar nu știu cum te cheamă!

– Bănică, răspunse băiatul.

Luna porni în zbor, spre valea cu migdali și smochini și toți trebuiră s-o urmeze.

– Aici, vorbi Luna, în migdalii și smochinii aceștia, sunt închise bucuriile primăverii. Ești primul om care vede cum le dau drumul să umple câmpiile și munții!

Se apropie de un migdal, îl sărută și trunchiul se desfăcu și, din el, ca dintr-o lădiță vrăjită ieși o puzderie de fluturi albi, roșii, galbeni, care se răspândiră în lumină. Fiecare migdal arunca în înălțimi roți multicolore de fluturi. Bănică privea și ochii lui albaștri scânteiau de bucurie.

– Acum, spuse Luna, o să dau drumul păsărilor.

Își trecu mâna peste creștetul smochinilor și păsările țâșniră în văzduh. Erau atât de multe încât stuful se încălcea la trecerea lor. Stele și păsări și fluturi, într-un amestec nemaipomenit, se roteau între hotarele văii.

– Acum să se deschidă florile! spuse ea.

Dintr-o dată, toți copacii înmuguriră și crengile se acoperiră cu flori albe, liliachii, prin care începură să umble albinele. Cât ai clipi, Luna luă în mâinile ei două nuiele de salcie, îl încinse pe Bănică peste șolduri și-i zise:

– Să crești fecior înalt, cu mijlocul subțire și **mlădios** ca salcia primăverii!

Apoi, Luna se aplecă, îl sărută pe frunte și, într-o clipă, sui cu alaiul de stele în cer, unde e locul ei. Bănică se întoarse în pat, rugându-l pe pitic să-i trimită un vis frumos.

Vocabular

bucălată – cu obraji plini, grăsuți

copcă – gaură făcută în gheața unui râu, a unei bălți, pentru pescuit

șalvari – pantaloni foarte largi, strânși la gleznă

cleștar – cristal

mlădios – elastic

Descoperă textul!

- Alege varianta care continuă fiecare enunț dat.
 - Bănică privea pe fereastră într-o noapte
 - de la începutul iernii
 - de la începutul lui februarie
 - de la sfârșitul lui februarie
 - Băiatul a primit o invitație de la
 - o vrăjitoare
 - o zână
 - un spiriduș
- Formulează răspunsuri la întrebări.
 - Ce înfățișare avea Luna în visul lui Bănică?
 - De ce dorea Luna să îi arate băiatului cel mai frumos lucru?
 - Ce a văzut Bănică în valea cu migdali și smochini?
 - De ce crezi că Luna a ales tocmai nuiielele de salcie pentru a-l încinge pe Bănică?

- Completează, pe baza textului, un tabel asemănător celui de mai jos.

							
cizme						

Lucrează!

- Identifică în imaginea alăturată piticul care a ieșit din copcă. Prezintă-i înfățișarea utilizând adjective.
- Găsește în text cuvintele folosite pentru a descrie:
 - mulțimea fluturilor;
 - trunchiul migdalului;
 - mulțimea stelelor.
 - Scie care sunt bucuriile primăverii. Realizează un desen.
- Alcătuiește propoziții în care să folosești adjectivele: *liliachii, portocalii, aurii*.

Atelier de creație – Inspirație

- Scie enunțuri, după model, folosind cuvintele scrise cu albastru.

Privesc ultimele raze ale Soarelui, aurii ca spicele grâului.

Miros parfumul fin ca mătasea mugurilor de salcie.

Aud glasul unei păsă-rele, melodios ca un fluier fermecat al serii.

Mângâi blănița motanului meu, moale ca o catifea.

Joc – Luați distanță!

Descoperă cuvintele, apoi transformă-le după modelul: *pânză – împânzit*.

Adjectivul – numărul și genul

Observă!

- 1 a) Mihai și Anca pregătesc ornamente cu flori și cu fluturi, pentru mamele și bunicile lor. Mihai are de făcut un ornament, iar Anca, două. Citește cum procedează ei.

• Materiale necesare:

• Instrucțiuni:

UN ORNAMENT DOUĂ ORNAMENTE

o floare albă – două flori albe
 un fluture alb – doi fluturi albi

un nasture galben – doi nasturi galbeni
 o bulină galbenă – două buline galbene

o sârmă verde – două sârme verzi
 un dop verde – două dopuri verzi

- se decupează o floare din pânză albă;
- se perforează în mijloc;
- se așază nasturele pe mijlocul pânzei;
- se trece sârma prin orificiile nasturelui;
- se trec capetele sârmei prin dopul găurit și se îndoie fiecare capăt al sârmei;
- se introduce capătul unui pai verde prin gaura dopului;
- se lipește fluturele pe o bulină galbenă;
- se lipește bulina galbenă pe tulpina florii.

- b) Completează un tabel asemănător, cu substantivele și adjectivele din primul chenar de la punctul a).

substantivul	adjectivul	Genul			Numărul	
		masculin	feminin	neutru	singular	plural
floare	albă		X		X	
flori	albe		X			X
fluture	alb	X			X	
fluturi	albi	X				X

IMPORTANT

- Adjectivul are același număr și gen ca substantivul pe care îl însoțește.

Lucrează!

- 2 Găsește adjectivul potrivit fiecărui substantiv. Adaugă încă trei adjective pentru fiecare substantiv.
 a) copil b) cui c) carte
 • acru • deschisă • ruginiu • vesel
- 3 Schimbă numărul substantivului și scrie forma potrivită a adjectivului care îl însoțește.
 a) vânt puternic →
 b) vale adâncă →
 c) fluture roșu →
- 4 Scrie, din textul *Valea cu fluturi, cu păsări și cu flori*, după Fănuș Neagu, patru substantive la numărul singular și patru la numărul plural, însoțite de adjective.

Joc – Un adjectiv din adjective

Descoperă cuvântul care lipsește din enunț!

Fata cu ochi negri și fața ovală, acoperită de voaluri fine prin care se întrezărea un cercel albastru cu pietre luminoase îl chemă cu glasul său duios pe piticul

(3a) (1a) (1b) (1a) (3b) (2a) (2b)

	1 (feminin)	2 (masculin)	3 (neutru)
a (singular)
b (plural)	negri

Descrierea unei persoane

Observă!

- 1 a) Citește textul *Colegul meu*, din chenarul de mai jos.

Marin este colegul meu. Este un băiat de zece ani, înalt, suplu, cu părul negru și ochii tot negri. Este un dansator talentat. S-a pregătit intens pentru concursul de dans sportiv. A citit și o carte despre istoria dansului. Se antrenează mult. Este un copil ambițios și ordonat. Îi plac legumele și fructele proaspete și respectă orele de somn. La concurs va purta un costum albastru cu un fluture alb și pantofi albi.

- b) Scrie adjective care indică însușirile fizice și însușirile sufletești ale lui Marin.

Lucrează!

- 2 a) Gândește-te la un coleg sau la o colegă din clasa ta. Completează un tabel asemănător.

Indică:	eu
însușiri fizice		
însușiri sufletești		
talente, înclinații		
activități de timp liber		
mâncare preferată		
îmbrăcăminte preferată		

IMPORTANT

- Pentru a descrie o persoană observă cu atenție aspectul fizic, comportamentul, preocupările.
- **Prezintă:**
 - Cine este?
 - Cum arată?
 - Ce fel de persoană este?
 - Ce îi place să facă?
 - Cum se comportă?

- b) Scrie un text folosind informațiile pe care le-ai completat în tabel.

El/ Ea este, în timp ce eu sunt
El/ Ea știe foarte bine să facă, iar eu
El/ Ea preferă să, iar eu
Lui/ Ei îi place, iar mie
Hainele lui/ ei preferate sunt, în timp ce eu prefer

- c) Realizează un tabel asemănător celui de la punctul a). Scrie, pe spațiul punctat, numele unei persoane din familia ta. Completează tabelul, apoi scrie un text după modelul de la punctul b).

- 3 a) Desenează tabelul alăturat. Citește textul de mai jos, apoi completează tabelul cu informații din text:

✓ pe care le știai; + noi; ? despre care vrei să afli mai mult.

✓	+	?

Ștefan Luchian, unul dintre cei mai mari pictori români, s-a născut în satul Ștefănești, din nordul Moldovei.

Oamenii îl îndrăgeau pentru firea lui deschisă și sinceră. Era un pictor modest, vorbea puțin despre creația lui.

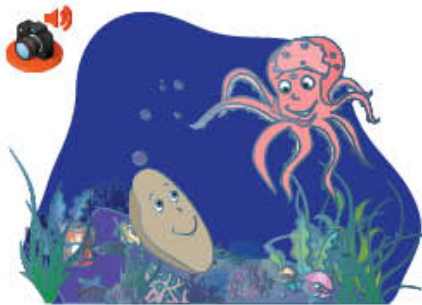
O boală cruntă l-a lovit. Cu vederea slăbită, a reușit să creeze lucrări nepieritoare. Autoportretul *Un zugrav* înfățișează ovalul prelung al feței și mâna osoasă, obosită, care ține penelul între degete ca pe o comoară.

- b) Scrie adjectivele care indică însușiri fizice și însușiri sufletești ale pictorului.

Pietricica și caracatița

după Henri Cornélus

Povestea este despre un pui de caracatiță cu opt tentacule, lungi de treizeci de centimetri. Trăia într-o casă submarină, scobită într-o stâncă uriașă, căptușită cu alge. Avea o grădină cu mulți copăcei de coral drepți și trandafirii, cu alge albastre, verzi, violete printre care treceau peștișori mici de culoarea curcubeului, pești țepoși, trandafirii sau cenușii, creveți transparentți ca niște geamuri curate. Erau acolo pești bărboși, pești mustăcioși, pești roșii ca jăratul aprins, pești mici, albaștri precum safirul. Algele semănau cu niște dansatoare care se mișcau în sunetele orchestrei mării. Razele soarelui se strecurau pieziș, ca niște andreele care împleteau haine calde ca să nu le fie frig sirenelor din adâncuri.

Caracatița nu vedea frumusețile căci se gândea doar la mâncare. Prindea câte un crab, îl înghițea și își spunea: *Mănânc, deci sunt fericită!* Uneori, ca să-i treacă timpul, își schimba culoarea după plantele marine. Devenea trandafirie precum coralul, cenușie ca o stâncă sau brună ca o algă. Dușmanca ei era **murena** cu corp lung cenușiu și pătat, cu bot **rapace**, urât și prelung. Când o zărea, caracatița arunca spre ea un nor gros de cerneală, apoi se strecura la adăpost.

Într-o zi, se iscă o furtună puternică, ce răscoli peștii și algele. Când apele se liniștiră, caracatița ieși din ascunzătoare. În fața intrării, descoperi o pietricică frumoasă și rotundă, roasă de mare, ca un săpun fin de toaletă.

- Bună ziua, caracatițo! îi spuse pietricica.
- Și tu poți vorbi? o întrebă caracatița.
- Află că toate lucrurile vorbesc celor care știu să le asculte.
- Desigur, spuse caracatița, fără să înțeleagă. De unde vii?
- Străbat marea de sute de ani. Vrei să fii prietena mea?

Caracatița deschise ochii mari și rotunzi:

- Ce este un prieten?
- E cineva care te iubește și te apără când ești în primejdie.
- N-am nevoie! Am cerneală ca să mă apăr, spuse caracatița.

Deodată, din mijlocul unui morman de alge se ivi capul înspăimântător al murenei. Caracatița o ținti din fugă și trimise spre ea un nor de cerneală. Dar, vai! Caracatița nu mai avea cerneală! Sfârșitul îi era aproape.

Atunci se întâmplă o minune. Pietricica se ridică pe suprafața ei netedă și alunecă în fața ascunzătorii în care intrase caracatița, chiar când murena se năpustea într-acolo. Aceasta se izbi de pietricică, o lovi cu coada, dar nu reuși s-o urnească din loc. Se retrase cu chipul înnegrit de ciudă.

Caracatița întrebă:

- De ce ai făcut asta, pietricico?
- Așa..., spuse aceasta timid.
- Fără îndoială, pentru că ești...
- Prietena ta, îi șopti pietricica.

Așa s-au împrietenit. De atunci, când murena încerca s-o scoată pe caracatiță din ascunzătoare, pietricica se ridica și astupa intrarea. Caracatița îi spunea apoi toate poveștile mării.

Vocabular

mureună – pește cu corpul alungit și foarte lacom

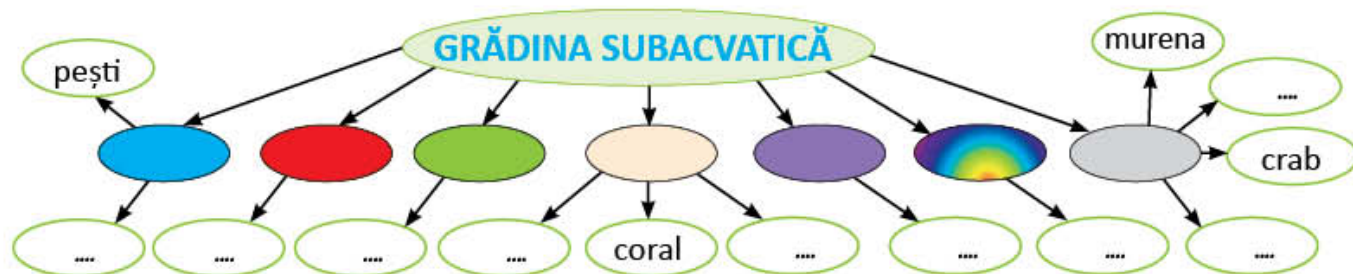
rapace – lacom, prădalnic, răpitor

Descoperă textul!

- Formulează răspunsuri la întrebări.
 - De ce nu vedea caracatița frumusețile?
 - Cum se apăra caracatița de murenă?
 - Când a întâlnit-o caracatița pe pietricică?
 - Cum s-au împrietenit caracatița și pietricica?
- Completează spațiile punctate cu informații din text.
 Creveții erau transparenți ca Erau pești bărboși asemenea, pești roșii ca, pești albaștri precum Caracatița devenea trandafirie precum, cenușie ca sau brună ca

Lucrează!

- Lucrați în grup.** Realizați o schemă pentru a evidenția culorile viețuitoarelor din lumea subacvatică.

- Completează un tabel asemănător cu informații pe care le-ai aflat din text despre caracatiță.

	mediul de viață	adăpostul	alcătuirea corpului	hrana

- Subliniază adjectivul din următorul enunț: *Murena se retrase cu chipul negru de ciudă.*
 - Formează cuvinte pornind de la modelul: *în + negru → înnegrit.*
 - în + negură →
 - în + nor →
 - în + noroi →
 - în + nod →
- Transformă, după modelul: *coral trandafiriu → corali trandafirii → trandafirii corali.*
 - pește argintiu → →
 - crab fumuriu → →
 - crevete străveziu → →

Atelier de creație – Marea cântă

- Lucrați în grup.**

- Citiți poezia și creați încă o strofă.
- Compuneți o melodie potrivită.
- Interpretați cântecul.

Orchestra mării și baletul algelor

Cântă marea înspumată
 Cu nisipul, în duet,
 Vin perechi, perechi de alge
 Invitate la balet.

Joc – Puzzle

Observă forma pieselor pe care sunt scrise silabe. Descoperă cuvintele. Scrie-le.

Scrierea unor instrucțiuni

Observă!

- 1 Citește fragmentul de mai jos și spune prin ce te surprinde.
Un creion, rudă bună a unui pom, s-a cocoțat în buzunarul unui om. L-a însoțit la școală, în târg și cu sânge, tot ce a văzut a păstrat ca într-un aparat de fotografiat.
(*Lecție de desen, după Lucia Olteanu*)
- 2 a) Ce întrebări are un ghiozdan? Citește variantele următoare de răspuns:
 - echipament școlar; • bagaj cu griji; • stâlpul unei porți de fotbal; • parada modei; • ascunzătoare pentru pitici; • cufăr pentru emoții; • transport rechizite școlare; • cumpărături.
 b) Scrie pe o coloană întrebările obișnuite, iar pe alta, pe cele surprinzătoare.
- 3 a) Citește explicația cuvântului *plută*, apoi alcătuește două propoziții folosind acest cuvânt.
 - **plută** – material gros, neted, poros, impermeabil, elastic, mai ușor decât apa, obținut din scoarța unor specii de stejar și folosit pentru fabricarea dopurilor, a colacilor de salvare sau ca material izolant
 b) Observă obiectele din imaginile 1 și 2, apoi formulează răspunsuri.
 - Cum se numesc obiectele? • Din ce material sunt făcute? • Ce formă au? • Ce culoare au?
 c) Scrie întrebări obișnuite, apoi întrebări surprinzătoare ale dopului de plută.

- 4 Citește indicațiile. Realizează suporturi pentru a marca locul la masă al invitaților tăi.

Materiale necesare: trei dopuri de plută, elastic pentru borcane, fundă, hârtie, creioane colorate, scobitoare.

Instrucțiuni: Se prind cele trei dopuri cu elastic, se fixează funda, se scrie pe un carton numele copilului. Se așază cartonul pe o scobitoare care se fixează pe unul dintre dopurile de plută.

Lucrează!

- 5 Ce poți face cu o coală de hârtie? Scrie cât mai multe întrebări.
Exemplu: cornet, evantai, Alege o idee și confecționează obiectul propus.
- 6 Observă suportul din imaginea alăturată. Scrie instrucțiunile pentru utilizarea într-un mod surprinzător a unui clește de rufe.

Atelier de creație – Definiții

PORTOFOLIU

- 7 a) Citește definițiile surprinzătoare pentru *fluture* și pentru *cărăbuș*.
 - *fluturele* – o scrisoare împăturită în două, care caută adresa unei flori
 - *cărăbușul* – un mugure întârziat, care se deschide și zboară din castan
 b) Scrie definiții amuzante, surprinzătoare, pentru *buburuză* și *vioară*.

ASCUȚĂM ȘI COMUNICĂM

▶ Ascultă poeziile din manualul digital.

Lucrează!

1 a) Stabilește corespondența între fiecare text audiat, eticheta și ilustrația corespunzătoare.

A. Numărătoare pentru joc

B. Învățare

C. Oferire de instrucțiuni

b) Ascultă din nou poezia *Rețeta*. Scrie, pe baza textului, instrucțiuni pentru realizarea *hranei stelelor verzi*.

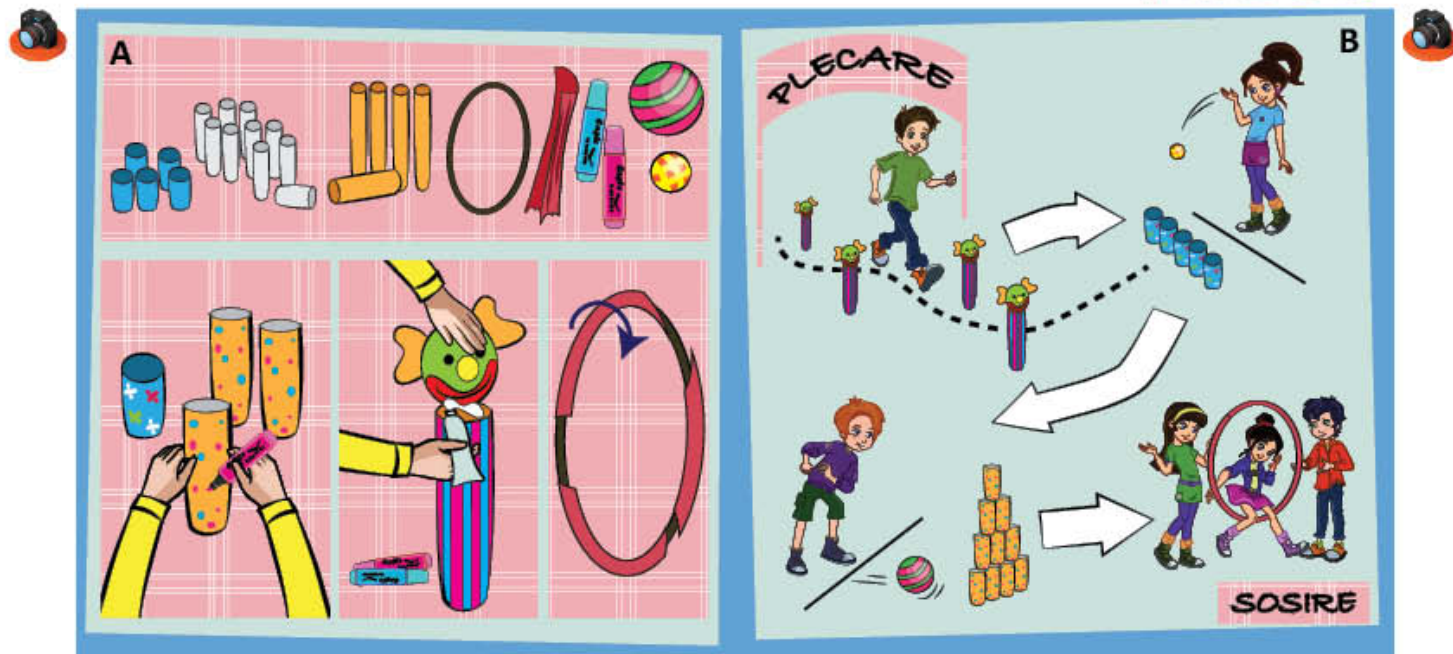
c) Realizează un desen folosind trei culori, la alegere, dintre cele menționate în textul *Culorile au temperatură și vorbesc*, de Constanța Buzea. Motivează, pe baza textului, alegerea ta.

2 **Lucați în grup.** Observați, în imaginea **A**, modul de realizare a obiectelor folosite în traseul aplicativ ilustrat în imaginea **B**.

a) Scrieți lista materialelor necesare, apoi instrucțiunile de realizare.

b) Stabiliți, oral, regulile traseului aplicativ, apoi scrieți-le.

PORTOFOLIU

Recapitulare

A citi cu degetele

l o u i s

b r a i l l e

Trăia cândva, în Franța, un băiețel pe care îl chema Louis Braille.

Într-o zi, pe când se juca în atelierul de pielărie al tatălui său, s-a accidentat la ochi. În ciuda efortului depus de medicii din vremea aceea, copilul și-a pierdut vederea. Lumea plină de culoare și lumină a dispărut și i-a luat locul întunericul nesfârșit. I-au mai rămas mirosurile, sunetele, mângâierile, mișcarea. Louis era un copil jucăuș, vesel și dornic să învețe.

Când a venit timpul, părinții l-au trimis la o școală pentru nevăzători ca să studieze muzica.

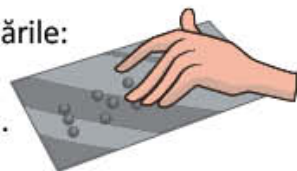
Pe atunci, pentru ca nevăzătorii să învețe înălțimea sunetelor muzicale, se foloseau un fel de bolduri, unele mai înalte, altele mai scunde. Louis a dovedit talent la muzică și cânta la orgă în diferite catedrale. Mai târziu, Louis a devenit profesor de muzică pentru copiii nevăzători.

Elevii lui erau talentați la muzică, dar aveau dificultăți mari la învățarea alfabetului.

Atunci, Louis s-a gândit să folosească sistemul *punctelor în relief*, așa cum erau folosite, la învățarea sunetelor muzicale, acele cu gămălie. Astfel, el a inventat formidabilul **alfabet Braille**, pentru nevăzători, care îi poartă numele.

Lucrează!

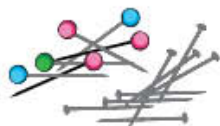
- 1) Scrie adjective care indică însușiri fizice și însușiri sufletești ale copilului.
 - 2) Realizează o scurtă descriere a copilului Louis Braille, ajutându-te de întrebările:
 - Cine este?
 - Cum este?
 - Ce știa să facă foarte bine?
 - 3) Completează enunțul: *Dacă m-aș întâlni cu Louis Braille, i-aș spune că*

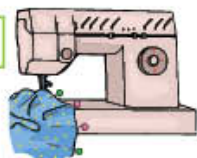
- 2) Alege un fragment și realizează un *jurnal cu dublă intrare*.

- 3) Alcătuieste câte o propoziție cu fiecare dintre adjectivele: *scund, talentat, formidabil*.
 - 4) Caută în dicționar cuvinte cu înțeles asemănător celor de la punctul a). Scrie-le la numărul plural.

- 4) Observă imaginile. Scrie pe o coloană întrebunițări obișnuite ale boldurilor, iar pe alta, întrebunițări mai puțin obișnuite. Adaugă alte două exemple în fiecare coloană.

1

2

3

4

- b) Observă imaginea cu numărul 3. Scrie câteva instrucțiuni pentru realizarea lucrării.

Atelier de creație – Suport pentru birou

Joc – Jocul încrederii

- 5) **Lucreți în perechi.** Scrieți instrucțiunile de realizare, apoi construiți obiectul.

Copiii se așază în cerc. În mijloc se pun patru scaune. Se formează perechi. Un copil închide ochii, iar celălalt îl conduce, cu ajutorul unor instrucțiuni, astfel încât să nu atingă scaunele. Se schimbă rolurile. Fiecare va relata ce a simțit când a condus și când a fost condus. Jocul continuă cu alte perechi.

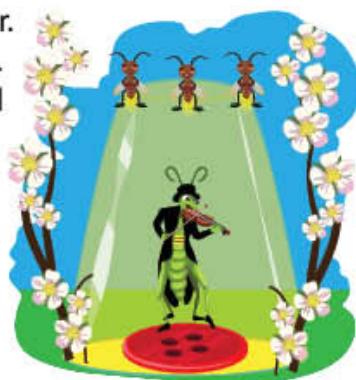
Evaluare

 Citește, cu atenție, textul **Rețeta pentru teatru la pahar sau teatru de buzunar**, după Lucia Olteanu.

Am ales teatrul la pahar pentru că e mai mișcător, adică se mută ușor. Cu două ramuri albe de cireș, închipuim o ninsoare, o ninsoare de floare. N-aveam reflectoare? Cei trei licurici au becuri prea mici, nici iepurașul dârdâind de frică nu-i turbină să dea lumină, parcă voi copii, la examen când tremurați produceți kilowați? Deci, doar în ziua mare și pe soare, dai spectacol în pahare.

Dar ne-am luat cu zorul și am uitat să completăm decorul. Un năsturel roșu devine masă, scăunel sau carusel (după cum o cere situația). Explicația: scenograful e cusut de el. Căutăm apoi un greier subțirel, subțirel și frumușel, tenor pentru fundalul sonor.

La alegerea vedetelor am ținut cont de gabarit, ne-am oprit la o furnică mică și un ou rotund de rândunică. Furnică, sentimentul tău e prea mare, nu încapă în teatrul din pahare. Ne-am luat cu sentimentele duioase și alunecoase, s-a făcut ora patru și am uitat de teatru. Asemenea teatrelor la pahar poți deschide teatre în fiecare buzunar. Acolo vedetele sunt banii și cheile de metal, născătoarele de scandal. Așa-i rețeta teatrului din pahar sau a celui din buzunar. Rămâne secretă o altă rețetă, a teatrului din degetar și mai ales a teatrului deschis în capul fiecărui copil ștrengar. Și acum goniți din geam puiul ăsta gureș de pițigoi. Ce a găsit atât de caraghios la noi? Pițigoiul curios ne confundă cu un teatru în pahar, de jocul de-a viața încă nu are habar.

- 1 Scrie adjectivele din text care însoțesc substantivele de mai jos.
- a) năsturel c) pițigoiul e) copil
b) ou d) furnica
- 2 Încercuiește **A** pentru adevărat sau **F**, pentru fals.
- ♦ a) O ramură de cireș devine o ninsoare. **A F**
♦ b) Un năsturel roșu devine reflector. **A F**
♦ c) Un greier devine tenor. **A F**

- 3 Completează tabelul cu încă trei adjective din text și bifează, după model.

adjectivul	masculin	feminin	neutru	singular	plural
albe		X			X

- 4 Scrie cinci instrucțiuni de realizare **a ceasului cu nasturi**.
Se trasează un cerc pe

- 5 Descrie un coleg/ o colegă. Scrie șase enunțuri. Precizează:
- Cum îl (o) cheamă?
 - Cum arată?
 - Ce știe să facă cel mai bine?
 - Ce preferă să facă?

- Ce îi place să mănânce?
- Ce îmbrăcăminte preferă?

Cum te poți aprecia	1	2	3	4	5
Foarte bine	cinci adjective	♦♦♦	trei adjective	cinci instrucțiuni	șase enunțuri
Bine	patru adjective	♦♦	două adjective	patru instrucțiuni	cinci enunțuri
Suficient	trei adjective	♦	un adjectiv	trei instrucțiuni	patru enunțuri

✓ Pentru a merge mai departe, deschide manualul digital. Verifică și corectează, dacă este cazul!

Exersăm, corectăm, progresăm

Lucrează!

1 Citește textul de mai jos. Identifică adjectivele.

Era un perete mare, alb, gol, gol, gol.
De perete era sprijinită o scară înaltă, înaltă, înaltă,
Iar jos o scrumbie afumată, uscată, uscată, uscată.

El vine ținând în mâinile lui murdare, murdare, murdare,
Un ciocan greu, un cui mare, ascuțit, ascuțit, ascuțit
Și un ghem de sfoară groasă, groasă, groasă.

El urcă scara înaltă, înaltă, înaltă
Și bate cuiul ascuțit: toc! toc! toc!
Pe marele perete alb, gol, gol, gol.

Eu am compus această poveste simplă, simplă, simplă
Ca să se mire oamenii serioși, serioși, serioși
Și să se bucure copiii mici, mici, mici.

(*Scrumbia afumată*, după Charles Cros)

Atelier de creație – Norii

3 **Lucați în grup.** Observați ilustrația de mai jos.

Alcătuți un text asemănător celui de la exercițiul 1, în care să folosiți cât mai multe adjective.

Norul plutea în văzduhul albastru, albastru, albastru,

OBSERV CUM CITESC!

Lista mea de verificare

Am citit corect.	DA/ NU
Am respectat intonația.	DA/ NU
Am respectat pauzele.	DA/ NU
Am citit în ritm potrivit.	DA/ NU

2 **Lucați în perechi.**

Observați imaginea. Realizați o descriere intitulată *Bunicul și bunica*.

Folosiți și expresiile:

alb ca, moale ca, blând ca

Joc – Florile

Descoperă denumirile florilor în grilă. Scrie-le.

ÎMPREUNĂ

Eu pot, eu sunt magician! Eu pot, eu sunt magician!

Ce crezi, tu ești magician?

Descoperă în paginile următoare puterea cuvântului EU, bucuria cuvântului NOI!

Singuri putem face atât de puțin, împreună putem face atât de mult!

Împreună, descoperiți forța din VOI, care vă ajută să derulați proiecte reușite. Când lucrezi de unul singur, unele lucruri par mai grele, dar când sunt mai multe persoane greșeala devine... ocazie de învățare!

Zăpada mieilor

după Mircea Sântimbreanu

De cu seară, Omul de zăpadă, Geruleț, se pregăti să-și ia rămas bun de la copii. Se jucaseră toată iarna, dar câteva zile de **moină** și o **boare** primăvărată îi vesteau că a sosit timpul să-și facă bagajele și să plece în alte zări. De fapt, aproape că nu mai avea ce împacheta: doi-trei nasturi de cărbune, o rămășiță de măturoi și morcovul ce îi slujise drept nas.

Spre dimineață, se trezi learcă. Bătea un vânticel dinspre miazăzi, iar Geruleț simțea că se topește și că, dacă mai întârzie, se va prăpădi cu totul. Fără să mai stea pe gânduri, apucă unul din tăciunii ce-i încheiau vesta și scrise pe primul gard: *Prieteni, mă găsiți la Polul Nord!* Făcu apoi o săgeată, arătând nordul și porni agățându-se de un nor, cu o lacrimă în colțul ochiului.

La pol erau ghețari și zăpezi albe, urși albi și vulpi polare, dar nu erau copii. Lui Geruleț i se făcu dor de ei. Așa se face că ori de câte ori vedea un nor venind dinspre miazăzi, el îl întreba:

– Ce fac copiii? Ce vești îmi aduci de la ei?

Într-o zi un nor îi răspunse:

– Eu i-am văzut chiar ieri. Zburdau printre straturile de flori.

– Flori? Cum arată ele? spuse nedumerit Geruleț.

– Ca niște bulgărași de zăpadă roșii, galbeni, trandafirii...

– Copiii se bat cu bulgări colorați?

– Nu! Se plimbă prin parcul în care a răsărit iarba.

– Iarbă? Cum arată ea?

– E ca un covor de zăpadă verde și moale.

– Înțeleg, fac din ea oameni de zăpadă verde. Interesant!

– Nu-i așa cum îți închipui tu, Geruleț. Nu ating iarba, se joacă în nisip.

– Ce e nisipul?

– O pulbere fină ca o zăpadă de aur.

– Aha, înțeleg. Își pun zăpada aurie după gulerul paltoanelor, nu-i așa?

– Nu! Acum, copiii nu mai poartă paltoane.

– Cum așa? Acum, când au zăpadă roșie, galbenă, trandafirie, verde, aurie, ca o ninsoare dintr-un curcubeu?

Dar norul nu-l mai auzea. Fumega din ce în ce mai depărtat.

Geruleț ardea de nerăbdare să vadă și el zăpezile colorate. Se urcă în spinarea unui vânt. Ajuns la locurile știute, văzu orașul troienit de zăpezi verzi, galbene, roșii, mai strălucitoare decât toate zăpezile. Copiii alergau, dar nu se atingeau de ele. Erau atât de gingașe!

– Dacă le este dor de o bătaie cu bulgări de zăpadă, iată, scutur veșmântul meu ușor ca o blăniță albă de miel și-l aștern la picioarele lor.

Rugă vântul să-l ajute. Orașul răsună de bucurie.

– Zăpada mieilor! Zăpada mieilor!

Copiii alergau să prindă ultimii fulgi din acel an. Nu bănuiau că era ultima joacă pe care le-o dăruia Geruleț. Când zăpada se topi, dintre toate cuvintele scrise de Geruleț, rămăseseră: *Adio, îmi va fi dor de voi, copii!*

Vocabular

moină – timp mai călduros și umed, care urmează iarna după o perioadă de îngheț

boare – adiere plăcută de vânt

zăpada mieilor – ultima ninsoare

Descoperă textul!

- Formulează răspunsuri la întrebări.
 - Cum și-a dat seama Geruleț că a sosit timpul să plece?
 - Cu ce a scris Geruleț mesajul adresat copiilor?
 - De ce a dorit Geruleț să se întoarcă în oraș?
 - Cine l-a ajutat pe omul de zăpadă să își aștearnă veșmântul peste oraș?
- Pentru fiecare grup de cuvinte din partea stângă găsește cuvântul potrivit, din partea dreaptă.

a) un covor de zăpadă verde și moale	• copacii
b) pulbere fină ca o zăpadă de aur	• iarba
c) veșmântul ușor ca o blăniță albă de miel	• nisipul
	• zăpada
- Care dintre săgețile din desenul de mai jos ar putea fi săgeata desenată de Geruleț? Explică.

- Explică de ce textul are titlul *Zăpada mieilor*.
 - Scrie alte două titluri potrivite pentru acest text.

Lucrează!

- Completează spațiile punctate folosind cuvinte din text.

a) Ce vești îmi aduci de la?	c) Nu e așa cum îți închipui, Geruleț!
b) i-am văzut chiar ieri.	d) Adio, îmi va fi dor de, copii!
- Găsește adjectivele din text care exprimă culorile zăpezii.
 - Scrie și tu câte o comparație surprinzătoare: *zăpada ca, iarba ca* .
- Formulează răspunsuri la întrebări.
 - La ce te duce cu gândul faptul că Geruleț a călătorit cu un nor când a plecat?
 - Ce explicație ar putea avea faptul că omul de zăpadă s-a întors pe spinarea unui vânt?

Atelier de creație – Salut, prieteni!

PORTOFOLIU

- Scriveți un mesaj pe care Geruleț ar putea să-l transmită copiilor eschimoși, din partea voastră. Scrieți întrebări la care ați dori să obțineți răspunsuri. Folosiți cuvintele *v-ar* și *s-ar*.

Salut, prieteni!

Noi suntem Ne-ar plăcea mult să vă cunoaștem. Am dori să aflăm despre voi Cum arată școala voastră?

Joc – Descoperă mesajul!

Folosește codul din dreapta, în care numerele indică locul literelor în alfabet.

27	2		11	26	4	7	22	5

Pronumele

Observă!

1 Toma, eu am terminat proiectul! Tu ai scris povestirea fragmentului?

2 Nu! Mara nu mă poate ajuta! Ea este bolnavă! Mă ajuți tu, Elena?

3 Sigur! Cu plăcere!

4 Mulțumesc, Elena! M-ai ajutat să evit repetarea unor cuvinte!

Zăpada mieilor după Mircea Sântimbreanu

- Povestirea unui fragment

Geruleț se pregătește de plecare. El Geruleț și-a făcut bagajul. Înainte să plece, le-a scris copiilor un bilețel.

Ajuns la Pol, a simțit că-i lipsesc copiii. Întreba vântul ce fac ei.

- 1 a) Citește dialogul dintre Elena și Toma.
b) Scrie propoziția Ea este bolnavă. Înlocuiește cuvântul subliniat cu substantivul corespunzător.
- 2 Observă, în imaginea de mai sus, enunțurile revizuite de Elena.
Scrie-le folosind, în locul substantivelor subliniate, cuvintele scrise cu albastru.

Lucrează!

- 3 Scrie numele persoanelor indicate de pronumele subliniate.
Tania și Teo admiră macheta Mării. Câteva piese s-au deplasat de la locul lor.
– A, ce-i de făcut? Noi le-am deranjat, noi le așezăm la locul lor!
În timp ce ei așezau la loc piesele, veni și Mara. Ea zise:
– Voi erați! Ce se întâmplă aici? Eu am muncit mult să o construiesc!
- 4 Scrie propozițiile înlocuind cuvintele subliniate cu pronumele potrivit: el, ea, noi sau ei.
Geo e fratele meu. Sara e sora mea. Sara și Geo sunt mai mici decât mine. Eu, Sara și Geo ne jucăm mult împreună.
- 5 Completează cu pronume potrivite pentru a obține enunțuri corecte.
.... sunt Ada. Geta e colega mea. are un câțel pe nume Codiță. latră și aleargă după frunze. suntem prietene bune.

IMPORTANT

- Într-o comunicare, cuvântul care ține locul unui substantiv se numește **pronume**.
- Pronumele care indică persoanele ce participă la o comunicare sunt **pronume personale**.
Exemple: eu, tu, el, ea, noi, voi, ei, ele.

Joc – Jocul complimentelor

Scrieți pe cartonașe pronumele eu, tu, el, ea, noi, voi, ei, ele. Așezați-vă în cerc. Extrageți, pe rând, un cartonaș. Formulați aprecieri folosind, pronumele de pe cartonașul extras.

Exemple: Eu, Marius, sunt generos. Voi, Ana și Mihai, citiți frumos.

Numărul pronumelui personal

Observă!

- Alcătuiește propoziții cu ajutorul ilustrațiilor de mai jos.
- Citiți replicile pe roluri: sora, mama, fratele.

a)

Sosește întâi **băiatul**! **El** e primul!

Ba, întâi vine **fata**! **Ea** este prima!

Tu zici că Toma e primul, iar **tu** zici că Mara.
Voi susțineți fiecare câte un atlet!

b)

Pare că **fata și băiatul** sosesc în același timp. Cred că **ei** sunt pe același loc!

Și **tu și eu** putem fi bucuroși!

Da, **noi** avem colegi foarte buni!

substantivul	numărul	pronumele	numărul
băiatul	singular	el	singular
fata	singular	ea	singular
atleții	plural	ei	plural

IMPORTANT

Pronumele are **același număr cu substantivul** pe care îl înlocuiește.

- Înlocuiește substantivele din fiecare propoziție cu pronumele corespunzătoare. Motivează alegerea. **Exemplu:** Cuvântul **fata** este substantiv de genul feminin și la numărul singular. Îl înlocuim cu pronumele **ea** de genul feminin, numărul singular.

- Fetița aleargă. (ea, el)
- Fetițele aleargă. (ei, ele)
- Băiatul sare. (ea, el)
- Băieții sar. (ei, ele)

Lucrează!

- Scrive propoziții cu fiecare dintre următoarele pronume personale: eu, tu, el, ea, noi, voi, ei, ele.
- Scrive numărătoarea pentru jocul *De-a ascunselea*. Subliniază pronumele personale.
Eu, tu, el, ea, Noi, voi, ei, ele,
Fuga toți după perdea. Du-te la mijit, Pande!
- Schimbă numărul pronumelui și scrie propozițiile obținute. **Exemplu:** Eu alerg. → Noi alergăm.
a) El participă la concurs. c) Tu ai citit cartea? e) Noi avem role noi.
b) Ele merg la munte. d) Ei pleacă în excursie. f) Ea este în parc.

■ Ce veți face?

- ✓ Veți realiza o carte a clasei cu tema **APA**, care să conțină:
 - texte cu informații despre apă;
 - întâmplări imaginare;
 - întâmplări reale.
- ✓ Veți ilustra cartea folosind formele geometrice și elemente de limbaj plastic: punctul și linia.
- ✓ Veți realiza macheta *Apa călătoare în natură*.
- ✓ Veți confecționa un **pluviometru**.

■ De ce veți face?

Pentru a înțelege și pentru a explica mai bine ceea ce se întâmplă în natură, la schimbarea anotimpurilor.

■ Cum veți face?

1. Căutați informații științifice. Scrieți-le pe suporturi de hârtie decupate, cu forme interesante: fulgi, picături.
2. Organizați informațiile culese.
3. Creați texte cu întâmplări imaginare în care să includeți și pronume.
4. Realizați desene folosind formele geometrice și elemente de limbaj plastic: punctul și linia.
5. Realizați colaje cu ilustrații adecvate.
6. Faceți fotografii în natură.
7. Așezați foile în ordine pentru a obține o carte a clasei.
8. Realizați machete și fotografați-le.
9. Creați un *curcubeu* din sticle cu apă colorată.

■ Cum veți ști dacă ați reușit?

- ✓ Expuneți cartea la biblioteca școlii, alături de un jurnal de impresii.
- ✓ Pentru a vă face cunoscut proiectul sau un anumit produs din proiect, puteți realiza **fluturașul** prezentat la pagina următoare.

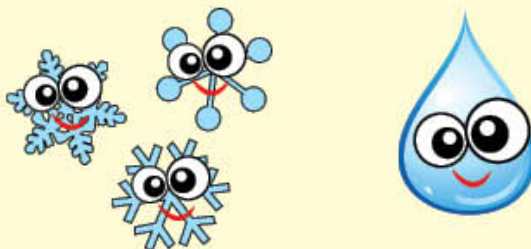
Sfaturi pentru a reuși

- Căutați informații în enciclopedii sau pe internet. Selectați informațiile pe care le înțelegeți.

Apa așterne cearceafuri albe de zăpadă peste lume, ca totul să fie mai curat.

pluviometru – instrument folosit pentru determinarea cantității de ploaie căzute într-un anumit interval de timp, pe o anumită suprafață.

- Gândiți-vă la aspecte specifice apei.
- Imaginați dialoguri între un fulg de nea și o picătură de apă:
 - Bună, eu sunt ..., tu cine ești?
 - Mă bucur de cunoștință! Eu sunt
 - Noi suntem rude?
- Imaginați-vă o călătorie cu un nor, în natură.

AUTOEVALUARE

	DA	NU
Am respectat etapele de lucru?		
Am colaborat cu colegii?		
Am găsit soluții?		
Am făcut aprecieri?		

Cum să crezi un fluturaș publicitar

Observă!

- 1 Descrie ilustrația de mai jos. Formulează propoziții referitoare la forme, culori, mărime.
- 2 Răspunde la întrebări.
 - a) Ce exprimă cuvintele scrise cu albastru?
 - b) Ce mesaj transmite textul?
- 3 Alege varianta corectă: Imaginea ocupă un spațiu (*mai mic, mai mare*) decât textul.

IMPORTANT

- Un fluturaș publicitar reprezintă un mod simplu de a face cunoscută o activitate sau produsele acesteia. Este realizat cu scopul de a atrage **atenția, de a informa, de a promova un rezultat, un produs.**
- Un fluturaș conține:
 - a) o ilustrație, care ocupă un spațiu mare;
 - b) un mesaj simplu.
- Se realizează din hârtie cretată, lucioasă.
- Are dimensiunea unui plic.

Lucrează!

- 4 Transcrie, apoi încercuiește **A** pentru adevărat sau **F**, pentru fals.
 - a) Autorii fluturașului sunt elevii. **A** **F**
 - b) Elevii sunt în clasa a IV-a. **A** **F**
 - c) Fluturașul promovează *Cartea clasei*. **A** **F**
 - d) Școala se află în Arad. **A** **F**

- 5 **Lucreți în grup.** Acordați puncte de la 1 la 10 fluturașilor alăturați, realizați de alți copii de vârsta voastră. Scrieți, într-un tabel asemănător celui de mai jos, punctajele acordate. Argumentați-vă decizia, pe baza criteriilor date.

Criteriul	1	2	3
Ilustrația			
Mesajul			
Scopul			

- 6 Realizează un fluturaș pentru proiectul APA la care participi.

PORTOFOLIU

ASCULTĂM ȘI COMUNICĂM

Lucrează!

- 1 a) Ascultă poezia *Să-ți arăt cine sunt eu*, de Constanța Buzea, din manualul digital.
b) Realizează conturul unui chip de copil. Adaugă detaliile descoperite în poezie.

- 2 a) Ascultă versurile din poezia *Eu sunt magician*, de Ioan Muntean, din manualul digital.
Scrie fiecare întrebare din poezie și imaginează răspunsuri surprinzătoare.

- b) Indică, pe baza textului, imaginea care nu se potrivește, dintre cele date.

1.

2.

3.

4.

Atelier de creație – Cartea clasei

- 3 **Lucreți în grupuri** de câte 5 – 6 copii.

Realizați cartea *Animale marine*.

Materiale necesare: un carton sau o coală de hârtie albastră pentru fiecare copil, foarfecă, perforator, culori, sfoară.

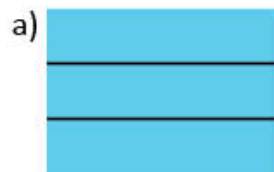
Instrucțiuni:

- a) Așază cartonul pe lungime. Măsoară lățimea paginii. Împarte în trei părți de aceeași mărime. Trasează două linii pentru a marca părțile.

- b) În partea de sus, lipește sau desenează un submarin. Pe celelalte două părți lipește sau desenează un animal marin.

Exemple: un pește, un delfin, un căluț de mare, o sepie, o caracatiță, un crab. Desenele tuturor copiilor trebuie să aibă aceeași dimensiune.

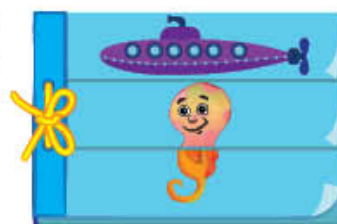
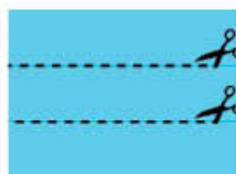
- c) Toate paginile se leagă într-o carte. Se taie cu foarfeca, pe linie, pentru a separa cele trei fâșii.

b)

c)

JOC – Cu submarinul

- Realizați combinații de imagini, ridicând anumite fâșii: jumătate balena, jumătate caracatiță sau jumătate căluț de mare, jumătate pește.

- Găsiți denumiri surprinzătoare animalelor nou create.

Exemplu: *Caracăluț*

- Introduceți denumirile găsite într-un dicționar al clasei.

Din greșeală

după Lev Tolstoi

Vladimir, un băiat de șapte ani, și Tania, o fetiță de cinci ani, se jucau pe covor. Vladimir era un băiat serios, sănătos, cu un zâmbet fermecător, ce-i scotea la iveală dinții rari, iar Tania era energică, cu ochii negri, vioaie, guralivă, pusă pe șotii, veselă și drăguță cu toată lumea.

Doamna Ostrovskaia puse pe farfurie o prăjitură, se întoarse către copii și spuse:

– Copii, cine-i duce dădacei prăjitura?

– Eu, mamă, eu! spuse Vladimir.

– Eu, eu, eu, eu, eu, eu! strigă Tania și se repezi de pe scaun.

– Nu, cine-a spus cel dintâi. Du-te tu, Vladimir! a spus tatăl.

Părinții l-au așteptat pe Vladimir. A trecut multă vreme, dar acesta nu apărea.

– Tania, dă o fugă și vezi de ce nu vine Vladimir de atâta vreme!

Tania zbură în coridor și de-acolo în odaia copiilor, care se afla lângă odăița dădacei. Auzi în urma ei un suspin. Se uită înapoi. Vladimir stătea lângă patul lui, se uita la un cal de jucărie și, ținând în mână farfuria, plângea amarnic. Pe farfurie nu mai era nimic.

– Vladimir, ce-i cu tine? Unde-i prăjitura?

– Eu... eu... am mâncat-o, din greșeală, pe drum. La început un pic, apoi am mâncat tot.

– Vladimir, uite ce! Nu mai plânge! Du-te la dădacă și spune-i că ai mâncat-o din greșeală, cere-i iertare și mâine, noi îi dăm desertul nostru. Știi ce bună este ea!

Vladimir încetă. Își șterse lacrimile cu dosul mâinilor.

– Dar cum să-i spun? zise el.

Tania a propus să meargă împreună, așa că s-au dus și s-au întors fericiți.

Râzând înduioșată, dădaca le spuse:

– Tania, Vladimir, voi sunteți prietenii mei!

Descoperă textul!

- Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos.

a) Care sunt personajele textului?	c) Ce a făcut Vladimir?
b) Cine a fost trimis să ducă prăjitura?	d) Ce părere ai despre explicația lui Vladimir?
- a) Grupează cuvintele de mai jos pe două coloane *a* și *b*, corespunzătoare imaginilor date.

▪ cinci ani	▪ ochi negri	▪ serios
▪ vesel	▪ zâmbet fermecător	▪ energic
▪ guraliv	▪ șapte ani	▪ pus pe șotii

b) Completează cele două coloane cu alte informații din text.

Lucrează!

- Scrive, pe baza informațiilor din text, ce crezi că i-a spus Vladimir dădacei.
- a) Scrive pronumele personale întâlnite în text. Indică numărul acestora.
b) Înlocuiește substantivele cu pronumele personale potrivite.

▪ Părinții l-au așteptat pe Vladimir.	▪ Tania a propus să meargă împreună cu Vladimir.
---------------------------------------	--

Lucrează!

- 1 a) Recitește textul *Din greșeală*, după Lev Tolstoi. Scrie ideea corespunzătoare fiecărei imagini.

Eu... eu... am mâncat-o, din greșeală!

Eu, eu, eu!

Eu, mamă, eu!

- b) Scrie fragmentul de mai jos înlocuind substantivele subliniate cu pronumele potrivite.

– Dar cum să-i spun? zise Vladimir.

Râzând înduioșată, dădaca le spuse:

– Tania, Vladimir, sunteți prietenii mei!

- 2 Caută în textul *Apa* substantivele care sunt înlocuite cu pronumele *ea, noi, tu*.

Apa

după Lucia Olteanu

Că ne potolește setea și nouă și firelor de iarbă, asta o știe oricine.

Că tot ea așterne cearceafuri albe de zăpadă peste lume, ca totul să fie mai curat, asta o vede oricine.

Că țurțurii de gheață sau fulgii de zăpadă sunt jucării pe care apa le pregătește copiilor, asta o înțelege oricine.

E mamă blândă cu pietrele pe care le netezește ușor și e mamă adevărată cu noi, oamenii. Ne strânge în jurul ei, ne leagă, e laptele care ne face frați.

Povestea asta despre apă, adică despre modestie, am aflat-o astăzi.

Dorli, nu crezi și tu că e tare frumos numele ăsta mic: Apa?

- 3 Realizează un fluturaș pentru a promova consumul zilnic de apă. Expune-l la *Colțul cititorului*.

- 4 Subliniază pronumele din textul de mai jos. Scrie-le pe o coloană pe cele la numărul singular și pe altă coloană pe cele la numărul plural.

– Eu cred că putem folosi pentru pluviometru un ambalaj de plastic. Voi ce credeți?

– Noi credem că tu ai o idee bună! Să vină Ana și Matei să vedem ce spun și ei.

Evaluare

 Citește, cu atenție, textul de mai jos.

Fabrica de ciment din localitate trimite în aer, în fiecare zi, cantități mari de praf care acoperă totul cu o pudră cenușie. Arborii de pe dealuri s-au uscat, coastele au rămas goale și au apărut râpi ce se adâncesc mereu.

Localnicii nu mai pot bea apa ca o leșie din fântâni, ci o aduc în butoaie, din alte părți. Gospodinele nu mai scot rufele afară, ca să nu capete toate culoarea gri.

Aerul este, uneori, greu de respirat, iar cel mai mult au de suferit bătrânii și copiii.

1 Observă fluturașul alăturat, apoi încercuiește răspunsul corect.

- a) Fluturașul prezintă produsul unei activități. DA/ NU
 b) Fluturașul promovează o activitate ecologică. DA/ NU
 c) Activitatea este desfășurată de elevi. DA/ NU
 d) Fluturașul oferă o informație despre un spectacol. DA/ NU
 e) Activitatea propusă este de protejare a copacilor. DA/ NU

2 Creează mesaje care se pot scrie pe fluturași prin care se promovează următoarele activități din proiect:

- ◆ a) plantare de copaci;
- ◆ b) campanie pentru păstrarea aerului curat;
- ◆ c) colectarea deșeurilor de pe malurile unui râu.

3 Subliniază pronumele personale.

– Eu nu vreau să vorbesc cu voi. Sunt supărată. Tu, apă, ești rece. Tu, săpunule, intri în ochi. Nici cu voi, pastă și periuță, nu vreau să mai vorbesc!

– Nici cu noi? au întrebat pieptenele și forfecuța.

4 Încercuiește, în listă, pronumele care înlocuiește cuvintele subliniate în fiecare caz.

- ◆ a) Magda și Anca vor scrie invitațiile. *eu, tu, el, ea, noi, voi, ei, ele*
 ◆ b) Dan și Mircea vor face afișul. *eu, tu, el, ea, noi, voi, ei, ele*
 ◆ c) Eu, Teo și Dan vom face un fluturaș. *eu, tu, el, ea, noi, voi, ei, ele*
 ◆ d) Toma va face desenele. *eu, tu, el, ea, noi, voi, ei, ele*

5 Alcătuieste trei propoziții în care să folosești pronume la numărul plural.

Cum te poți aprecia	1	2	3	4	5
Foarte bine	cinci răspunsuri	◆◆◆	șase pronume	◆◆◆◆	trei propoziții
Bine	patru răspunsuri	◆◆	cinci pronume	◆◆◆	două propoziții
Suficient	trei răspunsuri	◆	patru pronume	◆◆	o propoziție

✓ Pentru a merge mai departe, deschide manualul digital. Verifică și corectează, dacă este cazul!

Exersăm, corectăm, progresăm

Lucrează!

- 1 a) Scrie un text scurt de prezentare și semnează-te.
Eu sunt un/o Am părul, iar ochii
Cel mai bine știu să fac Eu prefer
- b) **Lucați în grup.** Puneți toate foile la un loc. Fiecare extrage o foaie și citește astfel:
Este un/o El (Ea) are părul, iar ochii
Cel mai bine știe să facă El (Ea) preferă
- c) Colegii vor încerca să recunoască numele copilului prezentat.

- 2 a) Scrie pe o foaie: *Eu aș dori ca voi să spuneți mai des că sunt* . Semnează foaia.
- b) **Lucați în grup.** Așezați toate foile semnate la un loc. Fiecare extrage foaia unui coleg și scrie astfel: *Tu ai dori ca noi să spunem mai des că ești* .
- c) Citiți-i colegului dorința lui, cu intonație.
- 3 **Lucați în perechi.** Analizați un fluturaș de promovare expus la *Colțul cititorului*. Completați, în scris, următoarele enunțuri:
Noi credem că ilustrația Tu ai scris un text Persoanele care îl vor citi vor afla că Ele vor înțelege că

- 4 a) Precizează ce personaje sunt indicate prin pronumele subliniate în textul de mai jos.
Doi ursuleți, Mali și Bali, se plimbau prin pădure. Mali lovi cu piciorul ceva rotund.
– *A, ce bucată mare de caș! Noi l-am găsit, noi îl mâncăm.*
În timp ce ei se certau pe bucata mai mare, veni și vulpea. Ea le zise:
– *Voi făceați gălăgia asta? Ei bine, ce se întâmplă?*
– *Noi vrem să împărțim cașul și nu ne înțelegem. N-ai vrea tu să ne ajuți?*
Atunci, vulpea

b) Scrieți voi sfârșitul întâmplării.

c) Scrieți replici potrivite pentru cele trei imagini de mai jos.

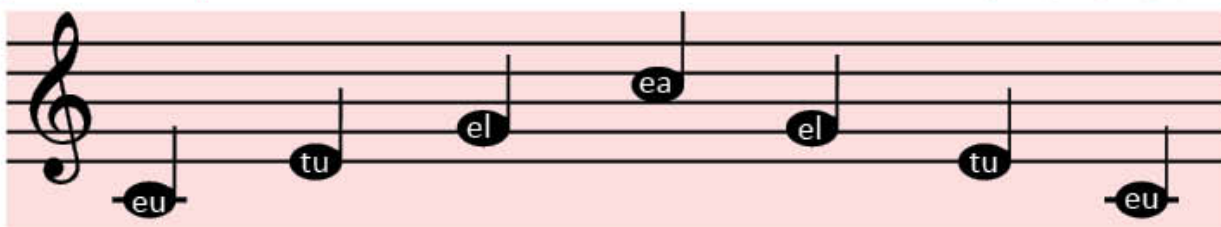

Atelier de creație – Continuare....

- 5 Realizează o bandă desenată folosind imaginile de mai sus și replicile pe care le-ai scris. Creează imaginea și replicile pentru sfârșitul întâmplării.

Joc – Cântăm pronumele!

PORTOFOLIULI

DESPRE INVENȚII

Tu știi că...? Voi știți că...? Realizările umane din toate timpurile au apărut din dorința de a explora, de a testa, de a vedea ce se întâmplă, de a afla cum funcționează lucrurile și de ce funcționează astfel, de a întreba și de a spune: *Ce-ar fi dacă?*

Copiii au o mare bucurie de a explora orice le trezește interesul. Ești și tu printre ei, nu-i așa? Sigur poți enumera câteva acțiuni din activitatea ta de *om de știință!*

Atunci când sunt curioși, copiii învață pentru ei înșiși, unii de la alții și din orice sursă, cum sunt și textele literare, nonliterare, internetul.

Citește în paginile următoare și află despre încercări, invenții și inventatori.

Max, Duc și nava cosmică

după Walt Disney

Șoricelul Max citea gazeta, când, deodată, exclamă ridicându-și ochii din ziar:

– I-auzi ce scrie aici! Mare întrecere mare! Premiu pentru prima călătorie pe Lună!

– Vai, Max, chiar nu-ți dai seama cât e de primejdioasă expediția aceasta? se îngrijoră Misi, prietena șoricelului.

– Gândește-te, mai bine, ce grozav e să ajungi pe Lună, zise Max. Totul e ca eu și Duc să putem termina la vreme noua noastră navă cosmică.

Fără a mai zăbovi, Max și rățoiul Duc se puseră chiar de a doua zi pe treabă. Dădură zor cu lucrul la racheta pe care o construiau într-un atelier de la marginea orașului.

– Bagă de seamă să nu scapi vreo vorbă despre taina noastră. Nici măcar una! Știi bine că sunt mulți aceia care ar da orice să poată câștiga acest premiu, îi atrase atenția Max lui Duc.

Rățoiul, cu un glas hotărât, făgădui că va fi cu ochii-n patru. Dar ce să vezi? Chiar a doua zi, pe când se îndrepta spre atelier, îi ieși în cale câinele Gufy.

– Sper că n-ai uitat. Săptămâna viitoare îmi serbez ziua de naștere, îi spuse Gufy.

– Nu știu dacă am să pot veni, zise Duc făcând pe grozavul. S-ar putea ca la acea oră să mă aflu în drum spre Lună, adăugă el plin de importanță.

Niciunul dintre ei nu observă individul cu înfățișare ciudată care era rezemat de zidul din preajmă. Acesta tresări la auzul vorbelor lui Duc.

Rățoiul porni țanțoș mai departe, fluierând zglobiu. Individul cu înfățișare ciudată se luă după el, furișându-se cu șiretenie.

Max și Duc erau așa de prinși cu ultimele pregătiri încât nu observară chipul lipit de fereastră, ce-i pândea răutăcios din umbră.

– Ar trebui ca până săptămâna viitoare să fim gata cu plecarea, zise Max. Numai de nu s-ar întâmpla nimic rău între timp. Suntem la un pas de marea noastră călătorie.

Individul pitit în spatele geamului își ascunse un chicotit și-și spuse în sinea lui: *Lăsați pe mine! Dacă nu voi reuși, să nu-mi ziceți mie Pandeles Picioare-de-Lemn!*

Max și Duc verificară încă o dată instrumentele și dispozitivul de lansare și, în cele din urmă, încercară **combustibilul** din navă. În sfârșit totul era gata de plecare.

– Mâine va fi ziua cea mare! zise Max. Să tragem un somn bun ca să fim în formă!

Cei doi prieteni zăvorărară ușile și plecară la casele lor. Îndată ce se îndepărtară, Pandeles Picioare-de-Lemn pătrunse în atelier.

A doua zi, când Max și Duc au venit la atelier, racheta ia-o de unde nu-i! Erau turbați de furie.

– Dar nu-i greu să aflăm pe unde a luat-o tâlharul! zise Misi, arătându-le dărele lăsate pe nisip. Ia priviți ce urme ciudate de pași! Se pare că sunt toate lăsate de un singur picior.

Vocabular

combustibil - material care arde, folosit ca sursă de energie

Scriere corectă

- Cei doi prieteni plecară la casele lor.
- Nu au observat chipul **ce-i** pândeia din umbră. (**ce îi**)

Descoperă textul!

- Răspunde la întrebări.
 - Ce veste a aflat Max din ziar?
 - Ce credea Max despre zborul spre Lună?
 - Ce construiau Max și Duc?
 - Cine a aflat secretul lui Max și Duc?
 - Cum s-a aflat despre secretul celor doi?
 - Ce s-a întâmplat cu nava?
 - Cine crezi că a furat nava? Motivează.
 - Ce ai simțit citind acest text? De ce?
- Precizează personajele care participă la întâmplări.
- Găsește în text argumentele care susțin afirmația *Pandele Picior-de-Lemn a furat racheta*.

Lucrează!

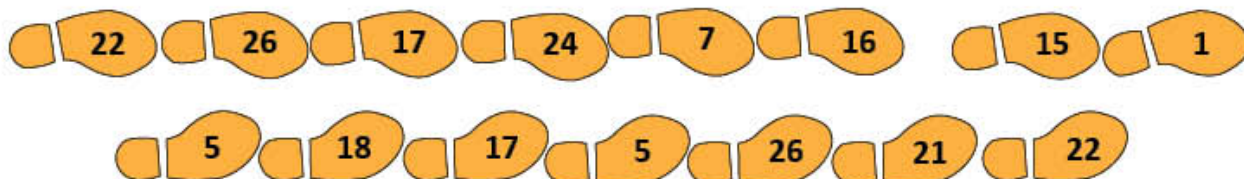
- Desenează simbolurile corespunzătoare imaginilor, în ordinea desfășurării întâmplărilor.
 - Formulează câte un enunț pentru fiecare imagine în ordinea stabilită la punctul a).

- Găsește cuvinte cu înțeles asemănător pentru: *expediție, primejdioasă, taină, individ, ciudat*.
 - Formulează câte o propoziție cu fiecare cuvânt dat.
- Găsește în text substantivele care indică nume. Alcătuieste cu fiecare dintre ele câte o propoziție.

Joc – Descoperă mesajul!

Pentru a afla cum s-au sfârșit întâmplările din text, descifrează mesajul lăsat de Max și Duc!
Înlocuiește fiecare număr cu litera care ocupă poziția respectivă în alfabet.

Observă!

- 1 Citește enunțurile, apoi grupează cuvintele subliniate pe trei coloane, în funcție de ceea ce indică:
a) acțiunea; b) existența; c) starea.

Misi se află în curtea atelierului cu Duc și cu Max.
Grozav se înfurie cei doi prieteni! Misi caută, cercetează și descoperă urmele făptașului.

Lucrează!

- 2 Scrie enunțurile, apoi subliniază verbele.
a) Max citea ziarul. El află o știre grozavă. Misi se teme de expediția pe Lună.
b) Cei doi prieteni zăvorâră ușile și plecară la casele lor. A doua zi, racheta nu se afla în atelier.
c) Prietenii se temeau că nu vor mai găsi racheta. Misi căuta urmele.
- 3 Identifică verbele din enunțurile scrise sub fiecare ilustrație.

IMPORTANT

- Partea de vorbire care exprimă acțiunea, starea sau existența se numește **verb**.

demult	acum	mai târziu
		
Când avea șase luni, Ioana se juca deseori cu albinuțele de plastic.	Acum, Ioana are patru ani și se joacă mult cu păpușa.	Când va avea nouă ani, Ioana se va juca la computer.

- 4 Completează propozițiile din coloana a doua folosind cuvintele **s-a**, **s-au**, după model.

acum	demult
Ioana se joacă.	Ioana s-a jucat.
Băieții se întâlnesc.	Băieții s-au întâlnit.

acum	demult
Teo se antrenează.	Teo antrenat.
Elevii se bucură.	Elevii bucurat.

- 5 Recitește textul *Max, Duc și nava cosmică*. Scrie zece verbe care exprimă acțiuni.
- 6 Scrie câte o propoziție în care să folosești verbele: *se află*, *au existat*, *se găseau*, *s-au bucurat*, *se întristează*, *s-a plimbat*, *va sosi*.
- 7 Scrie verbele pe trei coloane, pentru a indica momentul acțiunii: **demult**, **acum**, **mai târziu**.
Demult, oamenii scriau pe o tăbliță cu un condei de piatră. Au scris cu pene de gâscă, au scris cu tocul, cu mașina de scris. Acum scriu cu pixul, cu stiloul, la computer. În viitor, chiar dacă vor scrie foarte mult la computer, vor mai scrie și cu stiloul.

Invitația

Observă!

- 1 Precizează dacă desenul de pe fața invitației se potrivește cu denumirea evenimentului sărbătorit.
- 2 Citește ceea ce este scris pe spatele invitației. Precizează:
 - a) cine face invitația;
 - b) denumirea evenimentului;
 - c) ziua, luna, anul și ora când are loc evenimentul;
 - d) locul unde se desfășoară evenimentul.
- 3 Observă plicul. Spune cui îi este adresată invitația.

IMPORTANT

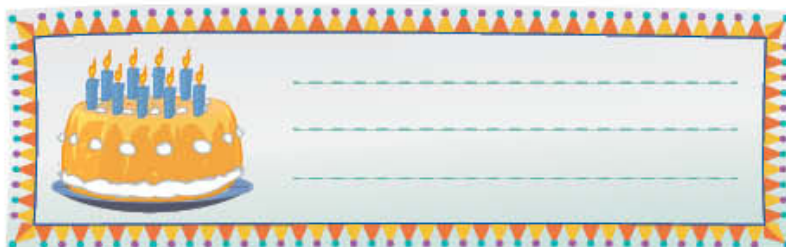

- **Invitația** este un text prin care se solicită unei persoane participarea la un eveniment, la o sărbătoare școlară, la o manifestare culturală, sportivă.
- Invitația **se scrie** foarte îngrijit, de mână sau la computer, de regulă pe hârtie mai groasă.
- Textul invitației cuprinde:
 - cine face invitația (*elevii clasei a treia*);
 - solicitarea, în mod politicos, a participării la eveniment (*au plăcerea de a vă invita*);
 - denumirea evenimentului (*Bursa poveștilor*);
 - data (*vineri, 14 mai, ora 9.00*);
 - programul complet al activităților (uneori).

Lucrează!

PORTOFOLIU

- 4 Scrie textul, astfel încât să rezulte o invitație adresată unui prieten sau unei prietene.

- 5 Scrie un text prin care inviți la serbarea clasei voastre pe doamna sau pe domnul director.

Verbul. Numărul verbului

Observă!

- Completează propozițiile de sub imagini cu verbele potrivite.
 - Înlocuiește substantivele cu pronumele personale corespunzătoare.
 - Precizează ce observi.

Fata sare.

Fetele

Băiatul

Băieții

IMPORTANT

- Când acțiunea este făcută de o singură persoană, verbul este la **numărul singular**.
- Când acțiunea este făcută de mai multe persoane, verbul este la **numărul plural**.

Lucrează!

- Completează cu verbe potrivite: *cântăm, cântă, cânți, cântați*.
 - Scrive pe o coloană verbele la numărul singular, iar pe alta, verbele la numărul plural.

Eu cânt.

Noi împreună.

Tu cu mine?

Voi frumos.

Ea cântă încet.

Ei tare.

- Alege litera corespunzătoare verbului potrivit, în fiecare caz.

- Eu a) scriu b) scrii c) scrie
- Tu a) scriu b) scrii c) scrie
- El/Ea a) scriu b) scrii c) scrie

- Noi a) scriem b) scrieți c) scriu
- Voi a) scriem b) scrieți c) scriu
- Ei/Ele a) scriem b) scrieți c) scriu

- Scrive verbele și precizează numărul lor.

a) La trei ani, se juca mereu cu tractorușul. Pufăia tot timpul. Acum se bucură că are multe vapoare.

b) Voi înfrunța talazul cât un munte
Printre ghețuri veșnice voi trece,
Stropii sărați vor picura pe frunte
Și voi lupta cu uraganul rece.

JOC – Silueta verbelor

Cută pietricele mai lungi pentru litere cu talie mare, rotunde pentru cele cu talie normală, pietricele mici pentru semnele literelor. Poți să realizezi cu ele silueta unor cuvinte. Jocul constă în ghicirea cuvintelor. Descoperă silueta cuvintelor: **citește, alerg, scrii, povestește**.

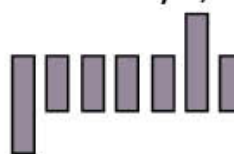
1.

2.

3.

4.

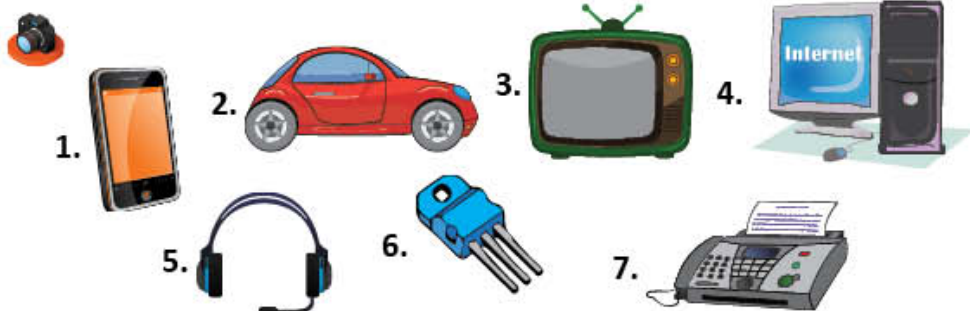
ASCULTĂM ȘI COMUNICĂM

▶ Ascultă poezia *Minuni ale tehnicii*, după Arcadie Suceveanu, din manualul digital.

Lucrează!

1 Scrie denumirile obiectelor ilustrate, în ordinea în care apar în text. Găsește *intrusul*.

AUTOEVALUARE

- ✓ Am reușit să
- ✓ A fost dificil să
- ✓ A fost ușor să

2 Alcătuieste propoziții cu verbele: **poartă, au, vânează, trimit, se plimbă, iau, luăm.**

3 Ascultă textul *Magneții*, din manualul digital, apoi notează literele corespunzătoare obiectelor ale căror denumiri nu le-ai auzit: **a) busola; b) casetele audio; c) casetele video; d) benzile magnetice; e) stilourile; f) hardul computerelor; g) cardurile bancare; h) ecusoanele de securitate; i) oglinzile; j) aparatele cu care se fac raze în spitale.**

4 Vizionați, cu clasa, o emisiune pentru copii care vă interesează, fie la televizor, fie pe computer. Formați perechi. Un copil prezintă, iar celălalt ascultă, solicită lămuriri, face aprecieri. Schimbați rolurile.

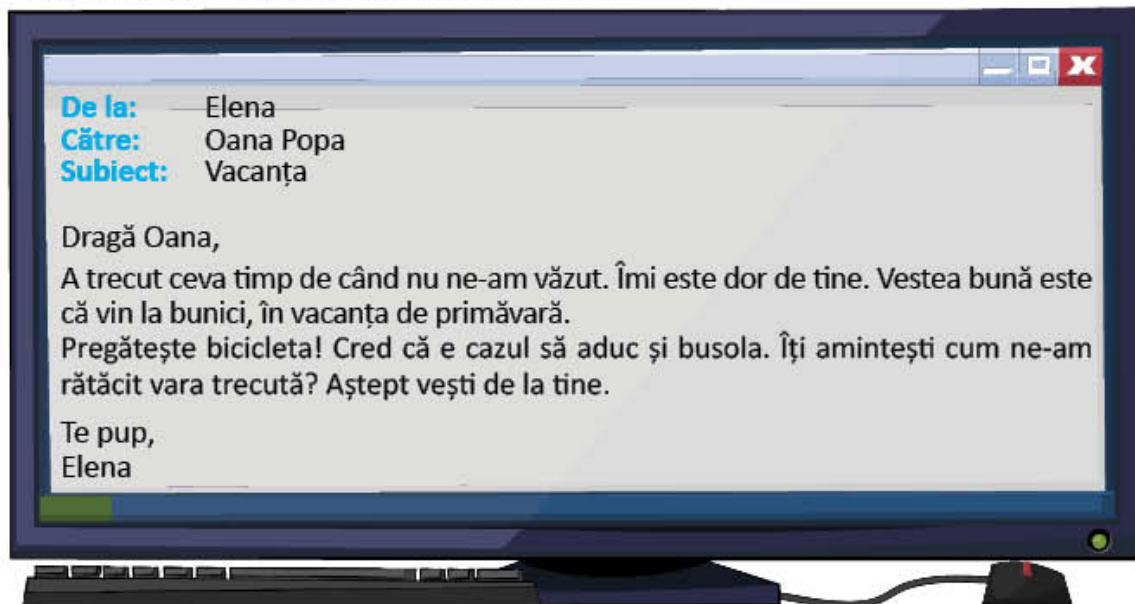
Atelier de creație – Întâmplări cu un magnet

5 **Lucrați în grupuri.** Scrieți enunțuri pentru fiecare imagine. Alcătuiți un text folosind verbe care exprimă acțiunea. Folosiți cuvintele: *i-a spus, l-a ajutat*. Prezentați textul în fața clasei.

Observă!

- 1 Citește textul de pe ecranul computerului. Formulează răspunsuri la întrebările de mai jos.
 - a) Cui îi este trimis mesajul?
 - b) Cine l-a trimis?
 - c) Ce sentimente îți exprimă Elena față de Oana?
 - d) Despre ce întâmplare îți amintește Elena?
 - e) Ce obiect îți propune Elena să ia în vacanță? De ce?

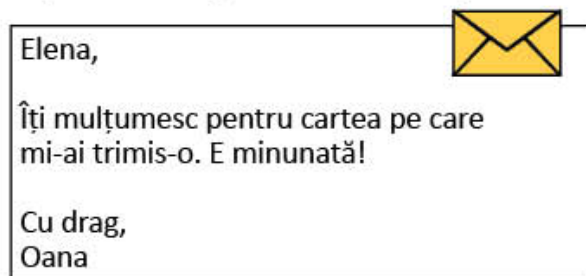
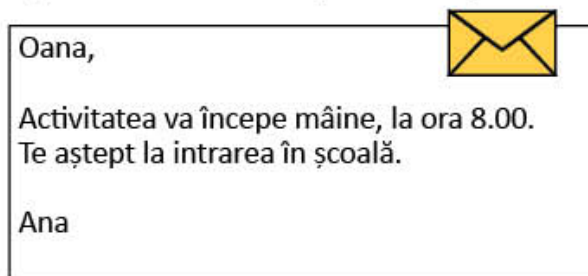

IMPORTANT

E-mail (**e** = electronică, **mail** = poștă) – poștă electronică prin care se transmit mesaje cu ajutorul computerului, tabletei, telefonului.

- 2 Citește textele din ilustrațiile de mai jos. Precizează ce tipuri de mesaje sunt transmise prin e-mail.

Lucrează!

- 3 **Lucrați în grup.** Scrieți întrebări despre computer. Citiți-le cu voce tare în clasă sau adresați-le unor persoane care lucrează la computer, pentru a afla răspunsurile.

Atelier de creație – Câte le mai trec prin minte copiilor!

- 4 **Lucrați în perechi.** Imaginați-vă utilizări surprinzătoare ale unui computer. Realizați un desen. Găsiți un titlu potrivit. Scrieți ce acțiuni poate face computerul imaginat de voi.

PORTOFOLIUL

Aurel Vlaicu

după Mihail Drumeș

Aurel Vlaicu avea ambiția să construiască un avion deosebit de toate celelalte, ba chiar să le întrecă. Era neostenit în străduințele sale.

Cu toată încrederea în măiestria lui, se descuraja când încercările nu-i reușeau. Dar temerile nu erau de lungă durată și o lua de la început, îndreptând ici, perfecționând dincolo, totdeauna sânguincios.

Strădaniile lui Vlaicu erau cunoscute în lume. O fabrică din Europa se arătă interesată de proiectul lui, dar pe el nu-l lăsa inima să încredințeze unor străini o invenție românească.

Într-o zi l-a vizitat pe cel mai bun prieten al lui de la Orăștie, Romulus Boca.

– Tu ghicești ce-i asta? întrebă Aurel așezând pe masă un pachet legat cu sfoară.

– După înfățișare s-ar părea că-i o jucărie mare! Dar ce-ți veni să mi-o aduci mie?

– Asta nu e jucărie, ci un model de mașină de zburat.

– Mașină de zburat? se miră Boca. Cum adică?

– Cu asta voi zbura într-un viitor apropiat și o să bat pe francezi, nemți și americani.

– Dar nu seamănă cu avioanele pe care le-am văzut eu prin ziare și reviste!

– Doar nu era să vin la tine cu unul din acelea, râse Vlaicu, că de-l aveam gata, zburam cu el. Aceasta e miniatura unuia pe care l-am născocit eu. L-am construit din trestioare, sârme și pânze. Pe cel care va zbura trebuie să-l fac din aluminiu și oțel. În plus are nevoie și de un motor puternic. Dar îmi trebuie mulți bani și nu am de unde să-i iau.

– M-ai convins! Tu ești un geniu, măi Aurel, cu care noi, românii, trebuie să ne mândrim și să te ajutăm. Uite, dau de veste printre ai noștri și vom pune mână de la mână, ca să strângem suma de care ai nevoie. Să ne trăiești, măi băiete!

Boca a câștigat de partea lui câteva mii de prieteni. Dar sumele strânse erau modeste, iar Vlaicu trebuia să mai aștepte. Până atunci avea alte îndeletniciri. Născocea plăci pentru gramofon și căuta o altă formă de telescop. Se gândea și la un proiect de submarin și se ocupa și de motoarele de automobil. Dar nu uita nicio clipă de avionul său.

Descoperă textul!

- Completează cu informații din text.
 - Ambiția lui Aurel Vlaicu era să
 - Boca i-a spus lui Vlaicu: „Tu ești”
 - Aurel Vlaicu nu putea să construiască avionul, deoarece
- Formulează răspunsuri la întrebări.
 - Ce făcea Aurel Vlaicu atunci când îl cuprindeau temerile?
 - Ce soluție a propus Boca pentru a face rost de bani?

Lucrează!

- Alege un fragment din text și realizează un *jurnal cu dublă intrare*.

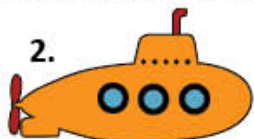
Aurel Vlaicu a fost un inginer român, inventator și pionier al aviației române și mondiale.

Recapitulare

Lucrează!

- 1 a) Recitește textul *Aurel Vlaicu*. Scrie ce alte proiecte mai avea Aurel Vlaicu, în afară de construcția avionului.
b) Scrie denumirea fiecărui obiect ilustrat. Găsește *intrusul*, pe baza textului.

- 2 Scrie textul de mai jos, apoi identifică verbele. Precizează numărul acestora.

Până atunci avea alte îndeletniciri. Născocea plăci pentru gramofon și căuta o altă formă de telescop. Se gândea și la un proiect de submarin și se ocupa și de motoarele de automobil. Dar nu uita nicio clipă de avionul său.

- 3 Încercuiește litera corespunzătoare variantei care completează fiecare enunț.

- Aurel Vlaicu l-a vizitat zi pe Boca. a) într-o b) într-un c) dintr-o d) dintr-un.
- Aurel a scos macheta pachet. a) într-o b) într-un c) dintr-o d) dintr-un.
- Cu această mașină va zbura viitor apropiat. a) într-o b) într-un c) dintr-o d) dintr-un.

- 4 Realizează corespondența între fiecare enunț și cuvântul care indică ce parte de vorbire este cuvântul *vii*.

- a) Dacă *vii* la noi, mergem pe deal. • adjectiv
- b) Acolo se află livezi și *vii*. • pronume
- c) Au înflorit bujorii în culori *vii*. • substantiv
- verb

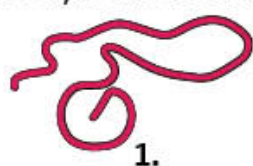
- 5 Alcătuieste propoziții în care cuvintele *car*, *poartă*, *sare* să fie:
a) substantiv;
b) verb.

Atelier de creație – Ce poți face cu o sârmă

PORTOFOLIULUI

- 6 **Lucați în perechi.** Scrieți instrucțiunile pentru obținerea unei biciclete dintr-un fir de sârmă. Folosiți verbele: *tăiem*, *îndoim*, *realizăm*, *facem*, *obținem*.

1.

prima roată

2.

ghidonul

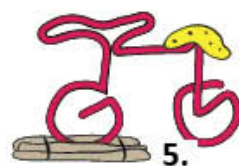
3.

șaua

4.

a doua roată

5.

bicicleta

Evaluare

 Citește, cu atenție, textul **Mașina timpului**, după Ion Hobana.

Sonorul aparatului de radio slăbi deodată, până la un murmur foarte slab. Am verificat butonul de volum. Făcusem un pas, când în cameră a apărut brusc un fel de vârtej negru-gălbui. În centrul vârtejului am zărit o formă neclară, transparentă.

Când am deschis ochii, în fața mea se afla o mașină ciudată. Unele părți păreau să fie din metal, altele din fildeș, altele fuseseră tăiate din cristal de stâncă. Pe un fel de șa, stătea un om cu un rucsac în spate și cu un mic aparat fotografic pe piept.

Nu încăpea nicio îndoială: în camera mea se afla Exploratorul Timpului. Nu voiam să cred că totul e o nălucire. M-am ridicat și i-am strâns mâna cu timiditate.

El s-a apropiat de mașină. L-am urmat și am recunoscut cele patru cadrane care indicau viteza după timpul parcurs.

– E simplu. Unde ai vrea dumneata să ajungi? În trecut sau în viitor? insistă el.

Am ridicat din umeri, nehotărât. Mă temeam să dau un răspuns.

– În trecut.

– Unde și când anume?

N-am apucat să răspund. Exploratorul se răsuci brusc, iar eu am căzut pe platforma mașinii.

1 Încercuiește litera corespunzătoare variantei care completează fiecare enunț.

- ♦ A. Cadranele mașinii indicau a) viteza b) lungimea c) masa
- ♦ B. Unde ai vrea să ajungi? a) omule b) dumneata c) tu
- ♦ C. S-a ivit un fel de vârtej a) negru-verzui b) negru-gălbui c) negru-auriu

2 Citește invitația. Încercuiește **A** pentru enunțurile adevărate sau **F**, pentru cele false.

- ♦ A. Invitația este făcută de un explorator. **A F**
- ♦ B. Denumirea evenimentului este *Bursa invențiilor*. **A F**
- ♦ C. Locul unde se desfășoară evenimentul este Clubul Curioșilor. **A F**

Elevii de la Clubul Curioșilor vă invită la Bursa invențiilor care va avea loc în data de 14 mai, la cabinetul INFO al școlii.

3 Subliniază verbele din primul alineat al textului.

4 Scrie propozițiile schimbând numărul verbelor subliniate.

- ♦ a) S-a apropiat de mașină. ♦ b) Au recunoscut cele patru cadrane. ♦ c) Stătea pe un fel de șa.

5 Scrie un text prin care inviți la o expoziție de pictură pe doamna sau domnul director.

Precizează: ♦ a) cui este adresată invitația; ♦ b) cine face invitația; ♦ c) denumirea evenimentului;

♦ d) data și locul unde se desfășoară evenimentul.

Cum te poți aprecia	1	2	3	4	5
Foarte bine	♦♦♦	♦♦♦	cinci verbe	♦♦♦	♦♦♦♦
Bine	♦♦	♦♦	patru verbe	♦♦	♦♦♦
Suficient	♦	♦	trei verbe	♦	♦♦

✓ Pentru a merge mai departe, deschide manualul digital. Verifică și corectează, dacă este cazul!

Exersăm, corectăm, progresăm

1 Citește versurile. Scrie verbele și precizează numărul lor.

a) Corbul se opri pe pisc

Și ținea un pix în plisc. (*Corbul*)

b) Fluturile sta pe floare

Floarea flutura în vânt

Ca fluturile pe floare. (*Fluturile*)

c)

1

Gata, am ales!
Ador să grădinăresc!

3

Stai puțin!
M-am cam pripit!

2

Hai cu mine să-ți arăt:
Sapă, grapă,
Cară apă și mai cară
Când o scară,
Când o roabă, când
furtunul de stropit...

2 Citește *Invenție cu desen*, după Nicolae Neagu. Găsește în text trei verbe la numărul singular și cinci verbe la numărul plural.

Aceasta e mașina daga-dug sau daga-dugu-daga, dacă vrei. De-aceia a făcut-o cum a vrut: din două roți, un lanț și șase cuie. Dar, roțile se-nvârt cum a cerut,

lanțul coboară muntele și-l suie, iar cuiele le-a pus cu vârful sus și-oleacă strâmb, ca trei perechi de coarne, ca să vegheze, cum ați presupus, ca să n-o lase, la deal, să se răstoarne.

Atelier de creație – O mașină cum alta nu-i

3 **Lucrați în grup.** Desenați un mijloc de transport imaginar. Dați-i un nume. Scrieți acțiunile pe care le puteți face cu obiectul inventat de voi.

Joc – Detectivul

- Copiază grila pe hârtie transparentă.
- Scrie în grilă cuvintele: *suie, grapă, învârtea, lase, pripit, vegheze, ales, răstoarne, coboare, ținea, cară, stai.*
- Descoperă cuvântul obținut pe coloana **AB**.
- Completează cuvântul obținut pe coloana **AB**.
Ești *l* _____ *R* foarte bun!

		A					
S		I	E				
T	I			A			
Î							A
A	L		S				
L			E				
	S			I			
P	R				T		
V			H			E	
G				Ă			
R	S		O			E	
	C			O		E	
C		B	Ă				

COMUNICAREA POLITICOASĂ ȘI RELAȚIILE CU CEILALȚI

Sigur ai fost în situația de a cere informații, de a adresa o rugămintă! Ai citit, cu siguranță, texte literare cu personaje care știu sau nu să poarte o discuție.

E important să înveți cum să adresezi o rugămintă sau o cerere!

De ce? Ca să descoperi formule magice: *Vă rog!*, *Fiți amabil!*, căldura cuvântului *dumneata*, seriozitatea cuvântului *dumneavoastră...*, ca să ai relații frumoase cu ceilalți și să ai succes.

Descoperă în paginile care urmează cum să adresezi întrebări ca să fii lămurit, cum să îți exprimi părerea, cum să fii mai curajos!

Observă cum procedează personajele și, dacă îți place, dacă le apreciezi, învață de la ele!

Matilda

după Roald Dahl

Până la trei ani, Matilda învățase să citească singură, cu ajutorul ziarelor și al revistelor din casă. La patru ani deja citea foarte bine, așa că începu să caute cărți, dar în casa lor nu se găsea decât o carte de bucate.

- Tati, poți să-mi cumperi o carte? zise ea.
- O carte? La ce îți trebuie ție o carte?

- Cred că nu mă înțelegi! Vreau să citesc, tati!
- Cum, adică televizorul nu-ți mai place? Vrei o carte? Ești cam răsfățată!

În după-amiaza zilei în care tatăl ei refuzase să-i cumpere o carte, Matilda porni singură spre biblioteca din orașel. Pășii înăuntru și se prezentă bibliotecarei, apoi întrebă dacă i se permite să stea acolo și să citească o carte.

Bibliotecara rămase destul de surprinsă de apariția acestei **prichinduțe**, care venise singură, neînsoțită de niciun adult, însă îi zâmbi și o invită în bibliotecă.

- Doamnă bibliotecară, puteți să-mi spuneți, vă rog, unde sunt cărți pentru copii? întrebă ea.
- Uite acolo, pe rafturile de jos, răspuse bibliotecara. Vrei să-ți caut eu una frumoasă, cu multe imagini?

– Nu, mulțumesc frumos! Mă descurc singură! răspuse fetița îndreptându-se nerăbdătoare spre locul indicat.

Și uite-așa, de atunci încolo, în fiecare zi, imediat după ce părinții plecau de acasă, Matilda se ducea la biblioteca din orașel. Îi lua doar zece minute de mers pe jos până acolo și, odată ajunsă acolo, se putea bucura de două ore de pace, șezând într-un colțișor și citind carte după carte. Când termină de citit toate cărțile pentru copii, se apucă să caute altceva. Bibliotecara, care o urmărise **fascinată** pe parcursul ultimelor săptămâni, se ridică de la birou și îi ieși în întâmpinare.

- Ai nevoie de ajutor, Matilda? zise ea.
 - Mă întreb ce-aș mai putea citi, spuse Matilda. Am terminat toate cărțile pentru copii.
 - Vrei să spui că te-ai uitat la poze, nu?
 - Cred că nu ați înțeles, doamna bibliotecară! Am văzut pozele, dar am citit și textul!
- Bibliotecara era mult mai înaltă decât Matilda, așa că o privi pe copilă de sus, iar fetița îi întoarse privirea, serioasă. Acum i se părea și mai mică.

- Unele nu prea mi-au plăcut, spuse Matilda, însă altele mi s-au părut grozave!

Bibliotecara rămăsese cu gura căscată.

- Auzi, Matilda, câți ani ai tu, de fapt? întrebă ea.

– Am patru ani și trei luni, răspuse fetița.

Bibliotecara uimită se strădui să păstreze o figură calmă.

- Ce ți-ar plăcea să citești? întrebă ea.

– Aș dori să-mi dați dumneavoastră o carte foarte bună, dintre cele care le plac oamenilor mari, răspuse Matilda. O carte celebră. Nu știu să numesc vreun autor.

Bibliotecara se uită cu multă atenție la rafturi, dar nu prea știa ce să aleagă. De fapt, se gândea ea, ce carte celebră de oameni mari poți să alegi pentru o fetiță de patru ani?

Vocabular

prichinduță - fetiță mică și zglobie

fascinată - fermecată, încântată

Scrisoare corectă

• Unele nu prea **mi-au** plăcut. (**mie au**)

• **Miau! Miau!**, scânci pisioul.

Descoperă textul!

- Alege varianta corespunzătoare răspunsului corect.
 - Care sunt personajele textului?
 - biblioteca și tatăl fetei
 - Matilda și biblioteca
 - Matilda și tatăl fetei
 - La ce vârstă a început Matilda să caute cărți la bibliotecă?
 - la trei ani
 - la patru ani
 - la patru ani și trei luni.
 - De ce a rămas biblioteca surprinsă de apariția fetei la bibliotecă?
 - Pentru că petrecea ore în șir cu cartea în brațe.
 - Pentru că dorea o carte celebră pentru oamenii mari.
 - Pentru că fetița avea patru ani și trei luni.
 - Deoarece venise singură la bibliotecă.
- Dacă tu ai fi fost bibliotecar, ce întrebare i-ai fi adresat Matildei? Ce răspuns crezi că ar fi dat fetița? Scrie întrebarea și răspunsul, pe baza textului citit. Folosește cuvintele **ce-ai**, **ce-ți**.
- Tatăl fetei credea că Matilda este o răsfățată. Tu ce părere ai despre fetiță? Motivează.

Lucrează!

- Transcrie din text enunțurile sugerate de ilustrații.

- Scrie trei enunțuri despre Matilda în care să utilizezi: a) un substantiv; b) un verb; c) un adjectiv.
- Completează spațiile punctate cu informații din text.
 - ◆ Fetița a terminat de citit
 - ★ Bibliotecara a rămas de Matilda.
 - ▲ Matilda află de la unde găsește cărțile pentru copii.
 - b) Scrie simbolurile în ordinea derulării întâmplărilor din text: ●, ..., ..
 - c) Delimitează textul în fragmente cu ajutorul planului de idei obținut la punctul b).

Joc – Descoperă cuvântul!

- Descoperă verbele de pe liniile grilei.
 - Scrie-le în ordine: 1 – **PORNI**, 2 – ..., 3 – ..., 4 – ..., ..
 - Alcătuieste un cuvânt din inițialele verbelor scrise.
- Vei afla că pentru Matilda, cititul era o _____.

1	V	P	O	R	N	I	B	W	K
2	X	Q	F	A	P	U	C	A	Y
3	S	I	S	P	U	N	E	B	M
4	Y	X	W	Z	X	I	E	Ș	I
5	K	U	R	M	Ă	R	I	S	E
6	W	X	N	U	M	E	S	C	V
7	Z	Y	E	Ș	T	I	B	N	M

Cum adresăm o rugămintă sau o cerere

Observă!

- 1 a) Citește cum se adresează Matilda tatălui ei și cum se adresează doamnei bibliotecare.

- b) Citește informațiile din tabel și spune ce observi.

	A	B
Cine vorbește?	Matilda	Matilda
Cui i se adresează?	unei persoane <u>din familie</u>	unei persoane din afara casei
Ce îi comunică?	o cerere	o rugămintă, solicitarea unei informații
Cum i se adresează?	Ține seama de persoana căreia i se adresează.	

- 2 Completează comunicările folosind cuvintele din text. Spune de ce ai completat așa.

- a) – Cred că nu mă înțelegi! Vreau să citesc,!
b) – Cred că nu ați înțeles! Am citit textul,!

- 3 a) Cui adresează Matilda rugămintea ei, în enunțul de mai jos?

– Aș dori să-mi **recomandați dumneavoastră** o carte bună! spuse Matilda.

b) Completează comunicarea, astfel încât să fie adresată unui coleg. Scrie verbul și pronumele.

– Aș dori să-mi o carte bună! spuse Matilda.

IMPORTANT

- Între prieteni, între colegi, în familie, vorbitorul se exprimă obișnuit: *Nu te supăra!*, *Scuză-mă!*, *Te rog să...*, *Ai putea tu să...*, *Fii amabil, ...*.
- La școală, în afara casei, cu persoane necunoscute, cu persoane mai în vârstă, vorbitorul se exprimă în acest fel: *Nu vă supărați!*, *Mă scuzați!*, *Îmi permiteți să...*, *Vă rog să...*, *Ați putea să...*, *Fiți amabil, ...*.

Lucrează!

- 4 Te pregătești de plecare în excursie. Scrie comunicări respectând cerințele date.

a) Cere un sfat mamei tale.

b) Adresează o rugămintă unui coleg.

c) Solicită o informație unui meteorolog.

d) Cere o părere doamnei învățătoare.

e) Formulează o cerere tatălui tău.

ASCULTĂM ȘI COMUNICĂM

► Ascultă, cu atenție, textul **Vizita**, din manualul digital.

Lucrează!

- 1 a) Scrie pe câte un cartonaș cuvintele: *Matei, Magda, Toma, Andrei, Anda, Domnul Iancu*.
b) Ascultă din nou textul, apoi scrie pe cartonaș numărul potrivit mesajului fiecărui vorbitor.

1. Cere un sfat.	2. Adresează o rugămintă.	3. Solicită o informație.	4. Cere o părere.	5. Formulează o cerere.
------------------	---------------------------	---------------------------	-------------------	-------------------------

c) Verificați, în grup, corectitudinea rezolvării.

Atelier de creație – În viața de zi cu zi

- 2 **Lucrați în grupuri** de câte patru elevi.
a) Realizați jocuri de rol respectând situațiile prezentate în tabelul de mai jos.
b) Doi dintre voi joacă rolurile, iar ceilalți observă și notează cum comunică fiecare participant la jocul de rol. Schimbați rolurile.

Cine vorbește?	Ce îi spune? (Care este mesajul?)	Cui i se adresează?	Cum se adresează?
Dan, băiat de 9 ani	Cere bani pentru a merge la grădina zoologică.	mamei
doamna învățătoare	Oferă informații despre calificativele elevului.	unui părinte
Anca, o fată de 10 ani	Se interesează când începe spectacolul.	doamnei de la casa de bilete
Petru	Se interesează ce poezie are de memorat.	unui coleg de clasă

Pentru a reuși

Aspectele urmărite de observatori sunt:

- Vorbitorul și ascultătorul se privesc unul pe celălalt.
- Vorbitorul ține seama de persoana căreia i se adresează.
- Ascultătorul pune întrebări dacă nu a înțeles.

OBSERV CUM COMUNIC ORAL!

Lista mea de verificare

Știu să formulez o cerere simplă.	DA/ NU
Privesc persoana care vorbește.	DA/ NU
Am curajul să adresez întrebări ca să mă lămuresc.	DA/ NU
Știu să îmi exprim părerea.	DA/ NU

- 3 Scrie două dintre dialogurile realizate la exercițiul 2. Folosește cuvintele: *să-mi dai, să-i spun*.

O întâmplare deosebită

după Călin Gruia

Marina se învârtea plictisită prin cameră. Dacă i-ar spune cineva o poveste ar fi altfel. Se apropie de ceasul deșteptător și-l rugă:

– Spune-mi o poveste, ceasule!

– Tic-tac, tic-tac, eu o tot spun **întruna**, răspuse ceasul. Este povestea timpului.

– Dar nu pricep nimic, zise Marina.

– Cine stă degeaba nu poate asculta povestea timpului. Tic-tac, tic-tac!

Marina îl întoarse cu fața la perete și se opri în fața florii din glastră:

– Dragă floare, spune-mi o poveste! Mi-e atât de urât.

– Uită-te bine la florile mele, la frunzele mele și ai să vezi o poveste frumoasă. Povestea vieții.

– Ce poveste? Nu o văd!

– Dacă ai desena florile mele, dacă ai potrivi bine culorile, urâtul ar fugi pe fereastră.

– Nu-mi place să desenez!

Marina mută ghiveciul pe birou și deschise fereastra.

– Ploaie, dragă ploaie, spune-mi o poveste! strigă fetița.

– Numai una?... Știu sute de povești. Ascultă-le!

– Ce fel de povești?

– Povești cu nori, cu râuri curgătoare, cu semințe, cu boabe de grâu, cu poieni, cu boabe de struguri... Minunate povești!... Dar ca să le poți asculta trebuie să pricepi vorbele picăturilor de apă, și vorbele și cântecul lor, și graba cu care se strâng în pâraiașe și aleargă! îi explică ploaia.

Dar nici nu-și sfârși ploaia cuvintele ei fermecate că pe pervazul ferestrei poposi o rândunică:

– Am ajuns! Ce bine că am ajuns acasă! Sunt obosită de-atâta zbor. Dar sunt nespuse de fericită, spuse rândunica.

– Spune-mi o poveste, dragă rândunică!

– Trebuie să fac curat, să spăl, să schimb așternutul, să lipesc crăpăturile casei și, când isprăvesc, ne ținem de povești. Tu ce faci, Marina?

– Eu? Nimic. Stau degeaba și mă plictisesc.

– Bine-ar fi să mă ajuți. Să-mi faci un covoraș numai cât palma ta. Ai ac și ață?

– Am! Am și o bucățică de pânză numai potrivită pentru casa ta.

– Știi, spuse în șoaptă rândunica, o să-mi vină în vizită niște prietene.

– Am înțeles, spuse Marina.

Cusu cu ață colorată chipul florii, al picăturilor de ploaie și, în mijlocul covorașului, fața ceasului. Și, pe dată, începu să audă povestea timpului, a florii din fereastră, a picăturilor de apă și nu se mai simți singură în casă.

Vocabular

întruna – mereu, neîncetat, continuu

Scriere corectă

• Va sosi **într-una** dintre zilele următoare.

Observă!

- 1 a) Precizează care sunt personajele textului.
 b) Citește din text replicile Marinei.
 c) Numește personajele care răspund la rugămințile fetei.
- 2 a) Asociază fiecărui personaj verbul care îi anunță, în text, intervenția.

A

1. zise

B

2. răspuse

C

3. spuse

D

5. șoptește

- b) Ce semn de punctuație indică intervenția în dialog a fiecărui personaj?

IMPORTANT

- Pentru a reda întocmai spusele personajelor, se folosește **dialogul**. **Exemplu:**

Rândunica îi spuse fetei, în șoaptă, că o să-i vină în vizită niște prietene. Marina i-a spus că înțelege.

– Știi, spuse în șoaptă rândunica, o să-mi vină în vizită niște prietene.
 – Am înțeles, spuse Marina.

- Verbele care indică intervenția personajelor sunt scrise:
 - înaintea intervenției unui personaj și sunt urmate de semnul **două puncte**.
Marina zise:
 – Spune-mi o poveste!
 - după intervenția unui personaj și au înaintea **virgulă**, **semn de întrebare** sau **semn de exclamare**.
 – Dar nu pricep nimic, zise Marina.
 – Ploaie, dragă ploaie! strigă fetea.

Lucrează!

- 3 Citește cele două texte. Completează, în scris, dialogurile.

Toma, un băiețel de cinci ani, s-a apropiat de mine. M-a rugat să îi desenez un animal. Eu l-am întrebat ce animal preferă.

Toma, un băiețel de cinci ani, s-a apropiat de mine și mi-a spus:

- Te rog frumos, îmi?
 – Ce animal? eu.

- 4 Citiți pe roluri textul *O întâmplare deosebită*, după Călin Gruia.
- 5 Scrie un text despre o întâmplare trăită de tine, în care să folosești dialogul. Folosește cuvintele: *v-aș, m-am*.

 Citește, cu atenție, textul de mai jos.

 Nu departe de intrarea în parc, un băiețel de vreo patru ani se apropie de banca pe care se odihnea un bătrân.

– Bună dimineața, pot să mă așez?

– Sigur, așază-te! spuse bătrânul.

– Știți, aici, la banca aceasta, e telefonul nostru. Ne jucăm. Îmi dați voie să vorbesc?

– Poftim! Cu plăcere! Dar cu cine vorbești tu? spuse bătrânul.

– Alo! Salvarea? Trimiteti, vă rog, de urgență, o mașină!

Întorcându-se spre bătrân continuă:

– Eu sunt mama. Curând va veni salvarea.

– Si cine-i bolnavul ? întrebă bătrânul.

– Dumneavoastră. Ne jucăm, nu vă supărați!

Bătrânul zâmbi ca semn că pricepuse totul.

– Dumneavoastră sunteți fetița bolnavă? întrebă pe bătrân noul venit, un copil de vreo cinci ani.

– Eu... nu sunt fetiță!

– Ba dumneavoastră sunteți fetița bolnavă!

Bătrânul înțelese că așa e jocul și zise:

– Da, eu sunt fetița bolnavă! Aș vrea să știu, dumneata ești șoferul?

– Nu! Eu sunt mașina. N-are șofer. E teleghidată!

(Cine-i mai mare?, după Mircea Sântimbreanu)

Lucrează!

1 **Lucrați în grupe** de câte patru. Citiți textul pe roluri.

2 Alege, în fiecare caz, cuvântul potrivit pentru a înlocui spațiile punctate.

A. Dar cu cine vorbești? a) dumneavoastră b) tu c) dumneata

B. Aș vrea să știu, ești șoferul? a) dumneavoastră b) tu c) dumneata

C. Ba sunteți fetița bolnavă! a) dumneavoastră b) tu c) dumneata

3 Scrie enunțurile subliniate în text și precizează ce tip de mesaj exprimă fiecare: solicitare de informații, permisiune, salut, cerere.

4 Vrei să-ți completezi albumul personal și mai ai nevoie de niște fotografii. Cum te adresezi pentru a cere fotografiile următoarelor persoane: bunicul, doamna învățătoare, un coleg?

5 Citește fragmentul de mai jos. Scrie dialogul corespunzător povestirii.

Bătrânul a întrebă cine este bolnavul. Copilul a răspuns că dumnealui e bolnavul. A mai spus că se joacă și l-a rugat să nu se supere. Bătrânul a zâmbit ca semn că pricepuse totul.

JOC – Descoperă silueta!

Un singur cuvânt dintre cele date are această *siluetă*. Care este cuvântul?

a) iubirea b) hărnicia c) politețea d) bunătatea

 Citește, cu atenție, fragmentul din textul *Cine-i mai mare?*, după Mircea Sântimbreanu.

Nu trecu mult și, în dreptul băncii, se ivi un băiat cu bascul dat pe ceafă. Acesta se opri lângă bătrân și îl întrebă răstit:

– Tu ești bolnavul?

Bătrânul se uită nedumerit împrejur.

– Ce? N-auzi? Eu sunt doctorul!

– Cu mine vorbești? se miră bătrânul.

– Cu tine. Ai vată în urechi?

Bătrânul nu mai zâmbi. Nici nu răspuse. Se ridică și plecă. Nu pricepea în ruptul capului cum poate fi cel mai mare dintre copii atât de nepoliticos.

1 Scrie, pe linie, **A** dacă afirmația este adevărată sau **F**, dacă este falsă.

- ◆ a) Băiatul se ridică și plecă. ____
- ◆ b) Băiatul se opri lângă bătrân. ____
- ◆ c) Bătrânul întrebă răstit. ____
- ◆ d) Se miră bătrânul. ____

2 Citește dialogurile din text. Scrie-le, înlocuind cuvintele subliniate cu altele adecvate unei comunicări politicoase.

- ◆ a) – Cu mine vorbești? se miră bătrânul.
- Cu tine vorbesc! zise băiatul.
- ◆ b) – Nu auzi? Eu sunt doctorul.
- ◆ c) – Tu ești bolnavul?

3 Imaginează-ți că ești băiatul din imagini. Scrie câte un enunț în care să exprimi:

- ◆ a) solicitarea unei informații;
- ◆ b) o cerere;
- ◆ c) permisiunea.

4 Scrie un dialog în care fiecare dintre cele trei personaje are o intervenție.

5 Te afli la un magazin de jucării. Scrie un text în care să respecti cerințele:

- ◆ a) să fie format din cel puțin zece enunțuri;
- ◆ b) să prezinți o întâmplare trăită de tine;
- ◆ c) să incluzi un dialog cu doamna vânzătoare;
- ◆ d) să indici, printr-un simbol, fiecare dintre cele trei părți ale compunerii.

Cum te poți aprecia	1	2	3	4	5
Foarte bine	◆◆◆◆	◆◆◆	◆◆◆	trei replici	◆◆◆◆
Bine	◆◆◆	◆◆	◆◆	două replici	◆◆◆
Suficient	◆◆	◆	◆	o replică	◆◆

✓ Pentru a merge mai departe, deschide manualul digital. Verifică și corectează, dacă este cazul!

Exersăm, corectăm, progresăm

1 Lucrați în perechi.

- a) Precizați ce indică fiecare dintre verbele date: acțiunea sau starea.
explică, întreabă, spune, urlă, se înfurie, se interesează, va adăuga, repetă, murmură, am anunțat, afirmă, protestează, exclamă.
- b) Citiți următoarea propoziție înlocuind verbul *spune* cu altele din lista de la punctul a).
 – Nu mai știi unde ai pus biletul? spune el.
Exemplu: – Nu mai știi unde ai pus biletul? întreabă el.
- c) Scrieți enunțurile obținute la punctul b). Pentru a indica intonația pe care o veți folosi când citiți, desenați unul dintre chipurile de mai jos.

- 2 Prietenul tău te invită să vizitezi sera de flori a familiei lui. Nu ți se spune ce ai voie și ce nu ai voie să faci. Scrie tu trei enunțuri care să exprime: permisiunea, o cerere, o solicitare.

- 3 **Lucrați în perechi.** Citiți pe roluri poezia *Greierele și furnica*, după Marin Sorescu. Stabiliți împreună aspecte legate de intonație, mimică, gesturi astfel încât citirea să fie expresivă.

– Surioară dragă, am...

Am venit să-mi dai și mie...

Până la primăvară...

– N-am.

– Un grăunte, ai o mie.

– N-am.

Dar toată lumea știe,

E doar lucru cunoscut.

– Am, dar nu vreau să împrumut!

Astă-vară ce-ai făcut?

– Am cântat!

– Acum joacă!

Îmi e foame, c-aș juca...

– Joacă!

Atelier de creație – Bandă desenată

Lucrați în grupuri de câte patru elevi. Recitați poezia *Greierele și furnica* și realizați o bandă desenată. Expuneți creațiile voastre la *Colțul cititorului*.

JOC – Descoperă cuvintele!

În grilă au fost scrise cuvintele: COMUNICARE, MESAJ, ASCULTĂTOR, VORBITOR, POLITICOASĂ, MIMICĂ.

Precizează poziția din grilă a literelor inițiale din cuvintele scrise mai sus.

Exemplu: MIMICĂ – M (g;1)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
a	S	F	U	W	P	Z	I	I	O	P
b	X	G	Q	D	O	Y	X	K	C	Q
c	A	S	C	U	L	T	Ă	T	O	R
d	N	T	S	H	I	K	S	U	M	W
e	K	N	V	K	T	L	B	K	U	F
f	V	O	R	B	I	T	O	R	N	X
g	M	I	M	I	C	Ă	U	Q	I	Y
h	Z	W	J	Z	O	N	X	X	C	K
i	K	Q	K	K	A	P	G	Z	A	L
j	W	Y	M	E	S	A	J	M	R	Z
k	T	L	O	D	Ă	A	J	T	E	X

JOC ȘI PRIETENIE

Se spune că *Prietenia este un dar pe care ți-l faci*. Tu ce crezi? Sigur știi multe despre prietenie, doar ai prieteni, nu?

Citește despre prietenia dintre Ion Creangă și Mihai Eminescu, despre prietenia dintre copii de aceeași vârstă cu tine! Citește despre jocurile copiilor de astăzi sau de altădată! Află despre cum procedează prietenii, cum îți trimit mesaje scrise! Scrie și tu!

Acceptă provocarea din paginile următoare și imaginează-ți Țara copilăriei!

Într-o zi, aproape de sărbătoarea Sfântului Ilie, se îngrămădiseră, ca mai totdeauna, multe treburi pe capul mamei: un sugar în **albie**, pe lângă alți vreo cinci-șase copii care așteptau să le facă de mâncare. Mă scoală mama atunci, mai dimineață decât alte dați, și-mi zice cu toată inima:

– Nică, dragul mamei, vezi că tată-tău e dus la coasă și eu nu-mi văd capul de treburi! Tu mai lasă drumurile și stai lângă mine de leagănă copilul că și eu ți-oi lua de la **iarmaroc** o pălăriuță cu pană și o curelușă!

– Bine, mamă! Dar în gândul meu, numai eu știam...

Când auzeam de legănat copilul, nu știu cum îmi venea; căci tocmai pe mine căzuse norocul să fiu mai mare între frați. Însă ce era să faci când te roagă mama?

În ziua aceea, era un senin pe cer și așa de frumos și de cald afară, că-ți venea să te scalzi pe uscat ca găinile. Văzând eu o vreme ca asta, **am tulit-o** la baltă.

De la o vreme, mama, crezând că-s prin livadă undeva, iese afară și începe a striga:

– loane! loane! loane!

Dar Ion, pace! Văzând că nu dau răspuns de nicăieri, lasă toate la pământ și se ia după mine la baltă, unde știa că mă duc. Mă vede tolănit pe nisip, ținând la urechi câte o piatră fierbinte de la soare, cu argint printr-însa, și aci săream într-un picior, aci în celălalt, aci plecam capul la dreapta și aci la stânga.

După aceea, zvârleam pietrele pe rând în balta unde mă scăldam și mă cufundam și eu de trei ori la rând. Toate acestea le privea biata mamă, de după un dâmb, aproape de mine. Dar eu n-o vedeam pe dânsa, căci aveam treabă. Mama își pierde răbdarea și vine **tiptil**, în vârful degetelor, pe la spatele meu, îmi ia toate hainele de pe mal și se tot duce.

– Ei, ei! Ce-i de făcut, loane?!

Plec spre casă, dar nu merg pe drum, de rușine să nu întâlnesc vreun om, ci merg tupiluș prin păpușoi. Când aproape să ies din grădină, mă simt câinii lui Trăsnea care sar la mine să mă rupă. După ce m-au lăsat câinii, sar în ograda noastră, mă înfățișez dinaintea mamei, îi sărut mâna și îi zic scâncind:

– Mamă, fă ce știi cu mine, numai dă-mi ceva de mâncare, că mor de foame!

Ea atunci, cum e mama cu bunătate, se uită galeș la mine și zice oftând:

– Bine-ți șade să umbli pe drumuri în halul acesta și să mă lași tocmai la vremea asta fără ajutor! Hai de mănâncă, dar să știi că doar dacă te porți de acum tare bine, o să mai fiu ceea ce am fost pentru tine!

Și, văzând că m-am pus rău cu mama, umblu cu binișorul pe lângă dânsa și, o vreme, nu ies din cuvântul ei nici cu fapta, nici cu vorba, căci vorba dulce mult aduce.

Vocabular

albie – vas lunguiet făcut din lemn cioplit; covată, copaie

iarmaroc – târg ținut la date fixe; bâlci

am tulit-o – am fugit (repede și pe furis)

tiptil – fără zgomot, ușor

Descoperă textul!

- Formulează răspunsuri la întrebări.
 - Când se petrece întâmplarea?
 - De ce l-a trezit mama pe Nică mai devreme?
 - Ce l-a rugat mama pe Nică?
 - Unde a plecat băiatul?
- Completează spațiile punctate cu informațiile potrivite din text.
 - Tolănit pe nisip, Nică ținea la urechi
 - Băiatul aci sărea, aci
- Transcrie enunțurile din text care au legătură cu imaginile de mai jos.

- Lucrați în perechi.** Sunteți de acord cu plecarea lui Nică la scăldat? Scrieți, pe baza textului, două argumente pentru DA și două pentru NU.
- Lucrați în grupuri de câte patru.** Citiți fragmentele în care se prezintă:
 - fuga lui Nică la baltă;
 - scăldatul;
 - venirea mamei;
 - întoarcerea lui Nică, acasă.
- Completează **cadranlele**:

1. Ce sunete ai auzit când ai citit textul?	3. Ce amintiri ți-au stârnit întâmplările prezentate?
2. Ce ai simțit?	4. Ce ai învățat din text?

Lucrează!

- Scrive câte un cuvânt cu același înțeles pentru cuvintele: *scâncind*, *tolănit*, *ajutor*, *mă înfățișez*.
 - Alcătuiește propoziții cu expresiile: *umblu cu binișorul*, *umblă de colo-colo*, *m-am pus rău*.
- Povestește, în scris, fragmentul care ți-a plăcut cel mai mult.

Atelier de creație – Pietre colorate, pietre fermecate

- Alegeți pietre cu forme interesante. Spălați-le. Pictați-le pentru a sugera puterile lor magice. După uscare, aplicați-le un strat de lac transparent. Prezentați pietrele realizate: *Aceasta este Piatra-Veseliei. Ea te ajută*

JOC – Hai la pietre de vânzare!

Lucrați în perechi. Completați versurile. Scrieți-le și puneți-le la un loc în *Cartea clasei*.

Un bătrân adus de spate
vinde pietre colorate.

Alta parc-ar fi de lut,
dar te face nevăzut.

Una-i piatra ,
.....

Una-i piatra pentru somn,
deși ceasurile dorm!

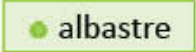
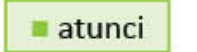

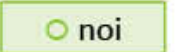

Alta galbenă, ușoară,
te învață cum se zboară.

Alta-i piatra ,
Azi luăm, la întâmplare numai piatra
de răbdare.

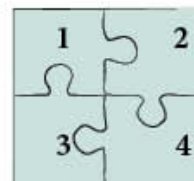
(*Piatra-Răbdării*, după Grete Tartler)

Enunțul

- 1 a) Asociază fiecărei piese de puzzle cuvântul corespunzător (adjectiv → ●).

1		2		3		4	
							
							

- b) Desenează patru piese de puzzle pe o coală de hârtie, ca în desenul alăturat, apoi decupează-le. Scrie cuvintele identificate la punctul a) pe câte o piesă de puzzle.

- c) Citește cuvintele într-o anumită ordine, după cum urmează:

■ 1, 2, 3, 4; ■ 3, 2, 4, 1; ■ 4, 2, 1, 3; ■ 3, 4, 1, 2.

- d) În care dintre situațiile de la punctul c), cuvintele rostite împreună au comunicat o informație?

IMPORTANT

Pentru a comunica, așezăm cuvintele într-o anumită ordine, alcătuind enunțuri, adică mesaje pe care le transmitem celorlalți.

Lucrează!

- 2 **Lucrați în perechi.**

- a) Refaceți textul scris pe bucățelele de hârtie.
 b) Discutați cu o altă pereche. Corectați, dacă e nevoie.
 c) Completați enunțul de mai jos, folosind cuvintele potrivite dintre: *punctul, litera inițială mare, pronumele*.
 Pentru a descoperi propozițiile, ne-au ajutat: ,

- 3 Ordonează în mod diferit cuvintele, pentru a obține două propoziții: *casei, flămând, ajunge, în curtea, părințești, băiatul*.

- 4 a) Scrie șirurile de cuvinte. Taie *intrusul*. Denumește părțile de vorbire rămase în fiecare șir.

- citesc, citeam, voi citi, cititorilor, citești, citiți, citea, vom citi, veți citi;
- noi, voi, ei, ele, ia, tu, eu, ea;
- interesele, interesantă, interesante, interesant, interesanți;
- poveste, povești, povestești, poveștile, povestea.

- b) Alcătuieste trei propoziții folosind câte un singur cuvânt din fiecare șir de mai sus. Folosește diferite semne de punctuație. **Exemplu:** *Eu citesc povești interesante.*

- 5 Găsește pentru fiecare întrebare un cuvânt potrivit, apoi scrie propozițiile obținute.

Exemplu: Nică a plecat la baltă pe furiș. a) b)
 (cine? ce a făcut? unde? cum?) (cine? ce face? ce?) (cine? ce face? ce? ce fel de?)

ASCULTĂM ȘI COMUNICĂM

▶ Ascultă, cu atenție, textul **O confuzie**, din manualul digital.

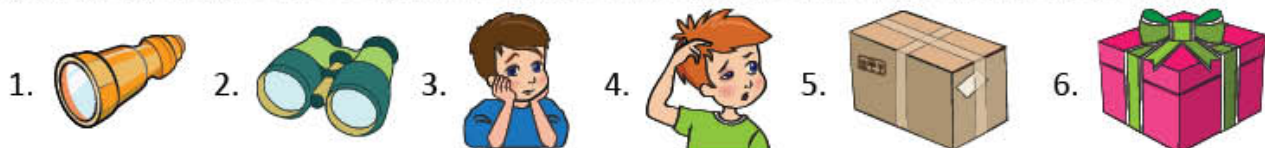

Lucrează!

1 Formulează răspunsuri la întrebări.

- Ce a primit copilul?
- Ce a găsit copilul în colet?
- Ce reacție a avut el când a deschis coletul?

2 a) Alege ilustrațiile care te ajută să explici ce înseamnă cuvintele: *confuz*, *colet*, *ocean*.

b) Folosește mimica și gesturile pentru a sugera colegului/colegei de bancă una dintre imaginile alese la punctul a).

c) Completează un tabel asemănător celui de mai jos.

Cuvântul	Explicația mea	Explicația din dicționar
confuz		
colet		
ocean		

Atelier de creație – Altfel de explicații

- Alege un obiect pe care îl folosești foarte des. Ilustrează-l pe o coală mare.
 - Identifică diferite însușiri ale obiectului, utilitatea lui etc.
 - Povestește întâmplări interesante care au legătură cu obiectul respectiv.
 - Prezintă în fața clasei povestea obiectului ales. Interpretează ca și cum ai fi acel obiect.

Exemplu: *Sunt un pantof.*

Eu sunt pantoful unui explorator. Am tălpile roase de atâtea călătorii. Am fost în Sahara. Vedeți pulberea aceasta roșiatică? E nisip amestecat cu sare.

JOC – Numele meu vorbește despre mine

Lucreți în perechi.

- Pentru fiecare literă care compune numele vostru, găsiți însușiri fizice sau sufletești care vă caracterizează, activități pe care le faceți foarte bine, preferințe pentru anumite obiecte.

Exemplu: **AURA**

Ascultătoare; Urmăresc cu atenție pe cel care vorbește; Răbdătoare; Ajut colegii, la nevoie.

- Un copil prezintă, celălalt ascultă. Adresați întrebări dacă este cazul, apoi schimbați rolurile.
- Fiecare pereche prezintă, în fața clasei, numele colegului. *Aura spune despre ea că*

Doi mari prieteni

după Mihail Sadoveanu

Când a venit la Iași, Eminescu colindase toate **olaturile** românești. Singura lui avere era un geamantan plin cu versuri. În vremea când se formau ca **mărgăritarele** în sufletul lui neasemuitele poezii, l-a cunoscut pe Creangă. Deodată s-au legat buni prieteni. Amândoi au petrecut multe nopți în colțurile retrase ale vechii cetăți a Moldovei.

Aici, pe băncile de brad, în amurguri dulci, stăteau la sfat. În una din aceste înserări, Eminescu i-a citit lui Creangă din poeziile sale. Creangă asculta în tăcere.

Dar în prietenia aceasta mai fericit a fost Eminescu. El a auzit pentru întâia oară *Amintirile din copilărie* și poveștile lui Creangă. A fost încântat de limba mlădioasă, simplă a marelui scriitor al Humuleștiului.

Prietenia lor le-a adus multe ceasuri de uitare și de mângâiere.

Vocabular

olaturi – provincii, regiuni, ținuturi

mărgăritare – podoabe de mare preț, perle

Descoperă textul!

- 1 Stabilește care sunt enunțurile adevărate și care sunt false.
 - a) Singura avere a lui Mihai Eminescu era un geamantan cu versuri. **A/F**
 - b) Cei doi mari scriitori s-au cunoscut la Humulești. **A/F**
 - c) Eminescu i-a citit lui Creangă din poveștile sale. **A/F**
 - d) Cei doi stăteau la sfat în amurgurile dulci. **A/F**
 - e) Creangă l-a încântat pe Eminescu prin limba mlădioasă, simplă. **A/F**
- 2 Explică ce înțelegi prin expresiile: *se formau ca mărgăritarele, amurguri dulci*.
- 3 Formulează enunțuri cu ajutorul cuvintelor: *neasemuite, amurg, mlădioasă, mângâiere*.

Atelier de creație – Prietenie

- 4 Scrie un text cu titlul *Eu și prietenul meu (prietena mea)*, respectând cerințele date.
 - a) Scrie cine este fiecare dintre voi.
Eu sunt , iar prietenul meu (prietena mea) se numește
 - b) Prezintă câteva însușiri fizice și sufletești ale fiecăruia dintre voi.
Prietenul meu (Prietena mea) are ani, iar eu am Amândoi (Amândouă) avem părul Eu am ochii verzi, iar el (ea) are ochii
 - c) Scrie aspecte diferite, dar și asemănătoare, referitoare la: activități, preocupări, îmbrăcăminte, mâncare.
Eu prefer tenisul, iar el (ea) preferă dansul. Amândoi (Amândouă) iubim șahul.
 - d) Realizează un desen care să vă reprezinte.

Cartea poștală

Observă!

- 1 În imaginea A este ilustrată casa memorială *Ion Creangă* din Humulești, unde s-a născut scriitorul. Alcătuieste enunțuri pentru a prezenta imaginea observată.

The image shows a photograph of a traditional Romanian house with a thatched roof (A) and a postcard (B). The postcard is addressed to Dana Ionescu in Pucioasa, Dâmbovița County. It includes a date, a salutation, a message, a closing, and a signature. The back of the postcard shows the recipient's address and a stamp area.

A (Image of the house):

- locul și data → Humulești, 15 august 2021
- formulă de adresare → Dragă Dana,
- conținut → Primește de la Humulești salutările mele. Sunt fericită că petrec câteva zile pe plaiurile lui Ion Creangă. Mi-ar fi plăcut să fim împreună aici.
- formulă de încheiere → Pe curând, Monica
- semnătura → Monica

B (Postcard):

- loc pentru timbru
- cui îi este adresată → Destinatar: Ionescu Dana
- adresa → Str. Republicii, Nr. 12
Localitatea Pucioasa
Județul Dâmbovița
cod 0275
- Cod 0275 LOCALITATEA Pucioasa

- 2 Observă ceea ce este scris pe *spatele* cărții poștale din imaginea B.

carte poștală – carton cu însemnări scrise sau tipărite, folosit pentru corespondență

destinatar – persoana căreia îi este adresată

expeditor – persoana care trimite cartea poștală

- 3 Formulează răspunsuri la întrebări.

- Din ce loc a fost trimisă cartea poștală?
- Când a fost ea scrisă?
- Ce poți spune despre lungimea textului?
- Ce afli din formularea *Dragă Dana*?
- Cui îi este adresată cartea poștală? Cine a scris-o?
- Ce informații oferă expeditorul?
- Ce îi transmite odată cu informațiile?
- Ce este scris în partea din dreapta?
- Care este formula de adresare?
- Dar formula de încheiere?
- Ce formule ar fi folosit Monica și cum ar fi semnat dacă ar fi trimis cartea poștală doamnei învățătoare? Dar dacă ar fi trimis-o bunicilor?

IMPORTANT

- Când scrii o carte poștală, ține seama de persoana căreia i-o adresezi:
 - dacă scrii unei persoane mai în vârstă, folosește o exprimare prin care să-ți arăți respectul și semnează cu numele întreg;
 - dacă scrii rudelor sau prietenilor, folosește o exprimare apropiată și semnează cu prenumele.
- Textul cărții poștale este scurt, are o formulă de adresare, o formulă de încheiere, semnătură.

Lucrează!

- 4 Scrie textul unei cărți poștale pentru o rudă sau pentru un prieten din altă localitate.
- 5 Colecționați cărți poștale în care sunt ilustrate diferite localități ale țării. Realizați un album al clasei. Puteți așeza cărțile poștale organizându-le pe anumite teme.

Aniversarea Gretei

după Sandra Warren

▲ Greta era una dintre cele mai bune prietene ale mele când eram în clasa întâi. Toate fetele din clasă au fost invitate la petrecerea de ziua ei de naștere. În fiecare zi, la școală era mare însuflețire.

- Ce fel de tort vei avea? întrebam noi.
- Vor fi concursuri cu premii? Dar pălărioare festive?

Vei împodobi casa?

Greta doar zâmbea și dădea din cap.

A sosit și ziua mult așteptată. Am împachetat cadoul

în hârtie strălucitoare, m-am îmbrăcat cu rochița cea mai frumoasă și am așteptat ca mama să spună:

- E timpul să mergem!

▲ M-am bucurat că am ajuns prima și puteam să ajut la aranjarea celor douăsprezece bomboniere, câte una pentru fiecare invitată. Masa era acoperită cu o față de masă pe care scria *La mulți ani!* Peste tot erau baloane roșii, galbene, verzi. Holul și sufrageria erau împodobite cu ghirlande argintii. Totul arăta ca în povești.

▲ Am ieșit să le așteptăm pe celelalte fete. Greta locuia la marginea orașului și colegile nu fuseseră niciodată acasă la ea.

- S-ar putea să nu nimerească adresa! a zis mama Gretei.

Ne-am așezat pe trepte și am așteptat, am așteptat. Degeaba, fetele n-au venit. Greta a început să plângă, iar eu nu știam ce să mai zic.

▲ – Să înceapă petrecerea! a anunțat mama Gretei.

Am jucat cu Greta toate jocurile și am împărțit premiile. Am mâncat fiecare câte două felii de tort. Am râs și ne-am simțit minunat.

▲ În drum spre casă am întrebat-o pe mama:

- De ce n-au venit oare celelalte fete? Greta s-a necăjit așa de tare!

Mama mi-a zis îngândurată:

– Scumpo, cred că n-au venit pentru că Greta este de altă naționalitate! Greta nu seamănă cu celelalte fete și unii oameni se tem de cei care sunt altfel decât ei. Oamenii au **prejudecați**. Așa se numește lucrul acesta: **prejudecată**.

- Eu n-o să am niciodată prejudecați! am zis hotărâtă.

Mama mi-a spus zâmbind:

- Mă bucur că Greta are o prietenă ca tine!

Descoperă textul!

1 Formulează răspunsuri la întrebări.

- a) Cine este Greta?
- b) Ce eveniment din viața Gretei este prezentat?
- c) Cine sunt musafirii așteptați?
- d) Cum s-a pregătit familia Gretei pentru aniversarea fetiței?

- e) Cum este explicată absența colegilor de la aniversarea Gretei?
- f) Ce înțeles are cuvântul *prejudecată*?

- 2 a) Citește, pe rând, fiecare fragment din textul *Aniversarea Gretei*. Răspunde la întrebările de mai jos, pentru a înțelege conținutul fiecărui fragment.
Cine? Ce? Unde? Când? Cum? De ce?
- b) Scrie ideea principală a fiecărui fragment. c) Povestește, oral, un fragment din text.
- 3 Citește enunțul: *Greta nu seamănă cu celelalte fete și unii oameni se tem de cei care sunt altfel decât ei*. Completează enunțurile pentru a arăta care este părerea ta.
În primul rând, eu cred că În al doilea rând, cred că Nu în ultimul rând, eu cred că
- 4 Completează enunțurile de mai jos.
- Dacă aș fi Greta, m-aș simți
 - Dacă aș fi prietena Gretei, m-aș simți
 - Dacă aș fi Greta, aș vrea să
 - Dacă aș fi prietena Gretei, aș vrea să

Lucrează!

- 5 Formulează propoziții utilizând cuvintele: *aniversarea, ghirlandele, prietenele, bomboaniere*.
- 6 Găsește cuvinte care să aibă același înțeles cu: *petrecere, însuflețire, bucurie*.
- 7 Scrie verbele din enunțurile subliniate în primul fragment.
- 8 Citește fragmentul în care este prezentat aspectul casei pregătite pentru aniversarea Gretei. Găsește substantivele însoțite de adjective.
- 9 Găsește în text patru cuvinte care anunță intervenția personajelor. Scrie ce părți de vorbire sunt aceste cuvinte.
- 10 Scrie propoziții în care să utilizezi cuvintele: *sa, s-a, sau, s-au, ia, i-a, iau, i-au, neam, ne-am*.
- 11 **Lucrați în grup.** Discutați despre prejudecățile oamenilor. Argumentați de ce nu este bine ca oamenii să aibă prejudecăți. Scrieți un îndemn adresat oamenilor care îi evită pe cei diferiți de ei.
- 12 **Lucrați în grup.** Propuneți titluri de povești, apoi scrieți-le pe bilețele. Strângeți toate bilețelele la un loc. Extrageți un bilet. Creați o poveste cu titlul extras. Scrieți-o pe o coală mare. Organizați o *Bursă a poveștilor*: expuneți poveștile la bibliotecă sau pe holul școlii pentru a fi citite de alte persoane.
Solicitați aprecierea fiecărei povești cu puncte de la 1 la 5. Stabiliți care dintre povești a obținut cel mai mare punctaj.

Atelier de creație – Țara copilăriei

- 13 **Lucrați în grup.** Imaginați-vă o țară doar a copiilor.
Scrieți un text format din cel puțin zece enunțuri în care să prezentați:
- cum arată Țara copilăriei;
 - cine sunt locuitorii și cum arată ei;
 - ce comportament și ce preocupări au aceștia;
 - care sunt regulile respectate de locuitori.
- Realizați un desen sau un colaj.
Organizați o expoziție cu lucrările voastre.

Recapitulare

 Citește, cu atenție, textul *Muntele cel Hodoronc-Tronc*, după Marin Sorescu.

Copii, mă gândisem să vă aduc la București munții, într-o traistă cu povești. Dar când să-i fac frumos ghem, munții n-au vrut să încapă în tren. Nu știu când au crescut acești ștregari, căci omenirea, când a venit, i-a găsit mari. Munții noștri sunt bogați ca soarele. Au aur și argint în toate buzunarele. Creasta aia, care parcă se clatină, cred că e de **platină**. Sub pietre sunt cărbuni, cu care desenează locomotivele aburi pufoși. Au fier, var, sare. Ca să nu mai vorbesc de ape minerale și alte izvoare. Nu mai sunt alții care să le semene! Uite, ne fac semn să intrăm în ei ca-n cetatea lui Cremene.

Câțiva munți Carpați sunt mai înalți decât ceilalți. Când se uită în jos, uneori, le vine amețală și-atunci își pun comprese cu nori. Munții sunt cei care dirijează ploile: *Ce vă îngrămădiți aici, ca oile? Măi, apă chioară, auzi? Plouă la câmpie, că mă uzi!*

Am uitat să vă spun să respirați. Cică aerul de aici conține nu știu ce vitamine. Și dacă-l tragi în piept zi de zi, cuminte, te faci sănătos pe șapte ani înainte. În poiană, puteți călca pe iarbă, ca pe un covor sau pe o blană. Brazii sunt cei mai buni alpiniști. Se suie până în vârful muntelui fără frânghii. Munții au ascunzișuri, multe ca frunza și iarba, parcă ar fi fost făcuți pentru Baba-oarba. Te ascunzi colo, după un copac și când strigi: *Sunt gata, Chimită!* te găsește imediat un urs ori o veveriță. Animalele și păsările cu pene stau în munți ca în cartea cu desene. Ele se joacă de-a pitulușul pe după stâncă și când se prind se mănâncă.

(din volumul *Unde fugim de-acasă?*)

Vocabular

platină – metal prețios alb - argintiu întrebuințat la fabricarea vaselor de laborator

Scriere corectă

- Ele se joacă **de-a** pitulușul.
- Ar vrea să **dea** cartea copiilor. (**ofere**)

Lucrează!

- Completează enunțurile folosind cuvinte din text. Caută cuvintele potrivite din text, apoi înlocuiește spațiile punctate.

a) Câțiva sunt mai înalți decât ceilalți.	c) Munții noștri ca soarele.
b) Munții sunt cei care ploile.	d) Brazii sunt cei mai
- Transcrie, apoi trasează o linie de la fiecare enunț la expresia care îl completează.

a) Să intrăm în ei ca pe un covor sau pe o blană.	3 a) Completează enunțul: Munții noștri, bogați ca soarele, au:,, b) Transcrie enunțurile care prezintă cum dirijează munții ploile.
b) Stau în munți ca în cartea cu desene.	
c) Puteți călca pe iarbă ca-n cetatea lui Cremene.	
d) Au ascunzișuri multe ca Soarele. ca frunza și iarba.	
- Formulează enunțuri în care să folosești cuvintele *munții, brazii, iarba*, respectând cerințele:

a) să aibă însușiri omenești;	b) să aibă însușiri neobișnuite.
-------------------------------	----------------------------------

- 5 a) **Lucrați în grup.** Alegeți și citiți fiecare un fragment care vă place.

Observați dacă cititorul:

- respectă intonația impusă de semnele de punctuație;
- ◆ citește corect;
- respectă pauzele;
- ✓ citește în ritm potrivit.

Acordați-vă, pe rând, cartonașe în culorile de mai sus, dacă răspunsul este DA.

- b) Completează, pentru tine, lista de verificare de mai jos.

OBSERV CUM CITESC!

Lista mea de verificare

Am respectat intonația impusă de semnele de punctuație?	DA/ NU
Am citit corect?	DA/ NU
Am respectat pauzele impuse de semnele de punctuație?	DA/ NU
Am citit în ritm potrivit?	DA/ NU

- 6 Transcrie fragmentul subliniat în text. Scrie întrebări pornind de la cuvintele scrise pe stelute, apoi formulează răspunsuri.

- 7 Găsește pentru fiecare întrebare un cuvânt potrivit din text, apoi scrie propozițiile.

- a) Animalele stau ca în carte.
(cine? ce fac? unde? cum?)
- b)
(cine? ce fac? ce?)
- c)
(cine? ce fac? ce? ce fel de?)

- 8 Scrie semnul x în dreptul părților de vorbire la numărul plural.

☐ creasta	☐ înalți	☐ respirați	☐ ele
☐ cetăți	☐ pufos	☐ urc	☐ tu

- 9 Transcrie, apoi completează în casetă **DA** dacă toate cuvintele din șir corespund părții de vorbire scrise în fața șirului sau **NU**, dacă nu corespund.

- **VERBE** – vorbesc, vorbeam, voi vorbi, vorbești, vorbiți, vorbea, vom vorbi, veți vorbi;
- **PRONUME** – voi, ei, ele, iei, tu, eu, ea;
- **ADJECTIVE** – emoțiile, emoționată, emoționante, emoționant, emotionați;
- **SUBSTANTIVE** – veste, vești, veștile, vestitor.

- 10 Alege un fragment din text și realizează un *jurnal cu dublă intrare*.

Atelier de creație – Pe cărări de munte

Lucrați în perechi. Imaginați-vă că sunteți la munte.

- a) Scrieți regulile jocului *De-a v-ați ascunselea* printre copaci.
- b) Scrieți textul unei cărți poștale adresate unui prieten sau unei prietene.

AUTOEVALUARE

• Am precizat locul și data?	DA/ NU
• Am folosit formulele de început și de încheiere?	DA/ NU
• Am semnat cartea poștală?	DA/ NU
• Am folosit corect semnele de punctuație?	DA/ NU

Citește, cu atenție, fragmentul din textul *Țapul fotograf*, după Eduard Jurist.

Într-o zi, țapul se hotărî să se facă fotograf. Intră ucenic la un meșter și, nu după multă vreme, deveni la fel de priceput în meserie ca acesta.

Țapul își făcu atelierul într-o margine de pădure. Mare a fost mirarea dobitoacelor când au citit firma agățată în stejar: *La foto-Țap*. S-au uitat la cutia așezată pe trei picioare, dar nu înțelegeau ce era. Țapul zâmbea cu îngăduință.

Un iepure timid întrebă:

– Nu vă supărați... eu, noi... am vrea să știm ce mai e și asta?

– Cum să nu! Cu plăcere, le răspunse fotograful.

Mult s-au mirat dobitoacele aflând că pot să capete ieftin, un cartonaș cu chipul lor pe el. Lupul, mistrețul, iepurele, șoarecele, ursul, broscioiul s-au înghesuit, fiecare vrând să se fotografieze primul. Țapul i-a fotografiat pe toți și le-a spus că pozele vor fi gata a doua zi.

Animalele se socoteau norocoase că țapul se oprise tocmai în poiana lor.

– Sunt gata, prieteni! Au ieșit niște poze grozave. Semănați leit.

O clipă se așternu liniștea. Animalele priveau înmărmurite cartonașele, apoi se iscă o zarvă grozavă: *Ai venit să-ți bați joc de noi?! Așa urât arătăm?! Ne-ai tras pe sfoară!*

Țapul o luă la fugă, iar cutia și firma se făcură țândări.

1 Unește, printr-o linie, fiecare întrebare din prima coloană cu răspunsul potrivit din coloana a doua.

◆ A. Cine zâmbea cu îngăduință?	◆ Animalele priveau înmărmurite cartonașele.
◆ B. Ce a hotărât țapul într-o zi?	◆ Animalele se socoteau norocoase că țapul se oprise tocmai în poiana lor.
◆ C. Cum priveau animalele cartonașele?	◆ Într-o zi, țapul se hotărî să se facă fotograf.
◆ D. De ce se simțeau animalele norocoase?	◆ Țapul își făcu atelierul într-o margine de pădure.
	◆ Țapul zâmbea cu îngăduință.

2 Încercuiește răspunsul potrivit pentru a obține un enunț adevărat, în fiecare caz.

◆ A. Animalul care se adresează timid țapului este	a) mistrețul	b) iepurele	c) șoarecele	d) ursul
◆ B. Animalele se socoteau norocoase că țapul se oprise	a) la un meșter	b) în pădure	c) în poiană	d) la un stejar
◆ C. Țapul zâmbea cu	a) plăcere	b) îngăduință	c) supărare	d) mirare

3 Completează spațiile punctate cu informații din text.

- ◆ a) **La început**, dobitoacele erau
- ◆ b) **După aceea**, ele se socoteau
- ◆ c) **La sfârșit**, priveau

4 Ce părere ai despre reacția animalelor la vederea fotografiilor? Scrie trei explicații pentru a-ți susține opinia.

- 5 Ordonează cuvintele de mai jos, astfel încât să rezulte trei propoziții. Scrie propozițiile obținute.

- 7 Scrie textul unei cărți poștale, respectând cerințele:

- ♦ a) destinatarul este un membru al familiei;
- ♦ b) expeditorul ești tu;
- ♦ c) te afli în tabără.

- 6 Scrie, în casetă, **A** (adevărat) dacă explicația este corectă sau **F** (fals), dacă este incorectă.

Săgețile de pe cartea poștală indică:

- ♦ 1 → locul și data; ♦ 3 → formula de încheiere;
- ♦ 2 → destinatarul; ♦ 4 → formula de început.

Cum te poți aprecia	1	2	3	4	5	6	7
Foarte bine	♦♦♦♦	♦♦♦	♦♦♦	trei explicații	trei propoziții	♦♦♦♦	♦♦♦
Bine	♦♦♦	♦♦	♦♦	două explicații	două propoziții	♦♦♦	♦♦
Suficient	♦♦	♦	♦	o explicație	o propoziție	♦♦	♦

- ✓ Pentru a merge mai departe, deschide manualul digital. Verifică și corectează, dacă este cazul!

EVALUAREA PORTOFOLIULUI

Ce cuprinde portofoliul tău?

- a) Cuprinsul portofoliului;
- b) Lucrările individuale indicate în manual;
- c) Lucrări indicate de doamna învățătoare sau de domnul învățător;
- d) Alte lucrări, la alegere;
- e) O fișă cu impresii:

Mi-a plăcut

Mi s-a părut interesant

A fost ușor să

Mi-a fost dificil să

Cum știi dacă ai reușit?

- Portofoliul va fi evaluat de doamna învățătoare sau de domnul învățător.
- Te vei autoevalua. Dacă vei avea nevoie, vei cere sprijin.

PORTOFOLIUL

AUTOEVALUARE

	DA	NU
1. Portofoliul cuprinde toate lucrările indicate?		
2. Portofoliul cuprinde și alte lucrări, alese de mine?		
3. Lucrările sunt aranjate într-o mapă sau un dosar?		
4. Am așezat lucrările în ordinea dată de cuprins?		
5. Toate lucrările din portofoliu respectă cerințele de rezolvare?		
6. Aspectul portofoliului este atractiv?		
7. Mi-a plăcut să îmi organizez portofoliul?		
8. Lucrările din portofoliu arată că am progresat?		

Lucrează!

- 1 Citește versurile, apoi ilustrează-le.

Un copil, când jocu-i place,
Toată lumea joc îi face.
Iar el toate le pricepe
Și cu ele-un joc începe.

Floarea zice: *Oprește-ți pașii!*
Prinde-ne! zic fluturașii.
Cățelușul și el vine:
Hai și joacă-te cu mine!

Patru roți de la trăsură strigă:
lute alergătură!
Toate așa, cu drag, îl cheamă
Și el vesel ia de seamă.

(Jucăriile celui cuminte, după George Coșbuc)

- 2 a) Precizează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele: **jocul, jucăm, jucăria, jucăuș.**
b) Alcătuieste propoziții cu fiecare cuvânt dat la punctul a).

- 3 Scrie seriile de cuvinte de mai jos. Subliniază cuvintele care au legătură cu termenul joc.

- amuzant, dinamic, sportiv, auriu;
- minge, coardă, ocean, șah, cerc;
- aleargă, sare, prelucrează, pasează.

- 4 Alege unul dintre jocurile ilustrate.
Scrie un enunț prin care să explici alegerea ta.

Atelier de creație – Inventăm un personaj

- 5 **Lucreți în perechi.** Inventati un personaj despre care nu s-a mai auzit.

- Stabiliți un nume pentru personajul vostru. Scrieți cuvântul și explicația acestuia.
- Reprezentați personajul într-un desen. Organizați o expoziție cu toate lucrările.
- Faceți aprecieri cu privire la text și desen.
- Înscrieți personajul într-un *dicționar al personajelor*.

Joc – Numărăm din doi în doi!

Lucreți în perechi.

Încercuiește literele numărând din doi în doi, apoi completează cuvântul.

ÎNȚELEPCIUNEA MEA E _____.

CURCUBEUL VACANȚEI

Ce e vacanța? Un curcubeu? Poate un dar? Tu știi cel mai bine ce este pentru tine. În paginile care urmează, citește despre vacanța din poezie ca așteptare, surâs, dor de ducă...

Știi unde vrei să te duci în vacanță? Ai vrea să călătorești cu trenul, cu gândul, cu piersica fermecată, ca personajele din textele literare?

Citește și află cum să strângi într-o carte însemnările din vacanță!

Vacanța este binemeritată de toți copiii! Mai rămâne un pas!

Rezolvă, cu atenție, testul de evaluare finală!

Vacanța

după Emilia Căldăraru

Vacanța-i mai întâi o așteptare.
Aștepți un timp cu zmeură pe buze,
Cu pași de ierburi, flori și buburuze,
Cu glas de păsări și de ape clare.

Vacanța-i mai apoi un dor de ducă.
Un neastâmpăr fără încetare
Și adâncimea codrului în care
Doar căprioara trece încet ca o **nălucă**.

Vacanța-i un surâs de-ntâmpinare
Spre dealuri, munți și spre întinsul mării,
Copilărosul vis al legănării
În brațele-i de spumă și răcoare.

Vacanța, iat-o! Ne desfată vara
Cu poame și culori și strălucire.
Vacanța-i marea noastră întâlnire
Cu soarele. Cu zărilor. Cu țara.

Vocabular

nălucă – ființă imaginară, arătare, fantomă

Descoperă textul!

- Citește poezia, apoi completează propoziția: *Vacanța e o , un dor , un surâs*
- Completează **cadranlele** pe baza informațiilor din poezie.

1. Ce ai văzut?	3. Cum te-ai simțit?
2. Ce ai auzit?	4. Ce titlu ai da tu acestei poezii?

Lucrează!

PORTOFOLIU

- 3 Transcrie o strofă din poezie. Realizează o ilustrație potrivită.
- 4 Ce ți-a plăcut cel mai mult în poezia *Vacanța*? De ce? Scrie două motive.
- 5 Găsește imaginea care **nu** sugerează continuarea enunțului: *Vacanța vine cu pași de....*

- 6 a) Scrie substantivele din prima strofă. Precizează numărul și genul acestora.
b) Adaugă, în scris, încă trei adjective pentru fiecare substantiv subliniat.
- ape clare,
 - marea întinsă,
 - vacanța mare,
- 7 Observă ce părți de vorbire sunt în fiecare șir de cuvinte. Elimină *intrusul*, transcrie cuvintele rămase și precizează ce părți de vorbire sunt.
- valuri, nisip, scoici, alge, înpumate, pescăruși;
 - înoată, frige, vuiesc, plutesc, pietre, zboară;
 - sidefii, verzi, aurii, albastre, pești, răcoroase.
- 8 Înlocuiește cu semnele de punctuație potrivite.
- a) Bine ai venit vacanță c) De unde vii vacanță
- b) Vacanță bine ai venit d) Ce mult te-am așteptat vacanță
- 9 **Lucați în grup.** Citiți scrisoarea și precizați cine a scris-o. Scrieți și voi o scrisoare în care să vă spuneți părerea despre **CARTEA-CURCUBEU**, să adresați întrebări sau să solicitați explicații.

Timișoara, 3 iunie 2021

Dragi prieteni,

Școala e pe sfârșite... Uraaa! În acest an am lucrat mult, așa că merităm o pauză maaaree! Nu ne place că ne despărțim de colegi și de învățători, dar suntem bucuroși că mergem la mare, la munte, la bunici, la prieteni.

A, să nu uităm! Iată o idee excelentă pentru vacanță: **CARTEA-CURCUBEU** pe care s-o aduceți în septembrie, când veți povesti despre vara voastră.

Vacanță plăcută!

Cu drag,
clasa lui Radu și a Marei

Atelier de creație – Să ne bucurăm de soare!

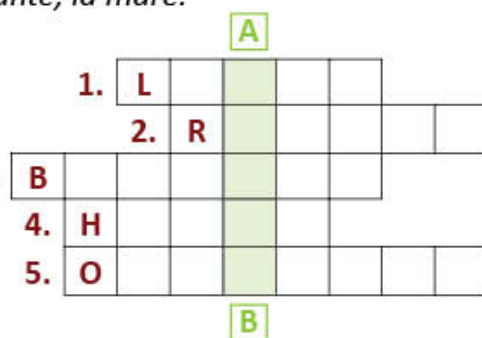

- 10 **Lucați în grup.** Scrieți sfaturi utile pentru înlăturarea efectelor neplăcute ale Soarelui.
Exemplu: *Purtați șapcă sau pălărie în zilele călduroase, la munte, la mare.*

Joc – Destinație de vacanță

- a) Notează pe caiet cuvintele care completează rebusul.
b) Încercuiește în fiecare cuvânt litera corespunzătoare căsuței colorate pentru a descoperi cuvântul de pe coloana AB.

James și piersica uriașă

după Roald Dahl

James și ceilalți participanți la călătorie, Maestrul Greierini, Miriapodul, Domnișoara Păianjen, Viermele de Mătase, Râma, Licuriciul și Buburuza ieșiră din nou pe vârful Piersicii Uriașe, unul câte unul. Se uitară cu grijă în jur. Luna era la fel de luminoasă și de strălucitoare ca întotdeauna. Încă se vedeau în jur munți de nori uriași și tremurători.

La distanță, dar chiar în fața lor, se vedea o imagine extraordinară. Era un fel de arc de cerc, o structură imensă și curbată care se ridica până sus în cer și care se sprijinea pe două picioare. Picioarele erau înfipte într-un nor alb și plat, vast cât deșertul.

- Ce-o mai fi și asta? întrebă James.
- E un pod!
- E un inel gigantic tăiat în două!
- E o potcoavă uriașă îndreptată în sus!

- Știți ce? șopti James.
- Ce? întrebare ceilalți. Ce?
- Arcul acela enorm... pare că îl pictează. Oamenii din Nori au găleți de vopsea și pensule mari! Uitați-vă și voi!

James avea dreptate. Călătorii ajunseseră acum destul de aproape ca să poată vedea ce făceau Oamenii din Nori. Toți aveau pensule uriașe în mâini și vopseau arcul imens în mare viteză. Atât de repede încât, în numai câteva minute, întregul arc fu acoperit de cele mai minunate culori: roșu, oranj, galben, verde, albastru, indigo, violet.

- E un curcubeu! exclamă în cor. Ce frumos este! Uitați-vă ce culori!

Călătorii Piersicii Uriașe erau fermecați de frumusețea curcubeului.

- Măi, măi, măi, zise Miriapodul. M-am întregat întotdeauna cum se fac curcubeiele.

Lucrează!

1 Formulează răspunsuri pe baza informațiilor din text.

- a) Care personaje participă la călătorie?
- b) Cu ce au călătorit James și însoțitorii săi?
- c) Ce explicații apar în text, pentru *curcubeu*?

Completează în scris: *un fel de arc de cerc*,

- d) Ce făceau Oamenii din Nori?

2 a) Scrie o listă cu obiectele *fermecate* pe care le-ai putea

- folosi în călătoriile tale imaginare.
- b) Unde ai dori să călătorești pe un covor fermecat?
- c) Scrie numele unor locuri imaginare, apoi desenează.
- d) Pe cine ai lua într-o călătorie imaginară?
- e) Scrie cinci adjective care să indice însușiri sufletești ale persoanelor care te-ar putea însoți în călătoria imaginară.

3 Scrie un text despre o călătorie imaginară.

a) Organizează ideile, încercând să răspunzi la întrebările de mai jos.

- Când se întâmplă?
- Unde se întâmplă?
- Cine participă?
- Ce întâmplări se petrec?
- Cu ce mijloace vă deplasați?
- Ce lucruri vezi?
- Ce mirosuri te impresionează?
- Ce sunete auzi?
- Cum te-ai simțit pe parcursul călătoriei?

b) Revizuiște textul scris, răspunzând la întrebările de mai jos.

- Lipsesc aspecte importante?
- Ce ai putea schimba în ordinea propozițiilor?
- Propozițiile se leagă între ele?
- Ai scris cuvinte care se repetă?
- Propozițiile sunt clare?
- Ai greșeli de punctuație?

OBSERV CUM SCRUI UN TEXT!

Lista mea de verificare

Conține răspunsuri la toate întrebările.	DA/ NU
Are introducere, cuprins și încheiere.	DA/ NU
Are un titlu potrivit conținutului.	DA/ NU
Este atractiv.	DA/ NU
Este așezat corect în pagină.	DA/ NU
Este scris corect și frumos.	DA/ NU

4 Lucrați în grup. Realizați un tabel asemănător celui de mai jos.

a) Completați prima coloană cu informații pe care le cunoașteți despre curcubeu.

b) Completați a doua coloană **cu întrebări despre ceea ce ați dori să mai aflați.**

ȘTIU	VREAU SĂ ȘTIU	AM AFLAT
....	

c) Citiți textul *Cum apar curcubeiele?*, apoi completați ultima coloană a tabelului.

Curcubeul are aspectul unui imens arc multicolor desfășurat pe cer. Este un fenomen care apare când lumina Soarelui traversează picăturile de apă din atmosferă.

Lumina Soarelui pare incoloră sau albă. În realitate, ea este formată din amestecul celor șapte culori ale curcubeului: roșu, portocaliu, galben, verde, albastru, indigo și violet.

Atelier de creație – Lumina albă

5 Cum se poate obține albul din cele șapte culori menționate în text?

Împarte un disc de carton în șapte părți de aceeași mărime și colorează-l în culorile curcubeului. Trece un creion prin centrul discului și învârt discul. Ce vezi? Confectionează discul. Scrie cum ai procedat: *Mai întâi, apoi, la final*

Joc – Curcubeul

Formați grupe de câte patru. Fiecare copil decupează șapte cartonașe având culorile curcubeului. Pe cartonașe se scriu substantive care denumesc flori, fructe sau legume care au culoarea respectivă.

Se introduc și șapte cartonașe nescrise. Se așază toate cărțile în centru, cu fața în jos. Se extrage de fiecare dată o carte.

Câștigă copilul care realizează primul curcubeu din cărțile de joc scrise.

mac	portocală	gutuie	ardei	in	prună	liliac
-----	-----------	--------	-------	----	-------	--------

Ce vei face?

Vei realiza **CARTEA-CURCUBEU** cu însemnări despre vacanța ta, despre **jocuri**, **prieteni**, **evenimente**, **natură**, **locuri vizitate**, **lecturi**, **invenții** sau **creații** proprii.

De ce vei face?

Pentru a avea o *poveste a vacanței de vară* pe care să o prezinți la începutul clasei a patra.

Cum vei face?**1. Vei confecționa cartea.**

- Ai nevoie de coli colorate ROGVAIV, câte o culoare pentru fiecare capitol.
- Pentru ca scrisul să fie vizibil, folosește forme decupate din hârtie albă. Lipește-le pe coala colorată.
- Realizează o copertă din carton mai gros, pe care vei scrie titlul, autorul.
- Perforează foile și copertile și leagă-le cu o sfoară.

2. Vei completa paginile cărții.

- Scrie scurte însemnări despre ceea ce ai citit.
- Creează texte cu întâmplări imaginare sau cu întâmplări trăite în vacanță.
- Realizează desene sau colaje cu ilustrații adecvate.
- Fotografiază peisaje din natură, din locurile vizitate.

Cum vei ști dacă ai reușit?

1. Stabiliți împreună cu învățătorul/învățătoarea voastră o fișă de autoevaluare.

2. Realizează *Buzunarul cu impresii* în care cititorii cărții tale vor pune bilețele cu aprecieri.

La întoarcerea din vacanță, veți realiza un **CURCUBEU** din toate materialele voastre.

Sfaturi pentru reușită**Ce cuprind paginile cărții:**

☞ titlurile și regulile jocurilor preferate, poezii-numărători, desene etc.;

☞ o fotografie cu tine la începutul verii, alta de la sfârșitul vacanței; o galerie cu portretele prietenilor;

☞ fotografii, texte despre anumite evenimente, peripeții, întâmplări trăite în familie;

☞ fotografii, imagini decupate, desene, informații, poezii, descrieri;

☞ vederi, cărți poștale, pliante, informații, trasee, obiective turistice;

☞ galeria personajelor colorate: *Împăratul Roșu*, *Verde-Împărat*, *Armăsarul Albastru* etc.;

☞ schițe, planuri, desene, instrucțiuni, povești scrise de tine, personaje create de tine.

Lista mea de verificare

Cartea mea conține toate temele stabilite.	DA/ NU
Cartea mea este atractivă și originală.	DA/ NU
Scrisul este corect și îngrijit.	DA/ NU
Am lucrat cu plăcere.	DA/ NU

Evaluare finală

A. TEST PENTRU CITIT

 Citește, cu atenție, textul *Povestea melcului fără casă*, după Adina Popescu.

 Se povestește că a fost odată un melc fără casă. Știți că melcul este o făptură care-și cară mereu căsuța în spinare. Dar melcul poveștii noastre, căruia i se spunea Bobiță, de la bobițele de rouă în care își oglindea cornițele în fiecare dimineață, se născuse fără cochilie. Se simțea golaș și îi venea să plângă, nu pentru că și-ar fi dorit cu adevărat o asemenea hardughie spiralată în spinare, ci pentru că frații lui, melcii, râdeau de el și nu voiau să-l primească în Comunitatea Melcilor pentru că arăta altfel decât ei. Chiar șeful acestei comunități i-a zis odată, la o întrunire:

– Bobiță, tu ești un melc foarte inteligent! Ai calități de conducător! Dacă ai avea cochilie, ai putea ajunge, într-o zi, să domnești peste toți melcii din livadă!

 Melcul a plecat în lume să-și caute o căsuță ca să o care în spate, pe post de cochilie.

Mai întâi s-a cățărat pe trunchiul unui măr înalt din livadă. A dat peste un cuib din paie și nuiete. A ciocănit la ușă, iar puii de pasăre care se aflau înăuntru au intrat în panică.

– Cine ești? Mama nu-i acasă! au ciripit ei.

– Nu vă faceți probleme! Sunt doar un melc din livadă. Aș dori niște planuri de construcție ale casei voastre, pentru a-mi face și eu una la fel!

Mama-pasăre a venit îngreunată de sacoșele cu viermișori pentru pui. Nu avea planurile casei, așa că melcul a continuat să se cațere pe trunchiul copacului.

 A ajuns ostenit la scorbura veveriței. Nici aceasta nu era acasă, așa că Bobiță a intrat în scorbura, ca să-și dea seama cât de confortabilă era locuința.

– Ai venit să-mi furi alunele și nucile? strigă la el veverița, cu mâinile în șolduri.

– Nu, eu am vrut doar să văd cum arată casa dumneavoastră, a bâiguit melcul.

– Nu-i de vânzare! urlă veverița.

 Bobiță a tulit-o, dar, în graba sa, nu și-a dat seama că scorbura se afla la o înălțime așa de mare și a căzut din vârful mărunului. Noroc că a aterizat pe un mușuroi de cârțiță și n-a pățit nimic. L-a deranjat pe domnul Cârțiță, care și-a scos boticul din pământul afânat.

– Cine-i? Cine-i? a țipat el alarmat.

– Nu vă speriați, domnule Cârțiță. Sunt Bobiță, melcul din livadă, și-mi caut o casă.

– Dacă vrei, o poți vizita pe a mea! l-a invitat cârțița.

Bobiță a primit bucuros, iar domnul Cârțiță l-a condus prin galeriile subterane unde locuia.

– Îmi place mult casa dumneavoastră! a încercat Bobiță să fie politicos.

– Am casă, dar am un mare necaz. Uite, aici văd foarte bine, dar cum ies afară, nu pot vedea lumina soarelui, iarba verde, florile. Am vrut să-mi pun ochelari, dar doctorul mi-a zis că nu se poate, că așa e felul meu!

 În acel moment, Bobiță s-a decis să-și încheie călătoria și să se întoarcă la boabele sale de rouă. *Poți avea o sută de case, dacă nu știi să-ți primești oaspeții sau dacă nu poți vedea frumusețea florilor, degeaba! Nu poți fi fericit!* a cugetat el și s-a hotărât să rămână așa cum era el, diferit de ceilalți melci. În fond, nu-și dorea să devină șeful melcilor din livadă.

1 Încercuiește varianta corectă de răspuns.

- ◆ A. Ce a întâlnit melcul mai întâi, în drumul său prin lume?
 - a) boabe de rouă b) un cuib c) scorbură de veveriței d) mușuroiul de cârțiță
- ◆ B. Cine l-a invitat pe Bobiță să-i viziteze locuința?
 - a) șeful Comunității Melcilor b) domnul Cârțiță c) mama-pasăre d) veverița
- ◆ C. De ce îi venea melcului să plângă?
 - a) Pentru că mama-pasăre nu avea planurile casei. c) Pentru că se simțea golaș.
 - b) Pentru că veverița strigă la el. d) Pentru că a căzut din vârful mărului.

2 Alege simbolul imaginii care corespunde fiecărei idei și desenează-l în casetă.

- ◆ a) Melcul Bobiță s-a născut fără cochilie.
- ◆ b) În căutarea căsuței, Bobiță ajunge la casa mamei-pasăre.
- ◆ c) Bobiță este certat de veverița.
- ◆ d) Bobiță a acceptat invitația domnului Cârțiță de a-i vizita locuința.
- ◆ e) Bobiță s-a hotărât să rămână așa cum era el, diferit de ceilalți melci.

3 Completează enunțurile, pe baza informațiilor din text.

- ◆ a) Dacă aș fi domnul Cârțiță, m-aș simți trist, pentru că
- ◆ b) Dacă aș fi veverița, m-aș simți, pentru că cineva a intrat în casă, în absența mea.
- ◆ c) Dacă aș fi melcul Bobiță, m-aș simți, pentru că

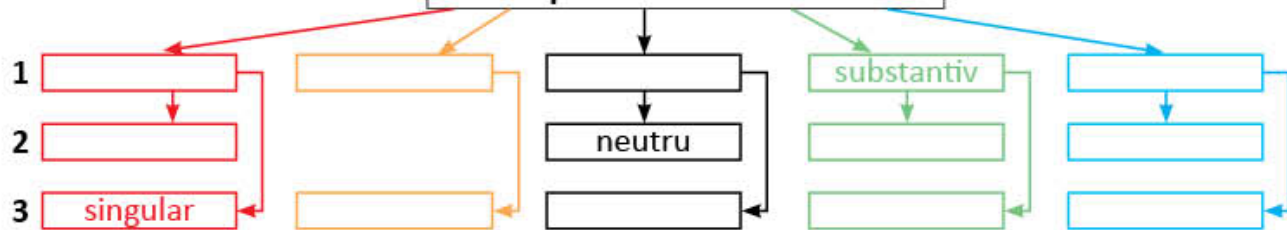
4 Scrie, pe baza textului, câte un sfat pe care ai vrea să îl adresezi:

- ◆ a) șefului din Comunitatea Melcilor;
- ◆ b) veveriței;
- ◆ c) melcului Bobiță.

5 Completează casetele de pe fiecare linie, respectând cerințele:

- a) pe linia întâi (1), partea de vorbire; b) pe linia a doua (2), genul; c) pe linia a treia (3), numărul.

El urcă pe trunchiul mărului înalt.

Cum te poți aprecia	1	2	3	4	5
Foarte bine	◆◆◆	◆◆◆◆◆	◆◆◆	◆◆◆	10 – 11 casete completate corect
Bine	◆◆	◆◆◆	◆◆	◆◆	8 – 9 casete completate corect
Suficient	◆	◆◆	◆	◆	6 – 7 casete completate corect

B. TEST PENTRU SCRIS

 Citește textul **O vizită la Muzeul Satului** și rezolvă sarcinile de mai jos.

Sunteți pentru prima oară în București? Fiți bineveniți la Muzeul Național al Satului! Înainte de a păși pe poarta muzeului, vă puteați imagina o casă din lemn cu acoperișul de trei ori mai înalt decât pereții și învelit cu paie? Dar o biserică de lemn cu turla înaltă de 32 de metri? Asemenea construcții și multe alte lucruri deosebite pot fi descoperite în timpul unei plimbări în muzeu. Pentru copii se organizează activitățile: *Descoperirea vechilor meșteșuguri populare*, *De la arta populară la arta plastică*, *Să descoperim satul*, *Tabere de creație*. (<http://www.muzeusatului.ro/>)

- 1 Completează emailul trimis de Geo mamei, cu datele care s-au șters.

Mama,
Am ajuns..... . Tocmai am admirat o biserică ce are turla..... și o casă învelită cu
Te pup,
Geo 😊

- 2 Dorești să-i scrii unui prieten o carte poștală de la muzeu.

- ♦ A. Încercuiește varianta corectă care completează enunțul: *Calde salutări... !*
 - a) din tabăra de creație
 - b) de la Muzeul Național al Satului
 - c) din vizită
 - d) de la biserică de lemn
- ♦ B. Scrie formula de început:,
- ♦ C. Scrie formula de încheiere:

- 3 Ce slogan este adecvat unui afiș prin care este promovat atelierul *De la arta populară la arta plastică*? Scrie **DA** pentru sloganul potrivit și **NU**, pentru sloganul care nu este potrivit.

- ♦ a) *Descoperă orașul București!* ____
- ♦ b) *Descoperă taberele de creație!* ____
- ♦ c) *Descoperă bisericile cu turlă!* ____
- ♦ d) *Descoperă artiștii satului!* ____

- 4 Scrie un text cu titlul *La joacă*, respectând cerințele: ♦ a) are cel puțin zece enunțuri; ♦ b) povestești o întâmplare trăită de tine; ♦ c) indică introducerea (I), cuprinsul (C), încheierea (Î).

Pentru a reuși

Revizuește-ți textul scris, cu ajutorul întrebărilor de mai jos.

- Lipsesc aspecte importante?
- Ce ai putea schimba în ordinea propozițiilor?
- Propozițiile se leagă între ele?
- Ai scris cuvinte care se repetă?
- Propozițiile sunt clare?
- Ai greșeli de punctuație?

- 5 Scrie, în casete, semnele de punctuație potrivite:

La intrare ghidul a spus

Copii bine ați venit la Muzeul Satului Sunteți nerăbdători să începem vizita

Da au răspuns copiii în cor

Cum te poți aprecia	1	2	3	4	5
Foarte bine	trei informații	♦♦♦	♦♦♦♦	♦♦♦	8 – 9 semne de punctuație
Bine	două informații	♦♦	♦♦♦	♦♦	6 – 7 semne de punctuație
Suficient	o informație	♦	♦♦	♦	4 – 5 semne de punctuație

În lumea cărților

 Descoperă ce poți citi în vacanță!

Alexandrescu, Grigore – *Fabule*
 Arghezi, Tudor – *Cartea cu jucării*
 Blandiana, Ana – *Întâmplări din grădina mea*
 Chimet, Iordan – *Cele douăsprezece luni ale visului*
 Coșbuc, George – *Poezii*
 Creangă, Ion – *Amintiri din copilărie*
 Eminescu, Mihai – *Poezii*
 Gârleanu, Emil – *Din lumea celor care nu cuvântă*
 Kerim, Silvia – *Povestiri despre prietenii mei*
 Naum, Gellu – *Cartea cu Apolodor*
 Oprescu, Adrian – *Tomi. O poveste*
 Petrescu, Cezar – *Fram, ursul polar*
 Popescu, Adina – *Miriapodul hoinar și alte povești*
 Sadoveanu, Mihail – *Povestiri pentru copii*
 Sântimbreanu, Mircea – *Recreația mare*
 Sorescu, Marin – *Unde fugim de-acasă?*
 Tudoran, Radu – *Toate pânzele sus*
 Topârceanu, George – *Poezii*
Ce poți face cu două cuvinte? (juniorii) – antologie

Dahl, Roald – *Matilda, Vrăjitoarele, Uriașul cel prietenos, Fantasticul domn Vulpe*
 Elwin Harris, Gemma – *Întrebări mari de la cei mici... la care răspund niște oameni foarte importanți*
 Ende, Michael – *Punci cu porunci, Jim Năsturel și Lukas, mecanicul de locomotivă*
 Funke, Cornelia – *Când Moș Crăciun cade din cer, Devoratorul de cărți*
 Hawking, Stephen – *George și cheia secretă a Universului, George în căutare de comori prin Cosmos, George și Big Bangul*
 Kastner, Erich – *Emil și detectivii, Emil și cei trei gemeni*
 Maar, Paul – *Sâmbăta, când vine Sambo*
 Nosov, Nikolai – *Aventurile lui Habarnam și ale prietenilor săi*

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

clasa a III-a

978-606-8681-28-3

www.intuitext.ro